

Doç. Dr. Mehmet Bedii KAYA

KVKK REFORMU

2024 DEĞİŞİKLİKLERİ

KVKK REFORMU

2024 DEĞİŞİKLİKLERİ

Doç. Dr. Mehmet Bedii KAYA

Dijital Baskı v1.0 - Mart 2024

www.mbkaya.com

PDF İÇİN QR KOD

<https://mbkaya.com/hukuk/kvkk-reformu.pdf>

Önerilen Atıf: Kaya, Mehmet Bedii (2024) *KVKK Reformu: 2024 Değişiklikleri*
(Dijital Baskı 1.0), <https://mbkaya.com/hukuk/kvkk-reformu.pdf>

ÖNSÖZ

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ("KVKK"), Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına ilişkin önemli bir dönüm noktasıdır. KVKK, kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel ilkeleri belirlemiş ve temel hukuki işleme sebeplerini belirlemiş, kişisel verileri sınıflandırmış, kişisel verilerin yurt içinde ve yurt dışında aktarılmasının esaslarını düzenlemiş, tüm bu kuralları uygulayacak idari yapı olan Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nu kurmuş ve muhtelif idari yaptırımlarla kanunun etkin şekilde uygulanmasını temin etmiştir.

KVKK, 2016 yılında Avrupa Birliği'nin 95/46 sayılı Direktifi'ni temel alarak hazırlanmıştır. KVKK'nın Avrupa Genel Veri Koruma Tüzüğü ("GDPR") ile uyumu için 2021 yılında politik bir hedef koyulmuştur ve bu politik hedef 2024 yılında somutlaşmıştır.

2024 yılındaki değişikliklerle KVKK üst bir versiyona yükseltilmiştir. Değişikliğe uğrayan KVKK'da özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin hukuki işleme sebepleri yeniden belirlenmiş, kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için yeni bir hukuki rejim kurulmuş ve KVK Kurulu'nun tüm işlemlerine karşı idari yargı yolu açılmıştır.

Bu çalışmada 2024 yılında değişikliğe uğrayan KVKK'nın neler getirdiği ve neler getirmediği genel hatlarıyla ele alınacak ve yeni KVKK ile getirilmeye çalışılan kişisel veri koruma rejimi anlamlandırılmaya çalışılacaktır.

Önemle belirtmem gerekir ki, bu çalışma tamamen şahsi görüşlerimi ve değerlendirmelerimi içermektedir. Çalıştığım kurumların, mensubu olduğum kuruluşların, bilhassa da görev almaktan onur duyduğum Adalet Bakanlığı bünyesindeki KVKK Bilim Komisyonu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu'nun görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde desteğini benden esirgememiş olan değerli hocalarım Prof. Dr. Leyla Keser Berber, Prof. Dr. Mesut Serdar Çekin, Prof. Dr. Olgun Değirmenci, Doç. Dr. Nafiye Yücedağ, Dr. Furkan Güven Taştan, Dr. Sezen Kama Işık, Dr. Alper Işık ile kıymetli meslektaşlarım Av. Yağmur Yollu, Av. Elif Aksöz, Av. Tuğçe Beyazkılınç ve Av. Abdulmecit İçelli'ye teşekkür ederim. Ayrıca, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun kıymetli yönetici ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Çalışmada şüphesiz hatalar ve eksiklikler vardır. Çalışmayla ilgili her türlü görüş, öneri ve en önemlisi de eleştirilerinizi şahsıma ileterek bu hataları ve eksiklikleri azaltmaya yardımcı olabilirsiniz. Değerli görüşleriniz için şimdiden teşekkür ederim. İletişim için e-posta adresim: mehmet@mbkaya.com

Hâlihazırda İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Ana Bilim Dalında öğretim üyesi olarak çalışmaktayım. Bu çalışmamın hem doktrine hem de uygulamaya faydalı olmasını dilerim.

Mehmet Bedii Kaya

Mart 2024, İstanbul

ABSTRACT

A significant development in the protection of personal data in Türkiye is the enactment of the Turkish Data Protection Law numbered 6698 ("KVKK"). The KVKK, lays down the primary principles for safeguarding personal data, defines the core legal bases for the processing of personal data, classifies the types of personal data, defines the principles of transferring personal data domestically and abroad, establishes the Personal Data Protection Authority, which is the administrative authority in charge of enforcement of these rules, and ensures the effective implementation of the law through various administrative sanctions.

The EU Directive of 95/46/EC on data protection has served as a major inspiration for the KVKK when it was first drafted in 2016. The KVKK's full compliance with the European General Data Protection Regulation ("GDPR") was a political goal that was set in 2021 and realized in 2024.

The KVKK underwent an update in 2024 with the addition of new provisions. The new KVKK, has established a new legislative framework the transfer of personal data abroad, recast the legal grounds for processing special categories of personal data, and all decisions made by the Turkish Data Protection Board are now subject to the jurisdiction of administrative courts.

The KVKK, which was updated in 2024, will be explored in general terms in this study, along with what it did and did not bring, and an attempt will be made to make sense of the personal data protection regime that the new KVKK attempted to introduce.

This study contains my personal views and evaluations. It does not reflect the views of the institutions I work for, the organizations I belong to, and especially the views of the Science Commission established for the Reform of the KVKK under the auspices of the Turkish Ministry of Justice and the Justice Commission of the Turkish Grand National Assembly of Turkey.

I would like to thank my esteemed professors Prof. Dr. Leyla Keser Berber, Prof. Dr. Mesut Serdar Çekin, Prof. Olgun Değirmenci, Assoc. Dr. Nafiye Yücedağ, Dr. Furkan Güven Taştan, Dr. Sezen Kama Işık, Dr. Alper Işık, and my esteemed colleagues Yağmur Yollu, Elif Aksöz Tuğçe Beyazkılınç, and Abdülmecit İçelli for their support at all stages of preparation of this study. Also, I would like to express my gratitude to the esteemed managers and staff members of the Turkish Ministry of Justice's General Directorate of Legislation, the Turkish Ministry of Foreign Affairs Directorate for European Union Affairs, and the Turkish Personal Data Protection Authority.

This study undoubtedly contains errors and mistakes. By emailing me your thoughts, ideas, and, most importantly, criticisms regarding the study, you can aid in reducing these inaccuracies and flaws. I appreciate your insightful input in advance. To contact me, please e-mail me at mehmet@mbkaya.com

I am currently working as an associate professor of law at Istanbul Bilgi University, Faculty of Law, Department of Information and Technology Law. I hope that this study will be useful both in academic research and law practice.

Mehmet Bedii Kaya

March 2024, İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR	x
TABLolar LİSTESİ	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ VE KONUNUN TAKDİMİ

I. GİRİŞ.....	1
---------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLER REFORMU

II. 6. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİ İŞLEMEDE

DEĞİŞİKLİKLER)	8
A. 6. Maddenin Eski Hali.....	8
B. 6. Maddenin Yeni Hali.....	9
C. Yapılan Değişiklikler	10
1. Özel nitelikli kişisel veri tanımı muhafaza edilmiştir.....	11
2. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğu vurgusu muhafaza edilmiştir....	11
3. Hukuki işleme sebepleri genişletilmiştir.....	12
4. Açık rıza hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.....	13
5. Kanunlarda öngörülme ifadesine “açıkça” ibaresi eklenmiştir.	13
6. Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından özel nitelikli kişisel verilerin açık rıza gerektirmeksizin işlenmesi hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.....	13

7. Fiili imkânsızlık durumunda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.....	14
8. Aleni özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.....	15
9. Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.	16
10. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.	17
11. Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların üyelerine yönelik yeni bir hukuki işleme sebebi tanımlanmıştır.....	20
12. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, KVK Kurulu tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmasının şart olduğu hüküm muhafaza edilmiştir.	22
Ç. Madde 6 Değişiklikleri Karşılaştırma Tablosu.....	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİŞİSEL VERİLERİN YURT DIŞINA AKTARILMASI REFORMU

III. 9. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (YURT DIŞINA KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASINA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİKLER)	25
A. 9. Maddenin Eski Hali.....	27
B. 9. Maddenin Yeni Hali.....	28
C. Yapılan Değişiklikler	30
1. Yeterlilik kararına dayalı aktarım muhafaza edilmiş ve yeterlilik kararına ülkeler dışında uluslararası kuruluşlar ve sektörlerin de konu olmasına imkân tanınmıştır.....	30
2. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması sürecinin temel süjesi olarak veri sorumlularının yanında veri işleyenler sayılmıştır.	31
3. Yeterlilik kararına ilişkin esaslar muhafaza edilmiştir.....	33
4. Yeterlilik kararının en geç dört yılda bir değerlendirilmesine ilişkin kural getirilmiştir.....	34
5. Yeterlilik kararı verilirken öncelikle dikkate alınacak hususlar revize edilmiştir.....	34

6. Yeterlilik kararı bulunmaması durumunda açık rızaya gitmeksizin güvencelere dayalı aktarım yöntemine başvurulması imkânı getirilmiştir.	36
7. Ön koşulların sağlanması ve yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve KVK Kurulu tarafından bu aktarıma izin verilmesi varlığı halinde güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarım yapılması imkânı tanınmıştır.	38
8. Bağlayıcı Şirket Kurallarına kanuni dayanak kazandırılmıştır.	39
9. Ön koşulların sağlanması ve standart sözleşmelerin kullanılması durumunda güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarım yapılması imkânı tanınmıştır.	40
10. KVK Kurulu'na yazılı taahhütname sunma usulü muhafaza edilmiştir.	43
11. Yeterlilik kararı olmayan ve uygun güvencelerden birisinin de sağlanamadığı hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği arızı aktarım yöntemi ilk defa tanımlanmıştır.	44
12. Açık rızaya dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı arızı hallerle sınırlandırılmıştır ve açık rızaya muhtemel riskler hakkında bilgilendirme unsuru eklenmiştir.	45
13. Arızı olmak kaydıyla ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması durumunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.	47
14. Arızı olmak kaydıyla ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması durumunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.	48
15. Arızı olmak kaydıyla üstün bir kamu yararı için zorunlu olan hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.	48
16. Arızı olmak kaydıyla bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.	49
17. Arızı olmak kaydıyla fiili imkânsızlık hallerinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.	50
18. Arızı olmak kaydıyla meşru menfaati olan kişinin talebi üzerine açık sicillerden kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.	50
19. Arızı sebeplerle aktarımda kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tabi faaliyetlerinde kişisel verileri yurt dışına aktarmalarına ilişkin özel bir kısıtlama getirilmiştir.	51

20. Kişisel verilerin yurt dışına sonraki aktarımları için veri sorumluları ve veri işleyenlere özel bir yükümlülük getirilmiştir.....	51
21. Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, KVK Kurulu'nun izniyle kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesine dair hüküm muhafaza edilmiştir.....	52
22. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümlerin saklı olduğuna dair hüküm muhafaza edilmiştir.	52
23. KVK Kurulu'na kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi tanınmıştır.....	53
Ç. Madde 9 Değişiklikleri Karşılaştırma Tablosu.....	54

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İDARİ PARA CEZASI REFORMU

IV. 18. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (KABAHAHLERE YÖNELİK DEĞİŞİKLİKLER)	55
---	-----------

BEŞİNCİ BÖLÜM

YARGI YOLU REFORMU

V. 18. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (YARGI YOLUNA YÖNELİK DEĞİŞİKLİKLER).....	58
--	-----------

ALTINCI BÖLÜM

REFORMDA EKSİK KALAN KISIMLAR

VI. 2024 KVKK REFORMUNDA NELER DEĞİŞMEDİ?	60
A. Kişisel veri ihlallerinin yönetişimine yönelik öneriler.....	60
B. Kabahatlere yönelik öneriler.....	61
C. KVKK istisnalarına yönelik öneriler.....	63
Ç. VERBİS'e yönelik öneriler	66
D. Şeffaflığa yönelik öneriler	67
E. Diğer öneriler	68

YEDİNCİ BÖLÜM

YÜRÜRLÜK VE GEÇİŞ SÜRECİ

VII. YÜRÜRLÜK VE GEÇİŞ SÜRECİ	70
A. KVKK Reform Yasasının Yürürlüğü.....	70
B. Geçiş Süreci	70
1. Açık rıza geçiş hükmü.....	70
2. Derdest davalara ilişkin geçiş süreci.....	71
3. Diğer hükümler için geçiş süreci	72

SEKİZİNCİ BÖLÜM

UYUM

VIII. UYUM İÇİN YOL HARİTASI.....	73
-----------------------------------	----

DOKUZUNCU BÖLÜM

ÖZET

IX. DEĞİŞİKLİK ÖZETİ	78
----------------------------	----

ONUNCU BÖLÜM

DEĞERLENDİRMELER

X. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	83
EK 1 - KVKK Reform Yasası ve Gerekçesi Tam Metni	91
I. KVKK Reform Yasası Tam Metni	91
II. KVKK Reform Yasası Genel Gerekçesi ve Madde Gerekçeleri.....	96
KAYNAKÇA.....	106

KISALTMALAR

AB	:	Avrupa Birliği
ABAD	:	Avrupa Birliği Adalet Divanı
ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
EDPB	:	Avrupa Veri Koruma Kurulu (European Data Protection Board)
dn.	:	dipnot
GDPR	:	Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü
OJ	:	Avrupa Birliği Resmî Gazetesi
KVKK	:	Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
KVK Kurulu	:	Kişisel Verileri Koruma Kurulu
KVK Kurumu	:	Kişisel Verileri Koruma Kurumu
KVKK Reform Yasası	:	2 Mart 2024 tarihli ve 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununda yapılan değişiklikler
OVP	:	Orta Vadeli Plan
para.	:	paragraf
RG	:	Resmî Gazete

s.	: sayfa
SCC	: Standard contractual clauses (standart sözleşme)
TIA	: Transfer impact assessment (kişisel veri transfer etki analizi)
TİTCK	: T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
VERBİS	: Veri Sorumluları Sicili
vd.	: ve devamı
YOİKK	: Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Özel Nitelikli Kişisel Veri Hukuki İşleme Sebepleri (KVKK Madde 6)

Tablo 2: Kişisel Verileri Yurt Dışına Aktarım Yöntemleri (KVKK Madde 9)

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ VE KONUNUN TAKDİMİ

I. GİRİŞ

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, meşhur kısaltmasıyla KVKK, kabulünden bu yana birçok tartışmanın odağında olmuştur. Kişisel verilere ilişkin ne zaman bir tartışma olsa kimi yasayı suçlamıştır, kimi ise uygulamayı! Kimi yasayı az ceza getirdiği için eleştirmiştir kimi ise çok katı olduğundan yasadan şikâyetçi olmuştur!

2016 yılında kabul edilen KVKK, Türkiye’de kişisel verileri koruma hakkının somutlaşması adına önemli bir eşiktir, kritik bir dönüm noktasıdır.¹ 2024 itibarıyla kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel seviyede farkındalığın oluştuğunu ve KVKK’nın artık günlük dile de yerleştiğini söylemek mümkündür. İnternette bir şey satın alırken de hastane randevusu yaparken de her yerde kutucuklar, aydınlatma metinleri, ‘kvkk için 9’a basınız’ gibi sesli yönlendirmeler karşımıza çıkmaktadır. Bugün itibarıyla “kvkk” anahtar kelimesiyle Google arama motorunda 158 milyon sonuç çıkmaktadır. Bu veri dahi mevzuata ilişkin farkındalığın ve uygulamayı ne kadar derin etkilediğinin bir nevi göstergesi sayılabilir.

KVKK temelde şu anda mülga olan Avrupa Birliği’nin 95/46 sayılı Direktifini² esas almıştır. Bazı hükümleri -veri ihlal bildirimleri gibi- GDPR olarak da anılan Avrupa Birliği Genel

---

¹ Türkiye’de kişisel verilere ilişkin düzenlemelerin gelişimi için bkz. **Furkan Güven Taştan** (2017) *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, On İki Levha Yayıncılık, s. 21 vd.

² 95/46 sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Direktifi (Directive 95/46/EC of the European Parliament and of

Veri Koruma Tüzüğü'nden³ ilham almış olsa da KVKK temelde 95 model bir düzenlemenin üzerine inşa edilmiştir.

Belirtmek gerekir ki, mehzaz olarak 95/46 sayılı Direktifin esas alınması 2016 yılında bilinçli bir tercihtir. Nihayetinde GDPR 2016 yılında henüz yürürlüğe girmemişti ve AB için bile bilinmezliklerle doluydu. Bir yanda yıllardır uygulanan, neredeyse tüm hükümlerine ilişkin içtihatlar oluşmuş 95 model bir düzenleme durmaktaydı. Bir yanda ise temel bir paradigma değişikliği gerektiren 2016 model düzenleme durmaktaydı. Kanun koyucu tercihini ilkinden yana kullanmıştır.

Bir benzetme yapmak gerekirse, 95/46 sayılı Direktif benzinli arabadır, GDPR ise elektrikli. Elektrikli araba geleceğin teknolojisidir ancak yaygın servis ağı henüz kurulmamış (kısıtlı uygulama, sıfır içtihat, kurumlar henüz faaliyete geçmemiş, kurumsal çerçeve belirsiz) ve menzili henüz tam manasıyla test edilmemiş -KOBİ'lere etkileri bilhassa- durumdadır. Bu durum, GDPR düzenlemesinin doğrudan model olarak alınmasının önünde bir psikolojik bariyer oluşturmuştur. 2016 yılında TBMM bünyesinde bu konu özellikle tartışılmış ve kanun koyucu bilinçli bir tercih yapmıştır.

Plan kabaca şu şekilde kurgulanmıştır: KVKK mehzaz 95/46 sayılı Direktif esas alınarak hazırlanacak ve yürürlüğe konulacak, Kişisel Verileri Koruma Kurumu ("KVK Kurumu") kurulacak, kişisel verilerin korunmasına ilişkin teknik ve idari dönüşüm süreci başlayacak ve tüm bunlar yapılırken GDPR uygulaması gözlemlenecektir. Ne zaman ki temel düzeyde farkındalık sağlanır, o zaman mevzuatla GDPR düzenlemesine uyumlu hale getirilmesi için ikinci faz çalışmaları başlatılacaktır.

GDPR uygulamasının oturmasıyla Avrupa Birliği'nin tecrübesinden faydalanarak daha sağlıklı bir karar verilmesi öngörülmüştür. Nihayetinde Avrupa Birliği, GDPR

---

the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data), OJ L 281, 23.11.1995.

³ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation), OJ L 119, 04.05.2016; GDPR'in T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yapılan gayriresmî Türkçe çevirisi için bkz. https://www.ab.gov.tr/ab-genel-veri-koruma-tuzugu-gdpr-turkceye-cevrildi_53650.html.

düzenlemesine geçtiği dönemde 21 yıllık 95/46 sayılı Direktif tecrübesine sahipti. Türkiye gibi kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenleme yapmakta geç kalmış bir ülke için GDPR gibi bir düzenlemeyle yola çıkmak riskli görülmüştür. Belirtmek gerekir ki, bu konuda isabetli bir karar verilmiştir.

Türkiye, KVKK ile yola çıkarken GDPR bir yandan Japonya'dan Arjantin'e Brezilya'dan Uruguay'a dünyadaki birçok hukuk düzenini etkilemiştir. Keza GDPR, uluslararası düzenlemelere de etki etmiştir. Avrupa Konseyi'nin 108 sayılı Sözleşmesi⁴ 108+ Sözleşmesine⁵ evrilmiş ve Avrupa Konseyi de uzun tartışmalar neticesinde uluslararası sözleşmesinde GDPR'dan ilham alan hükümlerle yeni bir sayfa açmıştır.

KVKK kabul edildikten sonra KVK Kurumu kurulmuş ve işlevsel hale gelmiştir. İkincil düzenlemeler, rehberler ve uyguladığı cezalarla bu sefer KVK Kurulu tartışmaların odağına alınmıştır.

Uygulama devam ederken KVKK'nın GDPR ile uyumunu sağlayacak bir reformun yapılması için tartışmalar yüksek sesle dillendirilmeye başlanmıştır. Bir yandan da KVKK'nın uygulanmasında da bazı konularda tıkanıklık oluşmaya başlamıştır. Tıkanıkların kaynağı mevzuat mıydı, mevzuatın yorumlanması mı? Mevzuat dar değil de amaçsal yorumlanarak sorunlar çözülebilir miydi? Bu konuda tartışma önemlidir ancak bu tartışmaların artık bizi bir yere götürmeyeceği açıktır.

Cumhurbaşkanlığı KVKK'daki tıkanıklıkları dikkate alarak 2021 yılında kişisel verilerin korunmasına ilişkin politik hedefleri somut olarak belirlemiştir.⁶ İnsan Hakları Eylem Planı ve Uygulama Takviminde Kişisel Verilerin İşlenmesinde Özel Hayatın Korunması başlığı altında "*Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Avrupa Birliği standartları ile uyumlu hale getirilecektir.*" hedefiyle "*Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun idari para cezası kararlarına karşı*

⁴ The Council of Europe, Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, European Treaty Series No. 108, Strasbourg, 28.01.1981.

⁵ The Council of Europe, Modernised Convention for the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data (Protocol amending the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (CETS No. 223) or Treaty 223).

⁶ T.C. Cumhurbaşkanlığı, İnsan Hakları Eylem Planı (2021-2023) ile İlgili 2021/9 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, RG 30.04.2021/37470.

sulh ceza hâkimlikleri yerine idari yargıya başvuru imkânı sağlanacaktır.” hedefini belirlemiştir.⁷ Her iki hedef için sorumlu kurum Adalet Bakanlığı olarak belirlenmiş ve hedefin hayata geçirilmesi için bir yıl süre tanınmıştır.

Aynı doğrultuda Ekonomi Reformları Eylem Planında “*AB Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün (GDPR) yurt dışına veri aktarılmasına yönelik hükümleri esas alınarak Kişisel Verilerin Korunması Kanununda gerekli değişiklikler yapılacaktır.”* hedefi belirlenmiş ve sorumlu kurum olarak Adalet Bakanlığı görevlendirilerek bu eylemin bitiş tarihi olarak 31.03.2022 tarihi belirlenmiştir.⁸

Bazı sebeplerle KVKK Reformu 2022’de gerçekleşmemiştir. Araya başka gündemler girmiştir. Lakin bu süre zarfında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi ve kişisel verilerin yurt dışına aktarılması konusu kangren haline gelmiştir. Bilhassa özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin açık rıza şartına hapsedilmesi iş ilişkilerinde kişisel verilerin işlenmesinde çıkmazlara yol açmıştır.

Keza kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için güvenli ülkelerin bir türlü ilan edilememesi kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında taahhüt ve açık rıza ikilemine yol açmıştır. Yurt dışına veri aktarılması için de binbir model geliştirilmiştir ve atipik açık rıza örnekleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu konu uygulamada gerçek manada haksız rekabete yol açmıştır. Hukuki belirsizlik veri temelli ekonomi ve uluslararası ticaret bağlamında da olumsuz etkiler doğurmuştur. Tüm bunlar yaşanırken KVK Kurulu da sekseni aşkın başvurudan sadece sekiz şirketin taahhütnamesini onaylamıştır. Açık rıza da taahhütname de pek pratik sonuçlar doğurmamıştır. KVKK’nın reform edilmesi yine de gündemde kalmaya devam etmiştir.⁹

⁷ T.C. Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Eylem Planı ve Uygulama Takvimi , <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/3042021071917%C4%B0nsan%20Haklar%C4%B1%20Eylem%20Plan%C4%B1%20ve%20Uygulama%20Takvimi.pdf>.

⁸ Ekonomi Reformları Eylem Planı Takvimi, s. 34.

⁹ KVKK’nın reforma tabi tutulması sadece iktidar partisinin değil muhalefet partilerinin de gündeminde yer bulmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti, Saadet Partisi, Demokrat Parti, Demokrasi ve Atılım Partisi ve Gelecek Partisi tarafından yayımlanan 30 Ocak 2023 tarihli Ortak Politikalar Mutabakat Metninde “6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu’nu, Avrupa Birliği’nin Genel Veri Koruma Yönetmeliğiyle uyumlu hâle getireceğiz.” hedefine yer verilmiştir.

KVKK reformu için aranan momentum ekonomik krizle mücadelede yapısal reformların açıklandığı Orta Vadeli Plan'da ("OVP") tekrar yakalanmıştır. OVP'de İş ve Yatırım Ortamını iyileştirme başlığı altında Uluslararası Normlara Uygun, Şeffaf ve Öngörülebilir Düzenlemeler alt başlığında "Mal ve hizmet ihracatını etkileyen yönleriyle AB dijital ekonomi düzenlemeleri doğrultusunda, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)'nın Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) başta olmak üzere AB müktesebatına uyum süreci tamamlanacaktır. Doğrudan yatırımlar açısından aciliyet taşıyan hususlarda düzenlemeler daha erken gündeme alınacaktır." hedefi koyulmuş ve takvim olarak 2024 4. çeyrek belirlenmiştir.¹⁰

Politik hedef şu şekilde ilan edilmiştir: doğrudan yatırımlar açısından aciliyet taşıyan hususlar için öncelikli bir revizyon yapılacak, akabinde tam bir uyum süreci gerçekleştirilecektir.

Planın ilk aşaması için 2023 yılının Eylül ayında OVP ile düğmeye basılmıştır. Adalet Bakanlığı, KVKK'nın reformu için çalışmalara başlamıştır.

Aynı doğrultuda, On İkinci Kalkınma Planında Avrupa Birliği tarafından yürürlüğe konulan dijital düzenlemelerin mal ve hizmet ihracatımıza etkilerinin inceleneceği ve atılacak adımların tespitine yönelik yol haritasının hazırlanacağı hedefleri koyulmuştur. Bu genel hedefin hemen devamında somut olarak da "Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) başta olmak üzere AB müktesebatına uyum sürecine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır." hedefi koyulmuştur.¹¹ Benzer hedef 2024 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında tekrarlanmıştır.¹²

Farklı dönemlerde ve politik metinlerde dile getirilen KVKK'yı GDPR ile uyumlu hale getirmeye yönelik Adalet Bakanlığı çalışmaları 2024 yılında somut hale gelmiştir. 8. Yargı Paketi reformu olarak da anılan 2 Mart 2024 tarihli ve 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla ("KVKK Reform Yasası") ile KVKK'nın 6, 9, ve 18. maddelerinde kapsamlı değişiklikler yapılmıştır.

---

¹⁰ Cumhurbaşkanlığı, Orta Vadeli Plan (2024-2026), RG 06.09.22023/32301 (Mükerrer).

¹¹ On İkinci Kalkınma Planının (2024-2028) Onaylandığına İlişkin Karar, RG 01.11.2023/32356 (Mükerrer), s. 63.

¹² T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, s. 86.

Peki, KVKK Reform Yasası neler getirmektedir? Hangi hükümleri nasıl değiştirmektedir? Daha da önemlisi neleri değiştirmemektedir?

Bu çalışmada KVKK Reform Yasasının genel bir çerçevesi çizilmeye çalışılacaktır. Çalışmada 2024 versiyon KVKK'nın neler getirdiği ve neler getirmediği genel hatlarıyla ele alınacak ve yeni KVKK ile getirilmeye çalışılan kişisel veri koruma rejimi ve yeni paradigma anlamlandırılmaya çalışılacaktır. Çalışmada GDPR ile kapsamlı bir kıyaslama yapılmayacaktır. Sadece gereken kısımlarda GDPR'a atıf yapmakla yetinilecektir.

Girişte belirtildiği üzere politik hedef, KVKK'nın tüm hükümleriyle GDPR ile uyumlu hale getirilmesidir. KVKK Reform Yasası bütüncül bir reform değil kısmi reform düzenlemesidir. Politik irade, KVKK'nın uygulamada en sorun yaşanan hükümlerinin acilen değiştirilmesi, diğer bir deyişle kanayan yaraların kapanması için belirli konuların önceliklendirilmesi şeklindedir.

KVKK Reform Yasası, KVKK'nın 'Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları' başlıklı 6. maddesi, 'Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması' başlıklı 9. maddesi ve 'Kabahatler' başlıklı 18. maddesinde değişiklikler yapmıştır. Ayrıca, Geçici 3. maddeyi ihdas etmiştir.

KVKK Reform Yasası altı temel alanda reform yapmıştır:

1. Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları genişletilmiştir.
2. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için yeni ve alternatifli bir rejim oluşturulmuştur.
3. Açık rıza, yurt dışına kişisel veri aktarılması için genel bir sebep olmaktan çıkartılmıştır; istisnai bir hale getirilmiştir. Açık rızaya dayalı aktarımlara ilişkin özel bir geçiş süreci öngörülmüştür.
4. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında veri işleyenlerin de veri sorumlularıyla birlikte idari para cezalarından dolayı sorumlu olduğu esas kabul edilmiştir.
5. KVK Kurulu işlemlerinin tamamına karşı tek bir yargı yolu -idari yargı yolu- belirlenmiştir.
6. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin (standart sözleşmeleri 5 iş günü içerisinde KVK Kurulu'na bildirmeme) yeni bir kabahat ihdas edilmiştir.

KVKK Reform Yasası hukuki işleme sebepleri açısından ve hukuki sorumluluk esasları açısından devrim niteliğindedir. Açık rıza kullanma -olması gerektiği gibi- istisnalara hasredilmiş ve veri sorumlularının yanında veri işleyenler de KVKK'nın muhatabı haline getirilmiştir. Müteakip bölümlerde bu değişikliklerin detayları genel hatlarıyla ele alınacaktır.

Çalışma şu şekilde yapılandırılmıştır: **İlk Bölüm** olan bu bölümde, çalışmanın kapsamı ve çerçevesi hakkında bilgi verilmiştir. **İkinci Bölümde** özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin yeni hukuki işleme sebepleri ele alınmıştır. **Üçüncü Bölümde** kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin yeni rejim analiz edilmiştir. **Dördüncü Bölümde** idari para cezası reformu incelenmiştir. **Beşinci Bölümde** yargı yolu reformuna değinilmiştir. **Altıncı Bölümde** 2024 reformunda eksik kalan hususlar tespit edilmeye çalışılmıştır. **Yedinci Bölümde** yeni hükümlerin yürürlüğü ve geçiş sürecinin nasıl olacağına ilişkin hükümler ele alınmıştır. **Sekizinci Bölümde** uyum süreç için bir yol haritası çizilmiştir. **Dokuzuncu Bölümde** değişiklikler özetlenmiştir. **Onuncu Bölümde** çalışmanın temel sonuçlarına yer verilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLER REFORMU

II. 6. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİ İŞLEMEDE DEĞİŞİKLİKLER)

KVKK'nın 6. Maddesinde düzenlenen özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin hukuki işleme sebepleri, kanunun kabul edildiği 2016 yılından beri yapısal sorunlar içermektedir. TBMM'de son anda yapılan değişikliklerle özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi sistematığı bozulmuştur ve neredeyse özel nitelikli veri işleme tamamen açık rızaya hapsedilmiştir. Açık rızaya hapsedilen kişisel veri işleme ise uygulamada ciddi sorunlar oluşturmuştur.

A. 6. Maddenin Eski Hali

KVKK'nın 6. Maddesinin eski hali şu şekildedir:

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları

MADDE 6 - (1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.

(3) Birinci fıkrada sayılan sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının

planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır.

6. maddenin sistematığına göre özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır. Hukuki işleme sebebi açısından ilgili kanunlarda öngörülen haller için sağlık ve cinsel hayat verileri dışındaki veriler için ise istisna tanınmıştır. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebileceği öngörülmüştür. Diğer bir deyişle, açık rıza ve sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından işleme temel hukuki işleme sebebidir.

B. 6. Maddenin Yeni Hali

KVKK Reform Yasasıyla değişikliğe uğrayan 6. madde ise şu şekildedir:

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları

MADDE 6- (1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) (Mülga fıkra)

(3) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;

a) İlgili kişinin açık rızasının olması,

b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,

c) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,

ç) İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,

e) Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,

f) İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,

g) Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması,

halinde mümkündür.

C. Yapılan Değişiklikler

KVKK Reform Yasası gerekçesinde de belirtildiği üzere, Mevcut 6. maddeye göre sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi, sadece ilgili kişinin açık rızasının bulunması veya kanunlarda öngörülmesi halinde mümkündür. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel veriler ise açık rızanın dışında sadece kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin finansmanı, yönetimi ve planlanması amacıyla işlenebilmektedir. Gerekçede de vurgulandığı üzere mevcut düzenleme uyarınca sağlık verisini sadece Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı ile sağlık kuruluşları işleyebilmektedir. Ancak başta sigortacılık sektörü, çalışma mevzuatı, iş sağlığı ve güvenliği ile sosyal hizmetler alanlarında sağlık verisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Gerekçede de belirtildiği üzere, yapılan değişiklikle, özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları, güncel ihtiyaçlar ve GDPR nazara alınarak yeniden düzenlenmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğuna dair hüküm muhafaza edilmekte ve özel nitelikli kişisel verilerin işlenebileceği haller tahdidi olarak sayılmaktadır. Bu fıkrada sayılan hallerden birinin varlığı halinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi mümkün olacaktır.

2024 yılında yapılan değişiklikler ile KVKK, genel olarak 2015 yılında ilk tasarı olarak TBMM'ye sunulduğu orijinal şekline döndürülmektedir.¹³ Peki, KVKK Reform Yasasıyla ne gibi değişiklikler yapılmıştır?

1. Özel nitelikli kişisel veri tanımı muhafaza edilmiştir.

6. maddenin birinci fıkrasında yer alan “*Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.*” şeklindeki özel nitelikli kişisel veri tanımı muhafaza edilmiştir. Tahdidi olarak sayılan bu özel nitelikli kişisel verilere ekleme veya çıkarma yapılmamıştır.

2. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğu vurgusu muhafaza edilmiştir.

6. maddenin ikinci fıkrasında yer alan özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğu ifadesinde değişikliğe gidilmiştir. Bilindiği üzere bu fıkra özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasak olduğu belirtilmiştir.

¹³ 6. maddenin 2015 yılında hazırlanan taslaktaki ilk hali şöyledir:

“Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları

Madde 6- (1) Kişilerin ırkı, etkin kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı veya cinsel hayatıyla ilgili verileri, özel nitelikli kişisel veriler olup bunların işlenmesi yasaktır.

(2) Birinci fıkra belirtilen kişisel verilerin, yeterli önlemlerin alınması şartıyla, aşağıda sayılan hallerde işlenmesi mümkündür:

- a) İlgili kişinin açık rızasının bulunması.
- b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.
- c) Siyasi parti, vakıf, dernek veya sendika gibi kar amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla kendi üyelerine ve mensuplarına yönelik verilerin işlenmesi.
- ç) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.
- d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması.
- e) Kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin yönetimi ve finansmanı amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler tarafından işlenmesi.” Bkz. T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-1009.pdf>.

Eski metinde de yer alan “*özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır.*” vurgusu muhafaza edilmiştir. Fıkranın devamında ise hukuki işleme sebepleri yeniden formüle edildiği için açık rıza ve diğer hukuki işleme sebepleri arasında hiyerarşik bir fark olmadığını vurgulamak için bu fıkrada yer alan açık rıza ibaresi kaldırılmıştır; müteakipteki bende eklenmiştir. Kanun koyucunun bu tercihi bilinçli bir tercihtir.

3. Hukuki işleme sebepleri genişletilmiştir.

6. maddenin ikinci fıkrasında yer alan hukuki işleme sebepleri genişletilmiştir. Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları tahdidi olarak sayılmıştır. Bu değişiklikler yapılırken 5. maddedeki hukuki işleme sebepleriyle uyum gözetilmiştir. Bütüncül bir yaklaşımla hem özel nitelikli olan hem de olmayan kişisel verilerin benzer hukuki işleme sebeplerine dayalı olarak işlenmesi öngörülmüştür.

Yeni 6. madde uyarınca özel nitelikli kişisel verilerin işlenebileceği hukuki işleme sebepleri şunlardır:

1. Açık rıza
2. Kanunlarda açıkça öngörülme
3. Fiili imkânsızlık
4. Alenileştirme
5. Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunluluk
6. Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından işleme
7. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülükler için işleme
8. Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumlara ilişkin özel işleme sebebi

4. Açık rıza hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.

Açık rızaya dayalı olarak özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine imkân tanıyan hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.

5. Kanunlarda öngörülme ifadesine “açıkça” ibaresi eklenmiştir.

Kanunlarda öngörülmesi hukuki işleme sebebinde 5. maddeyle de uyum sağlamak amacıyla “açıkça” ibaresi eklenmiştir ve sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel verilere ilişkin kısıtlama kaldırılmıştır. Bu şekilde kanunlarda açıkça öngörülmesi durumunda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin hukuki dayanağı oluşturulmuştur.

Kanunlarda açıkça öngörülen hallerde özel nitelikli kişisel veriler işlenebilecektir. Gerekçede de belirtildiği üzere 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu uyarınca ceza mahkûmiyetine ilişkin verilerin işlenmesi, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu’nun 5. Maddesi uyarınca kişilerin parmak izlerinin alınması kanunlarda açıkça öngörülmesi hukuki işleme sebebine dayalı bir özel nitelikli kişisel veri işleme şeklidir.

Gerekçede belirtilenler dışında da özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine dayanak sağlayan hükümler yer almaktadır. Örneğin, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun 41. Maddesi uyarınca biyometrik verilerin işlenmesi ve 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Kanunu’nun 9. Maddesi uyarınca biyometrik verilerin işlenmesi bu kapsamdadır.

6. Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından özel nitelikli kişisel verilerin açık rıza gerektirmeksizin işlenmesi hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.

Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli

olması hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.¹⁴ Gerekçede de belirtildiği üzere, Sağlık Bakanlığı ile her türlü sağlık kuruluşunun ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun belirtilen yazılı amaçlarla tuttıkları veriler ve kayıtlar bu kapsamda değerlendirilecektir.

Peki, bu istisnaya dayalı olarak her türlü özel nitelikli kişisel verinin işlenmesi mümkün müdür? Hükümün getiriliş amacı da dikkate alındığında, bu istisnaya dayalı olarak tüm özel nitelikli kişisel verilerin değil sadece sağlık verilerinin işlenmesi mümkündür.¹⁵

7. Fiili imkânsızlık durumunda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.

Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden

---

¹⁴ Söz konusu hüküm ilk kabul edildiği dönemde soyut norm denetimi yoluyla iptal davasına konu edilmiştir. İptal davası dilekçesinde özetle, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla kişilerin cinsel hayatlarına ve sağlığına ilişkin verilerin açık rıza olmaksızın işlenebilmesinin kabul edilemez olduğu, özellikle cinsel hayatın bireyin özel yaşamının en mahrem yönünü oluşturduğu, kişilerin cinsel hayatlarına ve sağlığına ilişkin verilerin toplanmasında hiçbir ayırt edici ölçütün bulunmadığı, kuralın kişilerin sağlık hakkına erişimden çeşitli endişelerle kaçınmalarına neden olabileceği ve bu durumun aynı zamanda kişilerin yaşam hakkına, maddi ve manevi varlıklarını geliştirmesine de müdahale anlamına geldiği, sağlıkla ilgili kişisel verilerin neredeyse hiçbir sınırlamaya tabi tutulmadan toplanması, işlenmesi ve aktarılmasının insan haklarına saygılı bir devlet olma yükümlülüğü ile bağdaşmadığı, yeterli tedbirlerin niteliğine ve kapsamına yer vermeyerek etkin korumanın sağlanmadığı ve belirsizliğe neden olduğu, demokratik bir toplumda kişilerin özel hayatının gizliliği hakkını bütünüyle ortadan kaldıracak bir müdahale niteliğinde olan kuralın kişilerin sağlıkları ile ilgili bilgilerin korunmasına yönelik uluslararası normlara aykırı olduğu, verileri işleyecek yetkili kurum ve kuruluşlar ibaresinin geniş bir kapsama sahip olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 10., 17., 20., 24., 25., 56. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. İptal talebini inceleyen Anayasa Mahkemesi, KVKK, 5237 sayılı Kanun ve ilgili diğer kanunlarda yer alan düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde dava konusu kural kapsamında işlenecek verilerin amacı dışında kullanılmasını ve kişilerin özel hayatına dair bilgilerin ve kişisel verilerin ifşa edilmesini önleyecek yasal güvencenin sağlandığına kanaat getirmiş; bu bağlamda dava konusu kuralda kişisel verilerin korunması hakkına sınırlama yapılırken KVKK'da sınırlama aracının sınırlama amacına uygun ve orantılı şekilde kullanılmasını sağlayacak yasal güvencelere de yer verildiği, böylece hem özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması haklarının özünün zedelenmesinin önlendiği hem de bu haklar ile toplum sağlığının korunmasına yönelik önlemler arasındaki makul dengenin kurulduğu tespitinde bulunmuştur. Keza dava konusu kuralla kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının özüne dokunan ya da bu hakkı ölçüsüz şekilde sınırlandıran bir husus bulunmadığı ve kuralın demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırılık teşkil ettiğinin de söylenemeyeceğini belirtmiştir. Bu gerekçelerle iptal talebini reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi, 2016/125 E. 2017/143 K. 28.9.2017 K.T. RG 23.1.2018/30310.

¹⁵ Benzer görüş için bkz. **Ömer Ekmekçi, Nafiye Yücedağ, Elif Beyza Akkanat-Öztürk, Şehriban İpek Aşıkoğlu** (2024) *Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile 6698 Sayılı Kanun'da Yapılan Değişiklikler*, Lexpera Blog, 02.03.2024, <https://blog.lexpera.com.tr/cmk-659-6698-degisiklikler/>.

bütünlüğünün korunması için zorunlu olması durumunda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine olanak tanınmıştır. Bu şekilde 5. maddeyle uyum sağlanmıştır. Gerekçede de belirtildiği üzere, herhangi bir sebeple bilinç kaybından ötürü rızasını açıklayamayacak durumda olan kişinin hayatının veya beden bütünlüğünün korunması amacıyla mahsus olarak kan grubu ve geçirilen hastalıklar gibi özel nitelikli kişisel veriler fiili imkânsızlık hukuki işleme sebebi bağlamında işlenebilecektir.

8. Aleni özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.

İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilerin, alenileştirme iradesine uygun olarak işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır. Bu şekilde 5. maddeyle uyum sağlanmış ve hatta “alenileştirme iradesine uygun olarak” vurgusuyla bu tür durumlarda kişisel veri işlemenin hukuki güvencesi artırılmıştır.

Gerekçede de belirtildiği üzere, örneğin, bir kişinin acil durumlarda kullanılması için, herkesçe erişilebilir bir alanda paylaşmış olduğu kan grubu ve alerji bilgileri gibi kişisel verilerinin bu amaca uygun olarak işlenmesi ve kullanılması hukuka uygun olacaktır.

Alenileştirme iradesine uygunluğun temini özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin getirilmiş özel bir güvencedir. Söz konusu güvence sayesinde kişisel verilerin internet ortamında ekran kazıma veya farklı yöntemlerle otomatik şekilde büyük ölçekli olarak toplayan ve ticari amaçla işleyen sistemlere karşı da bir koruma sağlamaktadır. Bilhassa makine öğrenmesi ve yapay zekâ araçlarının bu tür verileri işleyerek oluşturdukları büyük dil modellerinin hukuki niteliği değerlendirilirken verinin ilk elde edildiği noktadaki alenileştirme iradesinin tespiti kritik bir uyum parametresi olacaktır.

Örneğin, özel nitelikli kişisel verinin salt sosyal medyada paylaşılması özel nitelikli kişisel veriye dayalı bir profillemeye faaliyeti yapılmasına doğrudan izin verildiği anlamına gelmeyecektir. Her somut olayın özelliklerinde alenileştirme iradesinin tespiti ve bununla sınırlı bir işleme yapılması gerekmektedir. KVKK'nın 5. maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan ve kişisel verilerin işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü

olmasını öngören ilkenin aleni özel nitelikli kişisel veriler söz konusu olduğu zaman alenileştirme iradesiyle de sınırlı olması gerekmektedir. Diğer bir deyişle, bu ilke kişisel verilerin sınırlı işlenmesini öngören ilkeyi pekiştirmektedir. Özel ve ilave bir güvence niteliğindedir.

Önemle belirtmek gerekir ki, aleni nitelikteki özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi için alenileştirme eyleminin hukuka uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Hukuka aykırı bir ifşa neticesinde aleni hale gelen özel nitelikli kişisel verinin bu istisnaya dayalı olarak işlenmesi mümkün değildir.¹⁶

9. Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.

Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır. Bu şekilde KVKK'nın 5. maddesiyle uyum sağlanmıştır. Özel nitelikli kişisel veriler için en kritik hukuki işleme sebebi hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması halidir.¹⁷

Gerekçede de belirtildiği üzere, örneğin, iş sözleşmesinin sona ermesinden sonra açılması muhtemel davalarda savunma hakkının kullanılması bakımından işverenin eski işçisine ait sağlık verilerini saklamaya devam etmesi bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Aynı şekilde, engelli bir kişinin özel tüketim vergisinden istisna olarak araç alma hakkından

¹⁶ Christopher Kuner, Lee A Bygrave, Christopher Docksey (2020) *The EU General Data Protection Regulation (GDPR) - a Commentary*, Oxford University Press, s. 378.

¹⁷ KVKK Reform Yasasında geçiş sürecinde en önemli tartışmalar özel nitelikli kişisel veriler açısından gerçekleşecektir. Özel nitelikli kişisel verileri konu olduğu için önceden açık rızaya tabi olan bir işlemenin artık açık rızaya tabi olmadan gerçekleştirilmesi durumunda, geçmiş döneme ilişkin verilerde bir tutarsızlık tespit edilmesi durumunda hukuki ihtilaf nasıl çözülecektir? Sigorta sözleşmeleri açısından açık rızaya dayalı olarak geçmiş dönem paylaşılmayan verilerin yeni dönemde tespiti durumunda çok ciddi tartışmalar yaşanacaktır. Benzer sorunlar istihdam ilişkisi kapsamında açık rızaya dayalı olarak gerçekleştirilen ve bilhassa işe yatkınlığa ilişkin işveren açısından önemli niteliği haiz veri işlemleri bakımından yaşanacaktır.

yararlanabilmesi için bu kişinin engelli raporunun vergi dairesi tarafından işlenmesi de mümkün olacaktır.

Söz konusu değişiklik, uygulamada karşılaşılan birçok çelişkili durumu ortadan kaldıracaktır. Örneğin bir doktorun kendisine karşı açılan malpraktis davasında kendisini savunabilmesi için delilleri mahkemeye sunması ya da zamanaşımı süresi içinde ilgili belge ve kayıtları saklaması değişiklik öncesi hukuka aykırı bir halde sayılmaktaydı.¹⁸ Yapılan değişiklikle, özel nitelikli kişisel verilerin bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması mümkün hale geldiği için söz konusu örnek bakımından hakkaniyetli bir çözüm getirilmiş olmaktadır.

10. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.

İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olma özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır. Uygulamada en çok sorun çıkaran ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun KVKK ile arasındaki ilişki net şekilde ortaya koyulmuştur.

Gerekçede de belirtildiği üzere, örneğin, 4857 sayılı İş Kanunu ile işverenlere engelli veya hükümlü çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi bakımından kişilerin sağlık verilerinin veya ceza mahkûmiyetine ilişkin verilerinin işlenmesi, diyaliz hastalarına sunulan sağlık kuruluşuna taşıma hizmetinin yerine getirilebilmesi için kişinin sağlık raporunun işlenmesi bu yeni hukuki işleme sebebi kapsamında değerlendirilecektir.

---

¹⁸ Ömer Ekmekçi, Nafiye Yücedağ, Elif Beyza Akkanat-Öztürk, Şehriban İpek Aşıkoğlu (2024) *Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile 6698 Sayılı Kanun'da Yapılan Değişiklikler*, Lexpera Blog, 02.03.2024, <https://blog.lexpera.com.tr/cm-k-659-6698-degisiklikler/>.

Sosyal yardım amaçlı kişisel verilerin bilhassa deprem ve diğer doğal afetler sonrasında yardımların planlanması, koordinasyonu ve ihtiyacı için işlenmesi zarureti doğmaktadır. Yapılan değişiklikle bu konuya açık bir hukuki dayanak kazandırılmıştır.

Veri sorumlusunun yükümlülükleri farklı mevzuattan kaynaklanabilir. Örneğin, Karayolu Taşıma Yönetmeliği, yönetmelik kapsamındaki taşıtları kullanacak şoförlerin uyuşturucu, silah, insan ve gümrük kaçakçılığı ile terör suçlarından dolayı hürriyeti bağlayıcı ceza almamış olmalarını ve şoförlük mesleği bakımından bedeni ve psiko-teknik açıdan sağlıklı olduklarını gösteren bir sağlık raporunu, yetkili sağlık kuruluşlarından her beş yılda bir almalarını zorunlu tutmaktadır.¹⁹ Söz konusu yönetmelik kapsamındaki taşıtları kullanacak şoförlerin ceza mahkumiyeti ve sağlık verileri, istihdam ilişkisi kapsamında bu hukuka uygunluk sebebine dayanılarak işlenebilecektir.²⁰

Yerinde bir şekilde belirtildiği üzere, istihdam ilişkisinin kurulması aşamasında işçinin “çalışma yeterliliğini” değerlendirmek için hukuki yükümlülük nedeni ile verilerin işlenmesinin zorunlu olması halinde de KVKK’nın 6. maddesinde düzenlenen bu yeni hukuki işleme sebebine dayalı olarak değerlendirme yapılması gerekmektedir.²¹ Keza, bir hukuki yükümlülük nedeni ile engellilik oranı yahut psiko-teknik açıdan sağlık durumu gibi sağlık verilerinin işlenmesi zorunlu ise henüz çalışan adayı konumunda olan ilgili kişinin verilerinin istihdam ilişkisi kapsamında işlendiği kabul edilerek KVKK’nın 6. maddesinde düzenlenen bu yeni hukuki işleme sebebine dayalı olarak işleme gerçekleştirilebilecektir.²²

4857 sayılı İş Kanunu’nun ‘İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı’ başlıklı 25. Maddesi uyarınca işyerine sarhoş yahut uyuşturucu madde almış olarak gelmek ya da işyerinde bu maddelerin kullanılması işverene derhal haklı nedenlerle fesih hakkı tanımaktadır. 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun ‘Bağımlılık yapan maddeleri kullanma yasağı’ başlıklı

---

¹⁹ RG 08.01.2018/30295.

²⁰ Benzer bir hüküm, engelli ve hükümlü işçi istihdamına ilişkin Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte yer almaktadır. RG 25.04.2009/27210. Bkz. **Ekmekçi/Yücedağ/Akkanat-Öztürk/Aşıkoğlu**, Lexpera Blog.

²¹ **Ekmekçi/Yücedağ/Akkanat-Öztürk/Aşıkoğlu**, Lexpera Blog.

²² **Ekmekçi/Yücedağ/Akkanat-Öztürk/Aşıkoğlu**, Lexpera Blog.

28. maddesi uyarınca işyerine, sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasaktır.

İş Kanunu'nun 25. maddesindeki hükme dayalı olarak fesih için işçinin işyerine alkol alarak gelmesi değil sarhoş gelmesi fesih sebebidir; lakin, işçinin işyerinde alkol alması halinde işçinin sarhoş olması gerekmez; salt işyerinde işverenin rızası dışında alkol alması ya da uyuşturucu kullanılması haklı fesih sebebidir.²³

İşyerinde alkol alınması veya uyuşturucu kullanılması halinde alkol veya uyuşturucu kullanımının ispatı için işyeri kamerasından fiziki delillere kadar başvurulabilecek farklı araçlar vardır. İşverenin bu tür durumda en elverişli yöntem; diğer bir deyişle mahremiyete en az müdahaleci yöntem başvurusu gerekmektedir.

Asıl mesele işçinin işyerine sarhoş gelmesi veya işyerinde alkol veya uyuşturucu kullanımı sonrası başkaca bir delille ispat imkânı bulunmadığı için test yapılmasının gerektiği hallerde ortaya çıkacaktır. Bu durumda, işverenin alkol veya uyuşturucu testi yaptırılmasını talep etmesi istihdam veya iş sağlığı ve güvenliği için hukuki yükümlülük altında değerlendirilebilir mi? Yoksa İş Kanunu'nun 25. maddesi ile İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 28. maddesi 'kanunlarda açıkça öngörülme' hukuki işleme sebebi olarak nitelendirilebilir mi?

KVKK Reform Yasasıyla 6. maddede yapılan değişiklikler, özel nitelikli kişisel verilerin işverenler tarafından sınırsız şekilde işlenmesine olanak veriyor şeklinde yorumlanmamalıdır. İş hukukunun çizdiği çerçeve içerisinde hukuki yükümlülüğün tespit edilmesi gerekir ve KVKK'nın 4. maddesinde yer alan ilkelerin -bilhassa da ölçülülük ilkesinin- ışığında bu yükümlülüğün nasıl yerine getirilebileceğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Her koşulda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde uygulanması zorunlu olan KVK Kurulu tarafından belirlenen özel önlemlerin alınması şarttır.

---

²³ Nuri Çelik, Nurşen Caniklioğlu, Talat Canbolat, Ercüment Özkaraca (2022) *İş Hukuku Dersleri*, Beta Yayıncılık, s. 625.

Esasında KVKK'nın 6 maddesindeki değişikliği 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 'Kişisel verilerin kullanılmasında' başlıklı 419. maddesinde yer alan ve işverenin işçiye ait kişisel verileri, ancak işçinin işe yatkınlığıyla ilgili veya hizmet sözleşmesinin ifası için zorunlu olduğu ölçüde kullanabileceğini öngören hükümlerle beraber okumak gerekmektedir. Dolayısıyla, korunan hukuki menfaatler dikkate alındığında ve ilgili kişiler açısından ortaya çıkabilecek riskler değerlendirildiğinde, istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin hukuki işleme sebebinin geniş değil dar yorumlanması gerekmektedir.

Önemle vurgulamak gerekir ki, özel nitelikte olmayan kişisel veriler için getirilen hukuki işleme sebebi 5. maddede yer alan "*veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması*" hukuki işleme sebebinden daha dardır. Özel nitelikli olmayan kişisel verilerin işlenmesinde her türlü hukuki yükümlülüğe dayanabilecekken özel nitelikli kişisel veriler için bu hukuki yükümlülüğün istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanından kaynaklanması gerekmektedir.

11. Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların üyelerine yönelik yeni bir hukuki işleme sebebi tanımlanmıştır.

Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına ve yahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temas halinde olan kişilere yönelik kişisel verilerin işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak düzenlenmiştir.

Bu yeni hukuki işleme sebebi, siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen oluşumlar tarafından, özel nitelikli kişisel

verilerden bazılarının işlenebilmesini düzenlemektedir. Buna göre, bu kuruluş ve oluşumlar, mevcut ve eski üyeleri ile bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temas halinde olan kişilerin özel nitelikli verilerini, kuruluş amaçlarına ve tabi oldukları mevzuata uygun, faaliyet alanlarıyla sınırlı ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla işleyebileceklerdir.

Gereğede belirtildiği üzere, örneğin, bu kuruluş ve oluşumların mevcut üyelerinin yanı sıra eski üyeleri ve düzenli olarak bağış yapmak suretiyle kendisiyle temas halinde olan kişilerin bu durumlarına ilişkin bilgiyi işlemesi bu bent kapsamında değerlendirilecektir.

Öte yandan bir sendika, kendi faaliyet alanına ve amacına ilişkin olarak sadece sendika üyeliğiyle ilgili verileri işleyebilecektir. Buna karşın üyelerin sağlık veya din ya da mezhebine yönelik kişisel verileri, faaliyet alanıyla ve amacıyla ilgisi olmaması sebebiyle işleyemeyecektir. Bunun gibi bu hukuki işleme sebebinde belirtilen kuruluşlar ve bunlarla aynı amaçla kurulan kâr amacı gütmeyen oluşumların faaliyet alanlarıyla bağlantılı olarak özel nitelikli kişisel veri işlemlerine imkân tanınmakla birlikte, felsefi amaçla kurulan bir derneğin reklam amacıyla veri işlemesi bu yeni hukuki işleme sebebi kapsamında değerlendirilemeyecektir.

Söz konusu hüküm, GDPR'ın 'Özel kategorilerdeki kişisel verilerin işlenmesi' başlıklı 9. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde de yer almaktadır. Söz konusu hukuki işleme sebebi, özel güvenceli bir işleme sebebidir ve temel özgürlüklerin kullanılmasına izin vermek amacıyla özel olarak düzenlenmiştir.²⁴

Önemle vurgulamak gerekir ki, her sivil toplum örgütü bu istisna kapsamında değildir ve kâr amacı gütmeyen sivil toplum faaliyetleri için bu hukuki işleme sebebi düzenlenmiştir.²⁵

Bu işleme faaliyetinin hukuka uygun olması için siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, kuruluş amaçlarına ve tabi oldukları mevzuata uygun şekilde hareket

²⁴ GDPR, Resital 51.

²⁵ Bağış toplaması bu hukuki işleme sebebine dayanılmasına hâlel getirmemektedir. Bkz. **Kuner/Bygrave/Docksey**, s. 378.

etmeleri, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmaları ve üçüncü kişilere bu verileri açıklamaları gerekmektedir.

Faaliyet alanıyla sınırlılık, kişisel verilerin belirli, açık ve meşru amaçlarla işlenmesini ve işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olmasını gerektiren KVKK'nın 4. maddesindeki ilkeleri destekleyen ve bu hukuki işleme sebebi özelinde ilave bir kısıtlama getiren nitelikte özel bir güvencedir.

Bu hukuki işleme sebebi, dahili veri işlemeye (*internal data processing*) ilişkin özel bir istisna niteliğindedir.²⁶ KVKK Reform Yasası da dahili veri işleme esasını kabul etmiş olup özel nitelikli kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarılmamasını şart koşturmuştur. Kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarılması durumunda açık rıza veya diğer hukuki işleme sebeplerinin varlığı aranmalıdır.

Peki, bu işleme sebebinin ulaşmaya çalıştığı üstün kamusal yarar nedir? Bu işleme sebebi, bazı sivil toplum kuruluşlarına kendi üyeleri, eski üyeleri ve en önemlisi de temasta buldukları kişilere yönelik daha geniş bir hareket alanı sağlamaktadır. Söz konusu değişiklikte başta siyasi partiler, dernek, vakıflar ve sendikalar olmak üzere belirli sivil toplum örgütlerine, sosyal faaliyetleri kapsamında demokratik toplum gerekliliklerine uygun şekilde diğer kuruluş ve oluşumlara nazaran eski üyeleri ve temasta buldukları (bağışçı, sosyal sorumluluk projesi geliştirdikleri, insani yardım destekçisi) kişilere ilişkin verileri işlemede kolaylaştırıcı hukuki çerçeve oluşturulmaktadır. Belirli nitelikteki sivil toplum faaliyetlerinin iç işleyişinin kolaylaştırılması yoluyla demokratik topluma katkı sunulmaktadır.

12. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, KVK Kurulu tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmasının şart olduğu hüküm muhafaza edilmiştir.

6. maddenin dördüncü fıkrasında yer alan özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca KVK Kurulu tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmasının şart olduğu hüküm muhafaza edilmiştir. Bilindiği üzere KVK Kurulu, 31.01.2018 tarih ve 2018/10 sayılı

---

²⁶ Kuner/Bygrave/Docksey, s. 378.

Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler kararıyla bu önlemleri somutlaştırmıştır.²⁷ Söz konusu önlemler, özel nitelikli kişisel verilerin korunmasına ilişkin özel ve güçlü bir güvencedir.

Ç. Madde 6 Değişiklikleri Karşılaştırma Tablosu

Özetle, özel nitelikli kişisel verilerin hukuki işleme sebepleri genişletilmiş ve 5. maddede yer alan kişisel verilerin işlenmesine ilişkin temel hukuki işleme sebepleriyle uyum sağlanmıştır. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin zorunlu olmasının yeni bir hukuki işleme sebebi olarak belirlenmesi bu reform sürecinin en büyük kazanımıdır. Farklı mevzuatlarla KVKK arasındaki uyum seviyesi artırılmıştır.

---

²⁷ KVK Kurulu, 31.01.2018 tarih ve 2018/10 sayılı Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler, RG 07.03.2018/30353.

Tablo 1: Özel Nitelikli Kişisel Veri Hukuki İşleme Sebepleri (KVKK Madde 6)

	ESKİ	YENİ
Açık rıza	Evet	Evet
Tüm özel nitelikli kişisel veriler için kanunlarda açıkça öngörülme	Hayır	Evet
Sağlık ve cinsel hayat dışındaki veriler için kanunlarda öngörülme	Evet	Hayır
Fiili imkânsızlık	Hayır	Evet
Alenileştirme	Hayır	Evet
Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunluluk	Hayır	Evet
Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından işleme	Evet	Evet
İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülükler için işleme	Hayır	Evet
Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumlara ilişkin özel işleme sebebi	Hayır	Evet

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİŞİSEL VERİLERİN YURT DIŞINA AKTARILMASI REFORMU

III. 9. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (YURT DIŞINA KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASINA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİKLER)

Bilindiği üzere KVKK'nın eski 9. maddesinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması usulü düzenlenmiş ve maddenin mevcut birinci fıkrasına göre kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızasıyla yurt dışına aktarılabilceği öngörülmüştür. Maddenin mevcut ikinci fıkrasına göre, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi için KVKK'nın 5. maddesinin ikinci fıkrası ile 6. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlardan birinin bulunması ve KVK Kurulu tarafından kişisel verilerin aktarılacağı ülke bakımından yeterli korumanın bulunduğuna karar verilmiş olması (yeterlilik kararı) gerekmektedir. Bununla birlikte hakkında yeterli korumayı sağladığı yönünde karar bulunmayan ülkelere, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin aktarılması, veri işleme şartlarından birinin bulunması şartıyla sadece Türkiye'deki ve ilgili ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve KVK Kurulu'nun izin vermesi durumunda mümkündür.

KVKK'nın 9. maddesinde düzenlenen kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin kurallar kabul edildiği 2016 yılından beri yapısal sorunlar içermektedir. Halihazırda açık rıza ve taahhütle sınırlanan yurt dışına aktarım uygulamada tıkanmış durumdadır.

KVKK'nın günümüze kadarki uygulamasına bakıldığında, Türkiye hakkında hiçbir ülke yeterlilik kararı vermediği gibi, Türkiye tarafından da hiçbir ülke hakkında yeterlilik kararı verilmemiştir.²⁸

Mevcut sistemde Türkiye'den yabancı ülkelere kişisel veri aktarılması, ilgili kişilerin tek tek açık rızasının alınması dışında sadece Türkiye'deki ve ilgili ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve KVK Kurulu'nun izin vermesiyle yapılabilmektedir.

KVKK Reform Yasasının gerekçesinde de belirtildiği üzere günümüze kadar KVK Kurulu'na sekseni aşkın taahhütname başvurusu yapılmış olup, bunlardan çok azına izin kararı verilmiştir.²⁹ Bu nedenle yurt dışına veri aktarılması uygulamada sadece ilgili kişilerin açık rızalarının alınmasına bağlı hale gelmiştir.

Gereğede de vurgulandığı üzere bu durum, ticari hayatta hemen hemen her şirket ve gerçek kişi tarafından sıklıkla kullanılan ve sunucuları yurt dışında bulunan ve çoğu bulut tabanlı yazılım ve uygulamaların hukuka uygun olarak kullanılabilmesini neredeyse imkânsız hale getirdiği gibi, Türkiye'de yapılacak yatırımları da engelleyici bir hal almıştır.

Tüm bu tespitler ışığında Avrupa Birliği'nin 2018 yılında yürürlüğe koyduğu GDPR ile her geçen gün gelişen teknoloji ve dijitalleşme ile ticari hayatın dinamikliğinin doğurduğu

---

²⁸ Yeterlilik kararının olmadığı bu dönemde başka enstrümanlarla sektörel bazı tikanıklar giderilmeye çalışılmıştır. Türkiye'nin Avrupa Birliği tıbbi cihaz mevzuatına uyum çalışmaları kapsamında 2017/745 sayılı AB Tıbbi Cihaz Tüzüğü ve 2017/746 sayılı AB İn vitro Tanı Tıbbi Cihazları Tüzüğüne tam uyumlu olarak hazırlanan Tıbbi Cihaz Yönetmeliği ve İn Vitro Tanı Amaçlı Tıbbi Cihaz Yönetmeliği 2021 yılında yayımlanmıştır. Bkz. RG 02.06.2021/31499 (Mükerrer). Söz konusu AB Tüzükleriyle getirilen ve Tüzüklerin birçok maddesini ilgilendirmesi sebebiyle uygulanmasında önemli bir yapı taşı oluşturulan Tıbbi Cihazlara ilişkin Avrupa Veri Tabanı (EUDAMED) Sistemine Tıbbi Cihaz alanında yetkili otorite olan T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ("TİTCK") erişim sağlaması ve kayıt bildirimlerini kontrol edebilmesi ve Türkiye'de yerleşik tıbbi cihaz imalatçıların kayıt bildiriminde bulunabilmeleri amacıyla Avrupa Komisyonu ve TİTCK arasında kişisel verilerin aktarımına yönelik bir idari anlaşma tesis edilmiştir. Bu anlaşma sayesinde Avrupa Birliği'nden Türkiye'ye tıbbi cihaz alanında kişisel veri aktarımının yolu açılmıştır. Söz konusu düzenleme GDPR ile paralel düzenleme içeren Avrupa Birliği Kurumlarının kişisel veri düzenlemesine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Bkz. Regulation (EU) 2018/1725 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2018 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by the Union institutions, bodies, offices and agencies and on the free movement of such data, and repealing Regulation (EC) No 45/2001 and Decision No 1247/2002/EC, L 295/39, 21.11.2018.

²⁹ KVK Kurulu'nun sitesinde yayımlanan kararlara göre, bugüne kadar sadece sekiz veri sorumlusunun taahhütname başvurusu onaylanmıştır.

ihtiyaçları nazara alınarak, ilgili kişilerin haklarını da koruyacak şekilde Avrupa Birliği dışına veri aktarılması bakımından yeni yöntemler öngörülmüştür. KVKK Reform Yasasıyla, KVKK'nın 9. maddesi GDPR'ın ilgili hükümleri esas alınarak değiştirilmiştir.

A. 9. Maddenin Eski Hali

KVKK'nın 9. maddesinin eski hali şu şekildedir:

Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması

MADDE 9- (1) Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamaz.

(2) Kişisel veriler, 5 inci maddenin ikinci fıkrası ile 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlardan birinin varlığı ve kişisel verinin aktarılacağı yabancı ülkede;

a) Yeterli korumanın bulunması,

b) Yeterli korumanın bulunmaması durumunda Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurulun izninin bulunması, kaydıyla ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın yurt dışına aktarılabilir.

(3) Yeterli korumanın bulunduğu ülkeler Kurulca belirlenerek ilan edilir.

(4) Kurul yabancı ülkede yeterli koruma bulunup bulunmadığına ve ikinci fıkranın (b) bendi uyarınca izin verilip verilmeyeceğine;

a) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri,

b) Kişisel veri talep eden ülke ile Türkiye arasında veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumunu,

c) Her somut kişisel veri aktarımına ilişkin olarak, kişisel verinin niteliği ile işleme amaç ve süresini,

ç) Kişisel verinin aktarılacağı ülkenin konuyla ilgili mevzuatı ve uygulamasını,

d) Kişisel verinin aktarılacağı ülkede bulunan veri sorumlusu tarafından taahhüt edilen önlemleri,

değerlendirmek ve ihtiyaç duyması hâlinde, ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü de almak suretiyle karar verir.

(5) Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

(6) Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

B. 9. Maddenin Yeni Hali

KVKK Reform Yasasıyla esaslı şekilde değişikliğe uğrayan 9. madde şu şekildedir:

Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması

MADDE 9- (1) Kişisel veriler, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve aktarımın yapılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararı bulunması halinde, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir.

(2) Yeterlilik kararı, Kurul tarafından verilir ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Kurul, ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alır. Yeterlilik kararı, en geç dört yılda bir değerlendirilir. Kurul, değerlendirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde, yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirebilir, askıya alabilir veya kaldırabilir.

(3) Yeterlilik kararı verilirken öncelikle aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu.

b) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar.

c) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması.

ç) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu.

d) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye’nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu.

e) Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler.

(4) Kişisel veriler, yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı, ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, aşağıda belirtilen uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanması halinde veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir:

a) Yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye’deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

b) Ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve Kurul tarafından onaylanan bağlayıcı şirket kurallarının varlığı.

c) Kurul tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı.

ç) Yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

(5) Standart sözleşme, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kuruma bildirilir.

(6) Veri sorumluları ve veri işleyenler, yeterlilik kararının bulunmaması ve dördüncü fıkrafta öngörülen uygun güvencelerden herhangi birinin sağlanamaması durumunda, arızı olmak kaydıyla sadece aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde yurt dışına kişisel veri aktarabilir:

a) İlgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi.

b) Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması.

c) Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.

ç) Aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması.

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

e) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

f) Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması.

(7) Altıncı fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tâbi faaliyetlerine uygulanmaz.

(8) Veri sorumlusu ve veri işleyenler tarafından, yurt dışına aktarılan kişisel verilerin sonraki aktarımları ve uluslararası kuruluşlara aktarımlar bakımından da bu Kanunda yer alan güvenceler sağlanır ve bu madde hükümleri uygulanır.

(9) Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

(10) Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(11) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

C. Yapılan Değişiklikler

KVKK Reform Yasasıyla KVKK'nın 9. maddesi genel olarak GDPR ile uyumlu şekilde değiştirilmiştir. Peki, 9. maddede ne gibi somut değişiklikler yapılmıştır?

Madde 9 sil baştan yazılmıştır. Yeni düzenlemeyle, kademeli ve alternatifli bir aktarım rejimi kurulmuştur. Yeni düzenlemede kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için üç farklı alternatif vardır:

- (1) Yeterlilik kararına dayalı aktarım
- (2) Uygun güvencelere dayalı aktarım
- (3) Arızı durumlara dayalı aktarım

1. Yeterlilik kararına dayalı aktarım muhafaza edilmiş ve yeterlilik kararına ülkeler dışında uluslararası kuruluşlar ve sektörlerin de konu olmasına imkân tanınmıştır.

9. maddenin ilk halinde kişisel verilerin, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamayacağı belirtilmekteydi. Yeni düzenlemeyle kişisel verilerin KVKK'nın 5. ve 6. maddelerinde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve aktarımın yapılacağı ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörler hakkında yeterlilik kararı bulunması halinde, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılacağı belirtilmiştir. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması da bir kişisel veri işleme olduğu için yurt dışına aktarım durumunda da 5 ve 6. maddedeki hukuki işleme sebeplerine dayanılması gerektiği vurgusu muhafaza edilmiştir.

Yeni düzenlemede de yurt dışına kişisel veri aktarımı için temel kural olan yeterlilik kararının esas olduğu muhafaza edilmiştir. Lakin yeterliliğe ilişkin kapsam genişletilmiştir. Yeni düzenleme bir ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki

sektörler hakkında müstakil olarak yeterlilik kararı verilmesine imkân tanımaktadır. Söz konusu değişiklik, GDPR sistematığıyla uyumlu niteliktedir.

KVKK Reform Yasası gerekçesinde de belirtildiği üzere mevcut hükümden farklı olarak yabancı ülkenin tamamı yerine o ülke içerisindeki bir sektör veya uluslararası kuruluş özelinde de yeterlilik kararı verilmesine imkân tanınmıştır. Örneğin; Türkiye'deki otomotiv sektörünün yoğun ticari ilişki kurduğu bir yabancı ülkenin tamamı yerine o ülkedeki otomotiv sektörü bakımından yeterlilik kararı verilmesi mümkün hale gelmiştir.

2. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması sürecinin temel süjesi olarak veri sorumlularının yanında veri işleyenler sayılmıştır.

Yeni düzenleme aktarım sürecinin temel süjesi olarak veri sorumlusu yanında veri işleyenleri de saymıştır. Söz konusu değişiklik, GDPR sistematığıyla uyumlu niteliktedir. Nihayetinde sadece veri sorumluları değil veri işleyenler de kişisel verileri farklı hukuki işleme sebeplerine dayalı olarak yurt dışına aktarabilmektedir. Bu konuda hukuki belirlilik sağlanmıştır ve veri işleyenlerin fiili aktarımlarına normatif dayanak kazandırılmıştır.

Veri işleyenlerin kişisel verilerin yurt dışına aktarılması sürecinde bir süje olarak tanımlanması beraberinde sorumluluk da getirmiştir. Dördüncü Bölümde inceleneceği üzere KVKK Reform Yasası kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına yönelik yeni bir idari para cezası ihdas etmiştir. Vurgulamak gerekir ki, bu cezanın muhatabı sadece veri sorumluları değil aynı zamanda veri işleyenlerdir.

Peki, eski 9. madde uyarınca veri işleyenler kişisel verileri yurt dışına aktaramaz mıydı? Esasında eski metin, lafzında kişisel verilerin aktarılmasına dair açık bir vurgu içermemekteydi ve gizli özne şeklinde formüle edilen metinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması koşullarını belirlemekteydi. Yalnızca iki yerde veri sorumlusu ibaresi geçmekteydi. Bunlardan ilki, 9. maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan sorumlusunun KVK Kurulu'na taahhütname başvurusu yapmasını içeren hükümdü. İkincisi ise, yeterlilik kararının belirlenmesi esaslarını düzenleyen 9. maddenin dördüncü

fıkrasının (d) bendinde yer alan ve *“kişisel verinin aktarılacağı ülkede bulunan veri sorumlusu tarafından taahhüt edilen önlemler”* ibaresiydi.

Uygulamada KVKK'nın 'Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri' lafzından yola çıkarak Türkiye'deki veri sorumlusunun yurt dışındaki veri işleyene, Türkiye'deki veri işleyenin yurt dışındaki veri sorumlusuna veya Türkiye'deki veri işleyenin yurt dışındaki veri işleyene kişisel veri aktarılmasının 9. maddedeki yasaklara tabi olmadığı şeklinde tartışmalar dahi yapılmıştır. Kanun koyucunun sadece Türkiye'deki veri sorumlusu ile yurt dışındaki veri sorumlusu arasındaki ilişkiyi düzenlediği, diğer alana ilişkin yasak olmadığı ve bir kanun boşluğunun bulunduğu ileri sürülmekteydi.

KVKK'nın hiçbir hükmünde veri işleyen doğrudan muhatap alınmazken yurt dışına veri aktarılması bağlamında doğrudan muhatap alınması ve sorumlu tutulması KVKK sistematığına uygun mudur? Yeni 9. maddenin gizli özne kullanmayarak doğrudan veri aktarım sürecinin taraflarını belirlemesi yerinde bir tercihtir. Nihayetinde, bulut bilişim kullanımları ve benzer bilişim uygulamaları dikkate alındığında yurt dışına veri aktarımlarında muhatabın veri sorumlularından ziyade veri işleyenler olduğu görülmektedir.

Veri işleyenlerin GDPR'daki gibi KVKK'nın muhatabı haline getirilmesi özellikle bütüncül uyuma giden yolda önemli bir değişikliktir. Kanun koyucunun vurgusu da yeni sorumluluk rejiminin mantığıyla yerindedir. GDPR ile tam uyum sağlandığında veri işleyen daha kapsamlı şekilde düzenlenecektir ve alt veri işleme süreçlerine kadar daha geniş hukuki sorumluluklara tabi tutulacaktır. Bunun için idari pratiğin de yeniden dizayn edilmesi ve esaslı bir paradigma değişikliğine gidilmesi gerekmektedir. Bu kademeli geçiş süreci KVK Kurulu'nun veri işleyenlere ilişkin pratiğini geliştirmesi için de önemli bir fırsat sunmaktadır.

Peki, yurt dışında yerleşik veri sorumlularına ilgili kişilerin doğrudan veri sağladığı ve veri işleme sürecinin ilgili kişinin talebiyle başlatıldığı hallerde hangi hükümler uygulanacaktır? GDPR'dan farklı olarak KVKK'da yer bakımından uygulamaya ilişkin

özel bir hüküm yer almamaktadır.³⁰ GDPR'ın 'Bölgesel kapsam' başlıklı 3. maddesi uyarınca GDPR, veri öznesinin ödeme yapmasına gerek olup olmadığına bakılmaksızın, Avrupa Birliği içindeki söz konusu veri öznelerine mal veya hizmetlerin sunulması veya davranışları Avrupa Birliği içinde gerçekleştiği ölçüde, davranışlarının izlenmesi durumunda da uygulanmaktadır. KVKK için ise böyle bir açıklık yoktur. KVK Kurulu, kararlarında KVKK'nın yer bakımından uygulamasına yönelik geniş yorum yapsa da açık bir kanuni dayanağın olmayışı esaslı hukuki tartışmalara yol açmaktadır.

Yurt dışında yerleşik veri sorumlularına ilgili kişilerin doğrudan veri sağladığı ve veri işleme sürecinin ilgili kişinin talebiyle başlatıldığı hallerde KVKK'nın 9. maddesi hükümlerinin doğrudan uygulanması yerinde değildir. Bu durumda kişisel verileri doğrudan elde eden yurtdışında yerleşik veri sorumlusuna KVKK hükümlerinin tabiiyeti sorunu kanunun uygulama alanına ilişkindir; sorun doğrudan kişisel verilerin yurt dışına aktarılması meselesi değildir.³¹

3. Yeterlilik kararına ilişkin esaslar muhafaza edilmiştir.

Yeterlilik kararına ilişkin kurallarda esaslı değişiklikler yapılmamıştır. Yeni düzenleme uyarınca yeterlilik kararı KVK Kurulu tarafından verilecektir ve bu karar Resmî Gazete'de yayımlanacaktır. KVK Kurulu'nun ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alma yetkisi vardır.

Önceki düzenlemeden farklı olarak yeterlilik kararının Resmi Gazete'de yayımlanacağı öngörülmüştür. Yeterlilik hususu Türkiye genelinde tüm veri sorumlularını veri işleyenlerin veri işleme süreçlerini, süreçlerin dayandığı faaliyetleri ve ilgili kişiler bakımından kişisel verilerin korunması haklarını ilgilendirdiği için bu kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasının öngörülmesi yerinde bir değişiklik olmuştur.

Benzer bir düzenleme GDPR'ın 'Yeterlilik kararına dayalı aktarımlar' başlıklı 45. maddesinin sekizinci fıkrasında yer almaktadır. Söz konusu hüküm uyarınca, Avrupa

³⁰ Bu konudaki öneriler için bkz. **Altıncı Bölüm**.

³¹ Benzer bir değerlendirme için bkz. **Ömer Ekmekçi, Nafiye Yücedağ, Elif Beyza Akkanat-Öztürk, Şehriban İpek Aşıkoğlu (2024) Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, s. 43 vd.

Komisyonu yeterli düzeyde korumanın sağlandığı veya artık sağlanmadığına karar verdiği üçüncü ülkeler, bölgeler ve içerisindeki belirli sektörler ile uluslararası kuruluşların listesini Avrupa Birliği Resmî Gazetesi ve internet sitesinde yayımlamakla yükümlüdür.

4. Yeterlilik kararının en geç dört yılda bir değerlendirilmesine ilişkin kural getirilmiştir.

Yeni düzenlemede yeterlilik kararının, en geç dört yılda bir değerlendirileceği belirtilmiştir. KVK Kuruluna, gözden geçirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde, yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirme, askıya alma veya kaldırma yetkisi de tanınmıştır.

Yeterlilik kararının değişen hukuki ve politik bağlama göre gözden geçirilmesine olanak tanıyarak KVK Kurulu'na bu konuda bir ödev yüklenmiştir. KVK Kurulu, bu doğrultuda yeterlilik kararı verilen ülke, uluslararası kuruluş ve sektörün tabi olduğu kuralları yakından takip etmekle yükümlü hale gelmiştir. Elbette dört yıllık süre düzenleyici süre olup, KVK Kurulu'nun bu süre dolmadan da yeterlilik kararını gözden geçirme yetkisi vardır.

Peki, KVK Kurulu dört yılda bir yapması gereken değerlendirmeyi yerine getirmezse yeterlilik kararının durumu ne olacaktır? KVKK Reform Yasasının gerekçesinde bu sorunun yanıtı verilmiştir. Gerekçeye göre yeterlilik kararının en geç dört yılda bir değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu süre zarfında Kurul tarafından verilen yeterlilik kararının değerlendirilmemesi durumunda yeterlilik kararı geçerliliğini korumaya devam edecektir.

5. Yeterlilik kararı verilirken öncelikle dikkate alınacak hususlar revize edilmiştir.

Yeni düzenlemede yeterlilik kararı verilirken öncelikle dikkate alınacak hususlar GDPR ile uyumlu şekilde revize edilmiştir. Artık sadece ülke değil ülke içerisindeki sektörler ve uluslararası kuruluşlar için yeterlilik kararı verilebileceği için yeterlilik kararı verilirken

bununla uyumlu şekilde kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumunun dikkate alınacağı belirtilmiştir.³²

Yeterlilik kararı verilirken öncelikle aşağıdaki hususlar dikkate alınacaktır:

1. Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu.
2. Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar.
3. Kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması.
4. Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu.
5. Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye'nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu.
6. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler.

KVKK Reform Yasası, yeterlilik kriterlerini detaylandırmıştır. Yeni düzenlemenin eski düzenlemeden en temel farklı uluslararası sözleşmelere ve kuruluşlara taraf olmayı önemli bir kriter olarak saymasıdır. Keza, kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması da yeterlilik kararı verilirken önemli bir kriterdir.

Gerekçede de vurgulandığı üzere bu ölçütler tahdidi nitelikte olmayıp, KVK Kurulu yeterlilik kararı verirken gerekli gördüğü başkaca hususları da dikkate alabilecektir. KVK Kurulu'na bu konuda geniş bir takdir yetkisi tanınmıştır. Kişisel verilerin korunmasına

---

³² KVK Kurulu, yeterli korumaya sahip ülkelerin belirlenmesinde ilişkin 2019 yılında bazı kriterler belirlemiştir. Söz konusu kararın da yeni değişikliklere göre güncellenmesi gerekecektir. Bkz. KVK Kurulu, Yeterli Korumaya Sahip Ülkelerin Belirlenmesinde Esas Alınacak Kriterler, Karar Tarihi: 02.05.2019, Karar No: 2019/125.

ilişkin güncel durumları, uygulamaları, politik meseleleri dikkate alarak ilave kriterler belirleyebilecektir. Söz konusu takdir yetkisinin sınırını, KVKK'nın da amacı olan özel hayatın gizliliğinin temini ve kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin en üst düzeyde korunması ilkesi çizecektir.

6. Yeterlilik kararı bulunmaması durumunda açık rızaya gitmeksizin güvencelere dayalı aktarım yöntemine başvurulması imkânı getirilmiştir.

KVKK'nın 9. maddesinde en önemli değişiklik yeterlilik kararı bulunmaması durumuna ilişkin yapılmıştır. Yeni düzenlemeye göre yeterlilik kararı bulunmaması durumunda uygun güvencelerin varlığı durumunda da kişisel veriler yurt dışına aktarılabilecektir. Yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, KVKK'nın 5. ve 6. maddelerinde belirtilen şartlardan birinin varlığı, ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanması halinde veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılması mümkün hale gelmiştir.

Yeni rejimde, yurt dışına kişisel verilerin aktarılmasında veri sorumluların yanı sıra veri işleyenler de temel süje olarak kabul edildiği için veri işleyenlere de uygun güvencelere dayalı olarak kişisel verileri yurt dışına aktarma yolu açılmıştır.

Önemle vurgulamak gerekir ki, "güvencelere dayalı aktarım" için her durumda aranacak üç ön koşul vardır:

1. KVKK'nın 5. ve 6. maddelerinde belirtilen şartlardan birinin varlığı gerekir.
2. İlgili kişi haklarının aktarımın yapılacağı ülkede de kullanılabilmesi mümkün olmalıdır.
3. Aktarımın yapılacağı ülkede kişisel verilerin korunmasına ilişkin etkili kanun yollarına başvurma imkânı bulunmalıdır.

Söz konusu hükümler emredicidir ve aşağıda da izah edilecek diğer alt koşullarla beraber gözetilmelidir.

Peki, veri sorumlusu veya veri işleyen bu hususları nasıl tespit edeceklerdir? Yeni rejim uyarınca veri sorumlularının ve veri işleyenlerin kişisel verilerin aktarılacağı ülke, uluslararası kuruluş veya sektöre yönelik kapsamlı bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Adı açıkça KVKK'da konulmamış olsa da veri sorumluları ve veri işleyenlerin tıpkı Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın ("ABAD") Schrems II kararıyla Avrupa Birliği veri koruma hukukuna dahil edilen uluslararası kişisel veri transfer etki analizi (*transfer impact assessment veya TIA*) yapmaları ve söz konusu üç hükmün varlığını belirlemeleri gerekmektedir.³³ Bu konuda ispat ve hesap verme yükümlülüğü aktarım kararını veren veri sorumlusu ve veri işleyenin üzerindedir.

Belirtmek gerekir ki, inceleme tek seferlik gerçekleştirilecek bir işlem değildir. İncelemenin güncelliği kişisel veri aktarım süreci devam ettiği sürece temin edilmelidir. Yeni paradigma hesap verebilirlik üzerine inşa edilmiştir ve statik değil dinamik bir aktarım yaklaşımı benimsenmiştir. Veri sorumlusu ve veri işleyen güvencelere dayalı bir kişisel veri aktarımı gerçekleştireceklerse, eylemlerinin neden-sonuç ilişkisini tüm aktarım ve sonraki aktarımlar için açıklayacak durumda olmalıdırlar. Veri sorumluları ve veri işleyenlere çeşitli muafiyetler ve izinler tanınmaktadır. Lakin bu yeni liberal rejimde veri sorumlusu ve veri işleyenlerin daha basiretli ve dikkatli davranmaları beklenmektedir.

Yeni rejimde, gelişigüzel yurt dışına veri aktarılmasına izin verilmemektedir. Eski rejimin temel olarak açık rızaya dayalı olduğu dikkate alındığında, yeni rejim daha güvencelidir.

Özetle, hakkında yeterlilik kararı bulunmayan ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörlerle, KVKK'nın 5 ve 6. maddelerindeki veri işleme şartlarından birinin varlığı halinde, aktarımın yapılacağı ülkede de ilgili kişinin haklarını kullanma ve etkili

---

³³ ABAD Schrems II kararında vurguladığı üzere bir kuruluş GDPR altında belirtilen sözleşmesel mekanizmaları kullanırken "her şeyden önce, söz konusu veri sorumlusu veya işleyenin duruma göre ve uygun olduğu hallerde verilerin alıcısı ile iş birliği içerisinde, varış yeri olan üçüncü ülkenin hukukunun Avrupa Birliği hukuku kapsamında standart veri koruma hükümleri uyarınca aktarılan kişisel verilere yeterli koruma sağlayıp sağlamadığını, gerekli olduğu hallerde bu hükümler tarafından sunulanlara ek güvenceler sağlayarak doğrulaması gerekmektedir." Bkz. ABAD - C-311/18 Data Protection Commissioner v Facebook Ireland Limited and Maximillian Schrems, 16 Temmuz 2020, para. 134; <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=228677>.

kanun yollarına başvurma imkânının bulunması şartıyla, tahdidi sayılan "uygun güvencelerden" birinin sağlanması durumunda kişisel veri aktarılması mümkün olacaktır.

7. Ön koşulların sağlanması ve yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve KVK Kurulu tarafından bu aktarıma izin verilmesi varlığı halinde güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarım yapılması imkânı tanınmıştır.

Güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı yapılabileceği ilk hal yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve KVK Kurulu tarafından bu aktarıma izin verilmesi halidir.

Yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve KVK Kurulu'nun aktarıma izin vermesiyle yurt dışına veri aktarılması mümkün olabilecektir.

KVKK Reform Yasasının gerekçesinde de belirtildiği üzere, Türkiye'deki bir kamu kurumunun yabancı ülkedeki ilgili bir kamu kurumuyla belli alanda yapacağı iş birliği protokolü çerçevesinde KVK Kurulu'nun izin vermesi şartıyla, karşılıklı yapılacak faaliyetlerin gerektirdiği kişisel verilerin yurt dışındaki kamu kurumuna aktarılması mümkün olacaktır.

Üç ön koşulun varlığı yanında, uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve KVK Kurulu'nun izni şeklinde somutlaşan güvencelerin sağlanması koşuluyla aktarım gerçekleşecektir.

8. Bağlayıcı Şirket Kurallarına kanuni dayanak kazandırılmıştır.

Güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı yapılabileceği ikinci hal ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki Şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve KVK Kurulu tarafından onaylanan bağlayıcı Şirket kurallarının varlığı halidir. Söz konusu aktarım hali bağlayıcı Şirket kuralları (*binding corporate rules - BCR*) olarak adlandırılan usulü düzenlemiŐtir.

Esasında taahhütnamelerin, Şirketler arasında gerçekteŐirilecek iki taraflı veri aktarımlarını kolaylaŐtırmakla birlikte çok uluslu Şirket toplulukları arasında yapılacak veri aktarımları bakımından uygulama pratiğini sağlamakta yetersiz kalabileceğini öngören KVK Kurulu, söz konusu Şirketler arasında gerçekteŐirilecek uluslararası veri aktarımlarında kullanılmak üzere taahhütnamelere ek diğer bir yöntem olarak bağlayıcı Şirket kuralları düzenlemesini yapmıŐtı.³⁴ KVKK Reform Yasasında yapılan değişiklikle KVK Kurulu'nun idari düzenleyici iŐlemine kanuni dayanak kazandırılmıştır.

KVK Kurulunca onaylanmış bağlayıcı Şirket kurallarını haiz bir teşebbüs grubunun Türkiye'deki Şirketinden, aynı grubun yabancı ölkedeki Şirketine KVK Kurulu'ndan ayrıca izin alınmaksızın veri aktarılması mümkün olacaktır.

Bağlayıcı Şirket kurallarına dayalı aktarım yapılabilmesi için üç ön koşulun yerine getirilmesi ve ilave olarak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki Şirketleri için bağlayıcılığı temin edilmiş ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden kuralların KVK Kurulu'nun onayından geçirilmiş olması gerekmektedir. Eğer ki, ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki Şirketleri için bağlayıcılık saęlanmamıŐsa veya kurallar kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva etmiyorsa veya KVK Kurulu onayı yoksa güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri

---

³⁴ KVK Kurumu, Bağlayıcı Şirket Kuralları Hakkında Duyuru, Yayınlanma Tarihi: 10.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6728/YURT-DISINA-KISISEL-VERI-AKTARIMINDA-BAGLAYICI-SIRKET-KURALLARI-HAKKINDA-DUYURU>.

aktarımı gerçekleştirilemez. Üç ön koşula ilaveten üç alt koşul getirilmek suretiyle özel bir aktarım usulü oluşturulmuştur.

9. Ön koşulların sağlanması ve standart sözleşmelerin kullanılması durumunda güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarım yapılması imkânı tanınmıştır.

Güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı yapılabileceği üçüncü hal KVK Kurulu tarafından ilan edilmiş standart sözleşmelerin kullanımı halidir. Standart sözleşme (*standard contractual clauses - SCC*) uygulaması Avrupa Birliği'nde uzun yıllardır uygulaması olan bir güvencelere dayalı aktarım durumudur. Avrupa Komisyonu'nun belirlediği standart sözleşmenin imzalanması suretiyle ayrıca bir izne ihtiyaç olmaksızın kişisel verilerin yurt dışına aktarılması mümkün olmaktadır.

KVKK'nın yeni 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, KVK Kurulu tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı durumunda güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı mümkün olacaktır.

KVKK Reform Yasası, standart sözleşmelerin muhteviyatını ve temel unsurlarını somutlaştırarak yurt dışına kişisel veri aktarımı için yeni bir araç oluşturmuştur. Standart sözleşme, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları içermelidir.

Standart sözleşmeler, kişisel verilerin sözleşme hukukuyla korunmasını sağlayan özel araçlardır. Kişisel veriyi Türkiye'de aktaracak taraf ile kişisel verilerin aktarılacağı taraf, ki bunlar veri sorumlusu veya veri işleyen olabilir, KVKK'nın asgari olarak öngördüğü ve yazılı sözleşmeye yansıtılan yükümlülüklerin yerine getirilip getirilemeyeceğini müzakere ettikten sonra bir karara varmaktadır. Eğer yurt dışındaki karşı taraf, bu yükümlülükleri yerine getirebileceğini, kişisel verileri bulunduğu ülkede tıpkı Türkiye'deki gibi korunacağını taahhüt edebiliyorsa ve bulunduğu ülkede kişisel verilere ilişkin

Türkiye'deki asgari güvencelerin varlığını ortaya koyabiliyorsa bu yöntemle bir veri aktarım süreci başlatılabilecektir.

Aşağıda etraflıca inceleneceği üzere, bu yükümlülük, kişisel verilerin yurt dışına sonraki aktarımları da kapsamaktadır. Dolayısıyla, sadece başlangıç noktasında değil kişisel verilerin varacağı en son noktaya kadar aynı güvencelerin varlığı şarttır.

KVKK Reform Yasasında genel olarak GDPR ile uyum gözetilse de standart sözleşmelere ilişkin kurallar bir yönüyle GDPR'dan farklıdır. GDPR bağlamında güvencelere dayalı aktarımda kullanılan standart sözleşmelerin ulusal veri koruma otoritelerine veya Avrupa Komisyonu'na bildirim gerekmektedir. GDPR'da 5. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hesap verebilirlik ilkesinin de bir gereği olarak veri sorumlusu veya veri işleyen, standart sözleşmeleri imzalamakta ve bunlara dayalı olarak anında AB dışına veri aktarımını başlatabilmektedir.

KVKK'nın yeni 9. maddesine eklenen beşinci fıkrası uyarınca ise standart sözleşmelerin, imzalanmasından itibaren 5 iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından KVK Kurulu'na bildirilmesi gerekmektedir. Dördüncü Bölümde de inceleneceği üzere bu bildirim zamanında yapılmaması yaptırıma bağlanmıştır ve 18. maddenin birinci fıkrasına eklenen (d) bendiyle, bu bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği düzenlenmiştir.

Yeni yurt dışına kişisel veri aktarım rejiminde en çok uygulama alanı bulacak yurt dışına aktarım türü standart sözleşmelere dayalı olan aktarım halidir. Bu güvenceye dayalı aktarım durumunda KVK Kurulu'ndan önceden izin almaksızın, doğrudan aktarım gerçekleştirilebilecektir. Sözleşmenin imzalanmasından itibaren beş iş günü içerisinde KVK Kurumu'na bu sözleşmenin bildirilmesi gerekmektedir.

Peki, her durumda standart sözleşmelere başvurulabilecek midir? Standart sözleşmeler güvencelere dayalı bir aktarımdır ve ön koşullar bu durumda da uygulanmaya devam edecektir. Diğer bir deyişle, yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, KVKK'nın 5. ve 6. maddelerinde belirtilen şartlardan birinin varlığı, ilgili kişinin aktarımın yapılacağı

ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, standart sözleşmelere kullanılarak veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından kişisel veriler yurt dışına aktarılabilecektir. Söz konusu ön koşullar bir transfer etki analizi sonucu tespit edilecek ve her ülkeye değil sadece kriterleri sağlayan ülkelere aktarımda standart sözleşmeler kullanılabilir.

Önemle belirtmek gerekir ki, standart sözleşmelerin birebir uygulanması beklenmektedir. Söz konusu durum idarenin denetimini de kolaylaştıracaktır.

Özetle, üç ön koşula ilaveten bir alt koşul getirilmek suretiyle özel bir aktarım usulü oluşturulmuştur. Adı mevzuatta açıkça konulmamış olsa da uluslararası kişisel veri transfer etki analizi (TIA) bilhassa standart sözleşmeler için önemli bir hesap verebilirlik aracı olacaktır.

KVKK Reform Yasasıyla GDPR ile uyum hedeflenmesine rağmen standart sözleşmelerde neden GDPR'dan farklı bir kural benimsenmiştir ve bildirim yükümlülüğü getirilmiştir? Bildirimden nasıl bir kamusal fayda sağlanacaktır? Beş gün yeterli bir süre midir? En önemlisi, bildirim yükümlülüğü standart sözleşmelere dayalı aktarımı cazip olmaktan çıkaracak mıdır?

Bildirim şartının önemli bir işlem maliyeti doğuracağı açıktır. Bu hususun kişisel verileri yurt dışına aktarmadan evvel veri sorumluları ve veri işleyenler arasında da önemli bir müzakere meselesi olacağı bellidir. KVKK Kurulu'nun standart sözleşmelere yönelik bildirimlerin hızlı ve pratik şekilde gerçekleştirebileceği elektronik bir altyapı kurması elzemdir. Bu şekilde, bildirim külfet olmaktan çıkacaktır.

Keza, KVKK Kurulu'nun bildirim sonrası ön koşullar sağlanmış olması durumunda yine de yerindelik incelemesi yapması ve veri sorumlularını ve veri işleyenleri re'sen incelemeye alması caydırıcı etkiler oluşturacaktır. Nihayetinde standart sözleşmeler kullanılacağı için KVKK Kurulu'nun muhtemel soruşturmalarını salt ön koşulların varlığını araştırmayla sınırlaması gerekmektedir.

Öte yandan, KVKK Reform Yasasıyla yapılan değişikliklerin Türkiye'nin veri yerelleştirmeye (*data localisation*) yönelik genel yaklaşımıyla beraber okunması gerekmektedir. Yasaklı bir alandan kontrollü serbestliğe geçiş yapılmıştır. Veri sorumlularının ve veri işleyenlerin yurt dışına veri aktarmasına ilişkin genel eğilimlerinin takip edilmesi ve bilhassa istatistiksel olarak standart sözleşmelerin etkinliğinin ölçülmesi hedeflenmektedir. KVK Kurulu'nun kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin vesayet yetkisi muhafaza edilmiştir.

Bildirim şartının caydırıcı bir etki yaratıp yaratmayacağına ilişkin yorum yapmak için erkendir. Bu konuda uygulamayı takip etmek ve hem KVK Kurulu hem de yargı kararlarının seyrine göre bir yorum yapmak daha sağlıklı olacaktır.

Nihayetinde KVKK Reform Yasası gerekçesinde değişikliğin temel nedeni olarak *"ticari hayatta hemen hemen her şirket ve gerçek kişi tarafından sıklıkla kullanılan ve sunucuları yurt dışında bulunan ve çoğu bulut tabanlı yazılım ve uygulamaların hukuka uygun olarak kullanılabilmesini neredeyse imkânsız hale getirdiği gibi, Ülkemize yapılacak yatırımları da engelleyici bir hal"* alması gösterilmiştir. Değişiklik hükümlerinin hem lafzını hem de ruhunu dikkate alarak ve gerekçede belirtilen değişikliğe duyulan ihtiyacı dikkate alarak KVK Kurumu'nun da standart sözleşmelerin imzalanması ve bildiri konusunda elektronik bir sistem kurarak kolaylaştırıcı bir rol oynaması gerekmektedir.³⁵

KVKK Reformunun en önemli güncellemesi standart sözleşmelere ilişkin olmuştur. Standart sözleşmeler, 9. maddedeki en temel büyük değişikliktir. Bildirim şartı getirilmiş olmasına rağmen standart sözleşmeler KVKK reform sürecinin en büyük kazanımıdır.

10. KVK Kurulu'na yazılı taahhütname sunma usulü muhafaza edilmiştir.

Güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı yapılabileceği dördüncü hal, yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhünamenin varlığı ve KVK Kurulu tarafından bu aktarıma izin verilmesi halidir. Yeterli korumayı sağlayacak

³⁵ Benzer değerlendirmeler için bkz. **Ekmekçi/Yücedağ/Akkanat-Öztürk/Aşıkoğlu**, Lexpera Blog- 'C. Yurtdışına Aktarımda Yeni Dönem'.

hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve KVK Kurulu tarafından aktarıma izin verilmesi durumunda da yeterlilik kararı bulunmayan bir ülkeye kişisel veri aktarılabilecektir. Bu aktarım türü 9. maddenin ilk halinde de yer alan bir aktarım türüdür. Üç ön koşula ilaveten iki alt koşul getirilmek suretiyle mevcut aktarım usulü muhafaza edilmiştir.

11. Yeterlilik kararı olmayan ve uygun güvencelerden birisinin de sağlanmadığı hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılabileceği arızı aktarım yöntemi ilk defa tanımlanmıştır.

Ne yeterlilik kararının olduğu ne de güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımının şartlarının sağlanmadığı haller için özel ve yeni bir aktarım sebebi düzenlenmiştir. Söz konusu aktarım yöntemi arızı aktarım yöntemidir. Yeterlilik kararı bulunmayıp uygun güvencelerden birinin sağlanmadığı bazı istisnai durumlarda da arızı olmak kaydıyla yurt dışına veri aktarılmasına imkân sağlanmıştır.

Yeterlilik kararı bulunmayıp ve KVKK'nın 9. maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülen uygun güvencelerden birinin sağlanmadığı bazı istisnai durumlarda; arızı olmak kaydıyla diğer bir ifadeyle tek veya birkaç sefer ve süreklilik taşımayacak şekilde, yurt dışına veri aktarılmasına imkân sağlanmaktadır.³⁶

KVKK Reform Yasasının gerekçesinde de belirtildiği üzere, örneğin; Türkiye'deki bir şirketin yurt dışında bulunan bir şirketle arızı olarak gerçekleştirmeyi düşündüğü ticari faaliyet bakımından muhatap şirketle irtibat halinde olacak çalışanlarına ilişkin bilgileri paylaşması bu kapsamda değerlendirilecektir.

Arızı aktarım, sadece tek sefer gerçekleşen aktarım demek değildir. Mehaz dikkate alındığında arıziden anlaşılması gereken düzenli ve sistematik veri aktarımının gerçekleştirilmemesidir.³⁷ Bunun da her somut aktarımda özel olarak değerlendirilmesi

³⁶ GDPR'ın 'Özel durumlara yönelik derogasyonlar' başlıklı 49. maddesinde arızı durumlar için "tekrar etmeyen" manasında "not repetitive" ifadesi kullanılmaktadır.

³⁷ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. **European Data Protection Board (EDPB)**, Guidelines 2/2018 on derogations of Article 49 under Regulation 2016/679, 25 Mayıs 2018,

gerekmektedir. Bu istisnai bir veri işleme türü olduğu için -nihayetinde her aktarım da işleme olduğu için- ilgili kişilerin hak ve menfaatleri dikkate alınarak dar yorumlanması gerekmektedir.

12. Açık rızaya dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı arızı hallerle sınırlandırılmıştır ve açık rızaya muhtemel riskler hakkında bilgilendirme unsuru eklenmiştir.

Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi ilk hal ilgili kişinin muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi halidir. 9. maddenin ilk halinde düzenlenen açık rıza yeniden formüle edilmiştir ve kapsamı daraltılmıştır. KVKK Reformunun en önemli değişikliklerinden birisi bu değişikliktir.

Bilindiği üzere açık rıza belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rızadır. Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi için açık rızaya yeni bir unsur eklenmektedir: muhtemel risklere ilişkin bilgilendirme. Bu özel ve müstakil bir aydınlatma yükümlülüğü halidir.

Kişisel verilerin bir yeterlilik kararı veya güvencelere dayalı aktarılamaması durumunda ilgili kişinin hukuki durum ve riskler karşısında bilgilendirilmesi zorunludur. Bu şekilde yeni bir hukuki güvence oluşturulmaktadır ve ilgili kişilerin hakları güçlendirilmektedir. Veri sorumluları veya veri işleyenler ile kişisel verisi güvencesiz yurt dışına aktarılacak ilgili kişiler arasındaki bilgi asimetrisi azaltılmaktadır.

KVKK'nın risk temelli bir yaklaşım getirdiği kabul edilmektedir. Lakin KVKK'nın lafzında risk kelimesi hiç geçmemektedir. İlk defa bu değişiklikle risk kelimesi kanun metnine girmektedir. Bu açıdan da bu değişiklik önemlidir.

KVKK reformunda GDPR ile tam uyum gözetilmiştir. Açık rıza, eski rejimde arızı olsun veya olmasın genel bir hukuki işleme sebebi olarak kullanılabilmekteydi. Sadece açık rızaya dayalı bir yurt dışına kişisel veri aktarımı rejimi kurmak mümkündü. Yeni

---

https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_2_2018_derogations_en.pdf; Söz konusu rapor, Madde 29 Çalışma Grubu'nun 2005 yılında 95/46 sayılı Direktife ilişkin yayımladığı görüşü güncellemektedir. Bkz. Article 29 Working Party, Working Document on a common interpretation of Article 26(1) of Directive 95/46/EC of 24 October 1995, November 25,2005 (WP114).

değişikliklerle açık rızaya dayalı aktarım usulünün kullanımı kısıtlanmıştır. Açık rızanın tek alternatif olduğu dönem kapanmıştır.

Açık rızanın bu kadar daraltılması uygun mudur? Bu sorunun yanıtı için bütüncül yaklaşmak gerekmektedir. KVKK Reform Yasası GDPR ile genel olarak paralel şekilde alternatifli ve bütüncül bir aktarım sistemi kurmaya çalışmıştır. Hal böyleyken, açık rızanın genel bir aktarım sebebi olarak bırakılması çelişkili olacaktı. Bu sebeple, açık rıza dar bir alana hapsedilmiştir.

Diğer arızı sebeplerde zorunlu olma şartı aranırken açık rızaya dayalı arızı aktarım için zorunlu ibaresi kullanılmamıştır. Bu açıdan açık rıza diğer arızı aktarım durumlarına göre bir nebze daha geniş kapsamlı bir sebeptir.

Peki, geçiş süreci nasıl olacaktır? KVKK Reform Yasasının yürürlüğünden önce alınan yurt dışına aktarım açık rızaları geçerli sayılacak mıdır? Kanun koyucu bu sorunları dikkate alarak özel bir geçiş süreci öngörmüştür.

KVKK'ya eklenen Geçici 3. maddeyle, 9. maddenin bu maddeyi ihdas eden kanunla değiştirilmeden önceki birinci fıkrasının maddenin yürürlüğe giren değişik haliyle birlikte 1 Eylül 2024 tarihine kadar uygulanmaya devam olunacağı öngörülmüştür. Böylelikle Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden önce alınmış veya sonra alınacak açık rızaya dayalı olarak Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay daha yurt dışına veri aktarılmasına imkân tanınmaktadır. KVKK Reform Yasasının gerekçesinde bu geçiş sürecinin gerekçesi geçiş döneminde yaşanabilecek aksaklıkları önlemektir.

Sonuç olarak, mevcut açık rıza uygulamaları üç ay süreyle daha uygulanmaya devam edecek, bu süre zarfında veri sorumluları ve veri işleyenler gerekli uyum sürecini tamamlayarak arızı sebeplerin varlığı ve muhtemel riskler konusunda ilgili kişileri bilgilendirmeleri şartıyla açık rızaya dayanmaya devam edebileceklerdir. Eğer ki, aktarım arızı değilse açık rıza hukuki işleme sebebine muhtemel riskler konusunda ilgili kişileri bilgilendirirler bile başvuramayacaklardır. Keza, aktarımın arızı olması durumunda da veri sorumluları ve veri işleyenler ilgili kişilere muhtemel riskler hakkında gerekli

bilgilendirmeleri yapmamışlarsa hukuka uygun bir aktarım gerçekleştirmiş sayılmayacaklardır.

Muhtemel riskler hakkında bilgilendirme ödevi veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından kolayca yerine getirilebilecek bir ödevdir. Nihayetinde, açık rızanın en temel unsuru bilgilendirmeye dayanmadır.

Arızı haller dışında genel şekilde açık rızaya dayanılmaması beraberinde önemli tartışmaları da getirebilecektir. Anayasanın 20. maddesinin üçüncü fıkrasında dahi açık rıza temel bir hukuki işleme sebebi sayılmaktadır. KVKK, yine bir kişisel veri işleme türü olan kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında açık rızanın uygulanmasını daraltmaktadır.

Özünde açık rıza verilere ilişkin veri sahibi kişinin otonomisinin en yüksek olduğu hukuki işleme sebebidir. Kontrol, tamamen ilgili kişidedir. KVKK Reform Yasasıyla yapılan değişikliklerle ilgili kişilerin kişisel verilerinin yeterlilik kararına ve güvencelere dayalı aktarım gibi daha yüksek korumaların olduğu işleme sebeplerine dayalı olarak aktarılması sağlandığı için üstün bir kamusal yarar olduğu tartışması yapılması pekâlâ mümkündür. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında veri sahibi otonomisi azaltılmaktadır ancak karşılığında güvenceler artırılmaktadır.

Yalnızca arızı hallerde açık rızaya dayanabilmenin nasıl bir etki yaratacağına ilişkin yorum yapmak için erkendir. Bu konuda uygulamayı takip etmek ve hem KVK Kurulu hem de yargı kararlarının seyrine göre bir yorum yapmak daha sağlıklı olacaktır.

13. Arızı olmak kaydıyla ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması durumunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.

Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği ikinci hal, aktarımın ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması halidir. Bu istisnaya dayalı kişisel verileri yurt dışına aktarabilmek için aktarımın hem arızı olması hem de

zorunlu olması gerekmektedir. Bir seyahat acentesi tarafından bir müşterisine ilişkin üçüncü bir ülkedeki otelde ön-rezervasyon yapması bu aktarıma örnek olarak verilebilir.³⁸ Bu örnekte, söz konusu ülkedeki otel ile arızı bir ilişki kurulmaktadır. Sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanabilmesi için de ilgili kişinin talebi aranmaktadır.

14. Arızı olmak kaydıyla ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması durumunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.

Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği üçüncü hal, aktarımın ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması halidir. Bu aktarım sebebine dayalı olması için ilgili kişinin sözleşmenin tarafı olmaması ve söz konusu sözleşmenin de ilgili kişinin faydasına olması gerekmektedir. Örneğin, ilgili kişinin üçüncü kişi tarafından başlatılan uluslararası banka transferinin faydalanıcısı olması veya bir seyahat acentesinin uçuşa ilişkin detayları havayolu şirketine iletmesi gibi faaliyetlerin bu kapsamda değerlendirilmesi mümkündür.³⁹ Keza eksik veya tam üçüncü kişi yararına sözleşmeleri somut olayın özelliklerine göre bu kapsamda değerlendirmek gerekmektedir.

15. Arızı olmak kaydıyla üstün bir kamu yararı için zorunlu olan hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.

Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği dördüncü hal, aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması halidir. Bu hükümde genel bir kamu yararı kavramı yerine bilhassa üstün bir kamu yararı ifadesi kullanılmıştır.

Bilindiği üzere kamu yararı geniş bir kavramdır. GDPR kapsamında da hem AB hem de üçüncü ülkelerde her zaman kamu yararına başvurulacak durum ortaya çıkabileceği tartışılmış ve bu sebeple mehzada da önemli bir kamu yararı ifadesi (*important reasons of public interest*) kullanılmıştır. Uluslararası iş birliğini artırmaya dayalı bir uluslararası

³⁸ Bkz. *Kuner/Bygrave/Docksey*, s. 848.

³⁹ *Kuner/Bygrave/Docksey*, s.849.

antlaşmaya dayalı aktarım kapsamında ortaya çıkabilecek üstün bir kamu yararı buna örnek gösterilebilir.⁴⁰

Keza insani yardım sebebiyle gerekebilecek arızı bir veri aktarımı, rekabet otoriteleri, vergi otoriteleri, sosyal güvenlik kurumları, arasında kamu yararına yapılacak aktarımlar, bir hastalığın takibi veya sporda dopingin önlenmesi için yapılacak aktarımlar da bu tür bir aktarım için dayanılabilecek örnek olarak gösterilebilir.⁴¹ Önemle belirtmek gerekir ki, bu bir arızı aktarım sebebidir ve büyük ölçekte ve düzenli veri aktarımlarının bu hükme dayalı olarak gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

16. Arızı olmak kaydıyla bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.

Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği beşinci hal, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması halidir. Hakkın temeli kural olarak önemli değildir. Akdi, kanuni, idari bir düzenlemeden herhangi bir hakkın tesisi, kullanılması bu kapsama girebilmektedir.⁴² Bu hakkın bir mahkeme kararından, alternatif uyuşmazlık çözümüne ilişkin verilmiş bir karardan veya bir tahkim kararından kaynaklanması önemli değildir.⁴³

Örneğin, üçüncü bir ülkede yerleşik bir şirket grubunun ana şirketinin, grubun iştiraklerinden birinde geçici görevlendirilen bir çalışanı tarafından dava edilmesi durumunda ispat için veri aktarılmasının gerektiği durumda bu istisnaya dayanılması mümkündür.⁴⁴ Önemle belirtmek gerekir ki, bu bir arızı aktarım sebebidir ve büyük ölçekte ve düzenli veri aktarımlarının bu hükme dayalı olarak gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

⁴⁰ Kuner/Bygrave/Docksey, s.850.

⁴¹ Kuner/Bygrave/Docksey, s.850.

⁴² Kuner/Bygrave/Docksey, s. 851.

⁴³ Kuner/Bygrave/Docksey, s. 851.

⁴⁴ Kuner/Bygrave/Docksey, s. 851.

17. Arızı olmak kaydıyla fiili imkânsızlık hallerinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.

Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği altıncı hal, fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması halidir.

Bir hastanın tıbbi verilerinin tedavi amaçlı olarak üçüncü bir ülkeye acil bir durumda transfer edilmesinin gerektiği durumlarda bu arızı aktarıma başvurulması mümkündür.⁴⁵ Belirtmek gerekir ki, bu durumda hayat ve beden bütünlüğü için ciddi bir tehdidin varlığı şarttır. Sağlık verilerinin genel bir aktarımı için bu arızı aktarım sebebine dayanmak mümkün değildir.

18. Arızı olmak kaydıyla meşru menfaati olan kişinin talebi üzerine açık sicillerden kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.

Arızı olmak kaydıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği yedinci hal, kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması halidir.

Ticaret sicilleri, meslek birliği sicilleri, ceza mahkumiyetlerine ilişkin siciller, tapu sicilleri veya araç sicilleri gibi herkese açık veya ilgisini inanılır kılana verilerin açıldığı sicillerdeki verilerin menfaati olan kişinin talebi üzerine üçüncü bir ülkeye aktarılması durumunda bu arızı aktarım sebebine dayanılabileceği kabul edilmektedir.⁴⁶ Söz konusu istisna tüm sicilin veya sicildeki tüm veri kategorilerinin aktarılması için dayanak oluşturmamaktadır. Keza bu talebin ilgili kişi tarafından yapılması ve ilgili kişilerin bu talebin alıcısı olması gerekmektedir.

⁴⁵ Kuner/Bygrave/Docksey, s. 852.

⁴⁶ Kuner/Bygrave/Docksey, s. 853.

19. Arızı sebeplerle aktarımda kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tabi faaliyetlerinde kişisel verileri yurt dışına aktarmalarına ilişkin özel bir kısıtlama getirilmiştir.

Arızı sebeplerle kişisel verilerin yurt dışına aktarılması istisnai bir aktarım sebebidir ve ilgili kişilerin haklarına ilişkin güvencelerin en zayıf olduğu durumlardır. KVKK Reform Yasasında kanun koyucu GDPR'ın da ilgili hükümlerini dikkate alarak kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tabi faaliyetlerinde (a) ilgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi (b) aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması (c) aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması hallerine dayanamayacağını öngörmüştür.

20. Kişisel verilerin yurt dışına sonraki aktarımları için veri sorumluları ve veri işleyenlere özel bir yükümlülük getirilmiştir.

KVKK Reform Yasasıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin yeni bir yükümlülük getirilmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca veri sorumlusu ve veri işleyenler tarafından, yurt dışına aktarılan kişisel verilerin sonraki aktarımları ve uluslararası kuruluşlara aktarımlar bakımından da KVKK'da yer alan güvencelerin sağlanması zorunludur ve 9. madde hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Hem veri sorumluları hem veri işleyenler kişisel verileri yurt dışına aktarmak için hangi yöntemi kullanıyor olursa olsunlar, kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasından sonraki aktarımlar bakımından da KVKK'daki güvenceleri sağlamak ve en önemlisi sonraki aktarımlar için de 9. maddedeki hükümlerini uygulamak zorundadırlar.

Yukarıda da belirtildiği üzere yeni reformda en önemli paradigma değişikliği veri sorumlularına ve veri işleyenlere verileri aktarılacağı ülke veya ülkelerin hukukuna yönelik daha yakın bilgi sahibi olma yükümlülüğü getirilmiş olmasıdır. Bir nevi

uluslararası kişisel veri transfer etki analizi (TIA) gerçekleştirerek söz konusu üç hükmün varlığını araştırmaları gerekmektedir.

Kişisel verinin ilk aktarıldığı ülke, uluslararası kuruluş veya sektörden başka bir yere aktarım olacaksa, veri sorumlusu ve veri işleyeninin bunu tespit etmesi, sonraki aktarımlar (*onward transfers of personal data*) için hukuki işleme sebeplerini 9. madde açısından tekrar kontrol etmeleri ve KVKK'daki güvenceleri uçtan uca temin etmeleri gerekmektedir. Şüphesiz bu hüküm veri sorumlusu ve veri işleyenlere kapsamlı bir uyum ödevi yüklemektedir.

21. Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, KVK Kurulu'nun izniyle kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesine dair hüküm muhafaza edilmiştir.

KVKK Reform Yasasıyla eski 9. maddenin beşinci fıkrasında yer alan özel kısıtlama muhafaza edilmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak KVK Kurulu'nun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

22. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümlerin saklı olduğuna dair hüküm muhafaza edilmiştir.

KVKK Reform Yasası, 9. maddenin altıncı fıkrasında yer alan ve KVKK'nın kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarla arasındaki ilişkiyi belirleyen hükmü muhafaza edilmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin düzenleme örnekleri artmaktadır.

2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 40. maddesi uyarınca talep halinde yolcu bilgileri havayolu işletmeleri veya kurumlar tarafından üçüncü ülkelerle İçişleri Bakanlığının uygun görüşü ile paylaşılabilir. İçişleri Bakanlığı, değerlendirme

esnasında ilgili tüm kurum ve kuruluşlar ile koordine sağlamakla ve mütakabiliyet çerçevesinde karar vermekle yükümlüdür. Bu şekilde, yolcu bilgilerinin yurt dışına aktarılmasında KVKK'ya benzer bir aktarım rejimi kurulmuştur.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 73. maddesinde KVKK uyarınca müşterinin açık rızası alınsa dahi, müşteriden gelen bir talep ya da talimat olmaksızın yurt içindeki ve yurt dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılabilir hükmü yer almaktadır. 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 51. maddesinde de kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, trafik ve konum verilerinin ancak ilgili kişilerin açık rızaları alınmak koşuluyla yurt dışına aktarılabilirliği düzenlenmektedir.

23. KVK Kurulu'na kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi tanınmıştır.

KVKK Reform Yasasıyla 9. maddede yapılan eklemeye KVKK Kurulu'na kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin usul ve esasları yönetmelikle düzenleme yetkisi tanınmıştır. KVK Kurulu'nun bu konuda çıkaracağı ikincil düzenlemelerle ve rehberlerle 9. madde daha somut hale gelecektir.

Ç. Madde 9 Değişiklikleri Karşılaştırma Tablosu

Tablo 2: Kişisel Verileri Yurt Dışına Aktarım Yöntemleri (KVKK Madde 9)

	ESKİ	YENİ
YETERLİLİK USULÜ		
Ülke yeterlilik kararı	Evet	Evet
Uluslararası kuruluş yeterlilik kararı	Hayır	Evet
Sektörel yeterlilik kararı	Hayır	Evet
AÇIK RIZA		
Genel açık rıza	Evet	Hayır
UYGUN GÜVENCELER USULÜ		
Kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için özel aktarım sebebi	Hayır	Evet
Bağlayıcı şirket kuralları	Evet	Evet
Standart sözleşmeler	Hayır	Evet
Taahhütname	Evet	Evet
ARIZİ AKTARIM		
Muhtemel risklere yönelik bilgilendirilmiş özel açık rıza	Hayır	Evet
Sözleşmenin ifası ve sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması	Hayır	Evet
İlgili kişi yararına üçüncü taraf sözleşmeleri	Hayır	Evet
Üstün bir kamu yararı için zorunluluk	Hayır	Evet
Hakkın tesisi, kullanılması veya korunması	Hayır	Evet
Fiili imkânsızlık	Hayır	Evet
Kamuya açık sicillerden aktarım	Hayır	Evet
ÖZEL DURUMLAR		
Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda aktarımın durdurulması	Evet	Evet
Uluslararası antlaşmalara dayalı aktarım	Evet	Evet
Kanunlarda belirtilen özel düzenlemelere dayalı aktarım	Evet	Evet

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İDARİ PARA CEZASI REFORMU

IV. 18. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (KABAHAHLERE YÖNELİK DEĞİŞİKLİKLER)

KVKK Reformunda yurt dışına kişisel veri aktarımı için yeni bir rejim oluşturulmuştur. Yeni yurt dışına kişisel veri aktarım rejiminde en çok uygulama alanı bulacak yurt dışına aktarım türü standart sözleşmelere dayalı olan aktarım halidir.

Oluşturulan bu rejimde yasaklı bir alandan kontrollü serbestliğe geçiş yapılmıştır. Bu kontrollü serbestliğin en önemli kontrol noktası standart sözleşmelere ilişkindir. Bu sebeple, standart sözleşmelere ilişkin özel bir bildirim yükümlülüğü getirilmiştir. KVKK'nın 9. maddesine eklenen 5. fıkrası uyarınca standart sözleşmenin imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından KVK Kurumu'na bildirilmesi zorunludur.

Standart sözleşmelere yönelik bildirim yükümlülüğü ayrıca yaptırıma bağlanmıştır. 18. maddenin birinci fıkrasına eklenen (d) bendiyle, standart sözleşmelere ilişkin 5 iş günlük bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği düzenlenmiştir.

Üçüncü Bölümde incelendiği üzere kişisel verilerin yurt dışına aktarılması sürecinin temel süjesi olarak veri sorumlularının yanında veri işleyenler de sayılmıştır. Nihayetinde sadece veri sorumluları değil veri işleyenler de kişisel verileri farklı hukuki işleme sebeplerine dayalı olarak yurt dışına aktarabilmektedir. Bu konuda hukuki belirlilik sağlanmıştır ve veri işleyenlerin fiili aktarımlarına normatif dayanak kazandırılmıştır. Lakin veri

işleyenlerin kişisel verilerin yurt dışına aktarılması sürecinde bir süje olarak tanımlanması beraberinde sorumluluk da getirmiştir.

KVKK'daki yükümlülüklerin ve en önemlisi de idari para cezalarının muhatabı temelde veri sorumlularıdır. KVKK'nın 'Kabahatler' başlıklı 18. maddesinin üçüncü fıkrasında idari para cezalarının veri sorumlusu olan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanacağı belirtilmiştir.⁴⁷ KVKK Reform Yasasıyla bu hükme önemli bir istisna getirilmiştir.

KVKK Reform Yasasıyla, KVKK'nın 18. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *“idari para cezaları veri sorumlusu olan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır”* ibaresi *“birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu, (d) bendinde öngörülen idari para cezası veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır”* şeklinde değiştirilmiştir.⁴⁸

KVKK Reform Yasası gerekçesinde de belirtildiği üzere veri işleyenlere standart sözleşmenin bildirilmesi bakımından ilk kez sorumluluk yüklenmiş olması sebebiyle, fıkranın (d) bendindeki yaptırımın veri sorumlusunun yanı sıra veri işleyene de tatbik edilmesi hükme bağlanmaktadır.

Söz konusu değişiklikle, KVKK'nın 9. maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendi uyarınca standart sözleşmeler kullanarak kişisel verileri yurt dışına aktaran veri sorumluları ve veri işleyenler, standart sözleşmeleri imzalanmasından itibaren 5 iş günü içerisinde KVKK Kurulu'na bildirmezlerse 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezasıyla muhatap olacaklardır.

Standart sözleşmenin imzalandığını KVKK Kurulu'na bildirme ödevi hem veri sorumlusu hem de veri işleyene yüklenmiş bir ödevdir. Veri sorumlusu ve veri işleyen arasında

---

⁴⁷ Gerçek veya tüzel kişi olmayan veri sorumlularına idari para cezası kesilememesinin de dayanağı bu hükümdür. Bu hüküm ciddi bir hukuki boşluk oluşturmaktadır.

⁴⁸ İdari para cezası kesilebilmesi için veri sorumlusu veya veri işleyenin gerçek kişi veya özel hukuk tüzel kişisi olması gerekmektedir. Tüzel kişiliği haiz olmayan topluluklara yönelik idari para cezası kesilmesi mevcut sistemimizde mümkün değildir. Bunun için veri sorumlusu ve veri işleyen tanımlarının güncellenmesi gerekmektedir.

yapılacak bir anlaşma uyarınca standart sözleşmeyi bildirme ödevinin bir tarafa bırakılması mümkündür. Bu sözleşmesel yükümlülüğün taraflardan birisi tarafından yerine getirilmemesi kanuni sorumluluğu ortadan kaldırmamaktadır.

KVKK'da ilk defa yurt dışına veri aktarılmasına yönelik özel bir durum için idari para cezası tanımlanmıştır. Altıncı Bölümde tartışılacağı üzere, kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına yönelik diğer durumlarda idari para cezası uygulanabilmesine yönelik ciddi tartışmalar oluşacaktır.

Özetle:

1. Yeni bir kabahat ihdas edilerek standart sözleşmeleri 5 iş günü içerisinde KVK Kurumu'na bildirilmemesi durumunda KVK Kurulu tarafından veri sorumlusu veya veri işleyenler aleyhine 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği düzenlenmiştir.
2. Veri sorumluların yanında veri işleyenlerin de standart sözleşmeleri bildirmeme idari para cezasının muhatabı olması esas getirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

YARGI YOLU REFORMU

V. 18. MADDE DEĞİŞİKLİKLERİ (YARGI YOLUNA YÖNELİK DEĞİŞİKLİKLER)

KVKK Reformunda değişiklik yapılan bir diğer konu ise KVK Kurulu kararlarına karşı yargı yolu hususudur. KVKK'nın 18. maddesine eklenen üçüncü fıkrayla *“Kurulca verilen idari para cezalarına karşı, idare mahkemelerinde dava açılabilir.”* hükmü getirilmiştir. Kurulca verilen idari para cezalarının mahiyeti nazara alınarak, bu kararların idari yargı mercilerince denetlenmesi sağlanmıştır.

Değişiklik öncesi KVK Kurulu kararlarına karşı ikili bir denetleme uygulaması söz konusuydu. KVK Kurulu'nun idari para cezalarına karşı sulh ceza hakimliğine başvurulurken idari para cezası dışında kalan kısmı için ise idari yargıya başvurulmaktaydı. Haliyle bu uygulamada KVK Kurulu kararlarının denetiminde etkinliği azaltılmaktaydı.

Keza, Kabahatler Kanunu'nun 'Başvuru yolu' başlıklı 27. maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan *“İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür.”* hükmüne ilişkin de çelişkili uygulamalar bulunmaktaydı.

Esasında, sulh ceza hakimliği uygulamasının en önemli sorunu hukuki belirliliği azaltmasıydı. Sulh ceza hakimliği kararlarının içtihadı dönüşmemesi KVKK'nın uygulanmasına ışık tutacak içtihatların da artmamasına sebep olmuştur. Bir yandan KVK

Kurulu kararlarının denetiminde de yeknesaklık bulunmamaktaydı. Bir yandan sulh ceza hakimliğinin idari yaptırım kararlarını yorumlaması bir yandan idari yargının yorumlaması farklı bir uygulama ortaya çıkarmaktaydı. Yapılan değişikliklerle KVK Kurulu kararlarının denetimi açısından daha etkin bir usul oluşturulmuştur. Hukuki belirlilik artacağı ve yeknesaklık sağlanacağı için bireyler açısından daha güvenceli bir sistem kurulduğu söylenebilir.

ALTINCI BÖLÜM

REFORMDA EKSİK KALAN KISIMLAR

VI. 2024 KVKK REFORMUNDA NELER DEĞİŞMEDİ?

KVKK Reform Yasası, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi ile kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin sorunların çözülmesi için gerekli hukuki değişikliği sağlamıştır. Uygulamanın da aynı rasyonellikte ilerlemesi durumunda kangren haline gelmiş önemli bir sorun tamamen ortadan kalkmış olacaktır. Bilhassa idari yargı içtihatlarının yaygınlaşmasıyla birlikte hukuki çerçevenin sınırları tam manasıyla çizilmiş olacaktır.

Peki, Türkiye’de kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel diğer sorunlar nelerdir? GDPR ile uyum sürecinde ne tür değişiklikler gündeme gelebilecektir?

A. Kişisel veri ihlallerinin yönetişimine yönelik öneriler

KVKK’nın 12. maddesi uyarınca kişisel veri ihlallerinin KVK Kurulu’na bildirilmesi bilgi güvenliğini temin etmek açısından önemli bir güvencedir. Lakin KVKK’nın istisnasız her türlü ihlalin bildirilmesini zorunlu tutması ve istisnaları tanımlamamış olması bir külfet olarak veri sorumluları üzerinde durmaktadır. Yaptıkları bildirim sebebiyle idari para cezasına tabi tutulma çekinceleri sebebiyle veri sorumluları veri ihlallerini bildirmekten imtina edebilmektedir.⁴⁹ Bu durum da genel olarak Türkiye’de kişisel verilerin korunmasını ve siber güvenliği olumsuz etkilemektedir.

---

⁴⁹ Bu konuda kapsamlı bir değerlendirme için bkz. **Mehmet Bedii Kaya** (2021) “Self-Disclosure or Burying the Evidence Dilemma: A Legal Review of the Data Breach Rules under the Turkish Personal Data Protection Law” 70 *Annales de la Faculté de Droit d’Istanbul* 195.

GDPR bu sorunu dikkate alarak 33. maddesinde bir kişisel veri ihlali olması halinde risk oluşması durumunda veri koruma otoritelerine, 34. maddesinde yüksek risk olması durumunda ise ilgili kişilere ihlalin bildirilmesini öngörmektedir. Aciliyet taşıyan bu konuda da GDPR ile uyumlu bir değişiklik yapılması yerinde olacaktır.

B. Kabahatlere yönelik öneriler

KVKK'da sınırlı sayı prensibine göre dört kabahat belirlenmiştir ve son değişikliklerle yeni bir kabahat eklenmiştir. Söz konusu kabahatler şunlardır:

1. Aydınlatma yükümlülüğünün ihlali (Madde 10)
2. Veri güvenliği yükümlülüklerinin ihlali (Madde 12),
3. KVK Kurulu tarafından verilen kararların yerine getirilmemesi (Madde 15)
4. Veri Sorumluları Sicili'ne (VERBİS) kayıt ve bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi (Madde 16)
5. Standart sözleşmelerin süresinde KVK Kurumu'na bildirilmemesi (Madde 9)

Kabahatler Kanunu'nun 4. maddesinin ikinci fıkrasına göre, kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir. Bu yetki mutlak şekilde yasamaya ait bir yetkidir. Bu durum kanun koyucunun açık tercihidir ve idari bir işlemle yeni bir yaptırım getirilmesi hukuka aykırıdır.

Nitekim, Danıştay tarafından da vurgulandığı üzere *"Belirli normların sadece yasalarla düzenlenebileceğini öngören (yasallık) ilkesi, ceza hukukunda olduğu gibi idari yaptırımlarda da uygulanması zorunlu olan bir ilkedir. Hangi fiillerin idari yaptırım gerektirdiğinin yasada açıkça tanımlanması, bunun doğal sonucu olarak bir yaptırım uygulanabilmesi için yaptırım uygulanacak eylemin belirli olması ve kıyas yoluyla yaptırıma başvurulmaması gerekmektedir."*⁵⁰

İdari yaptırımı gerektiren davranışların kıyas yoluyla uygulanamayacağı açıktır. Tıpkı ceza hukukunda olduğu gibi kabahatler hukukunda da kıyas yasaktır.⁵¹ Doktrinde

⁵⁰ **Mustafa Karabulut** (2008) *İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi*, Turhan, s. 119'da anılan DİDDIC, 25.1.2007, YD İtiraz No:2006/1460.

⁵¹ Kabahatlerde kıyas yasağı için bkz. **Zeynel T Kangal** (2022) *Kabahatler Hukuku*, Adalet Yayın Evi, s. 112.

vurgulandığı üzere “[i]dari yaptırımlarla ilgili yasalarda hangi eylemin idari fiil olduğu ve hangi eyleme hangi yaptırımın uygulanacağı açıkça belirtilmiştir. Buradan hareketle, idari yaptırımlarda yasallık ilkesinin önceden yaptırımdan haberdar olunmasını ve eylemi belirleme yoluyla hukuk güvenliğini sağlamayı amaçladığı görülmektedir.”⁵²

İdare yeni bir kabahat ihdas edemeyeceği gibi mevcut kabahati yorum yoluyla genişletici şekilde uygulayamaz. Buna rağmen KVK Kurulu, KVKK’daki neredeyse her bir ihlali 12. maddenin ihlali olarak uygulamakta ve bu doğrultuda idari para cezası kesmektedir. Bir idare olarak KVK Kurulu’nun kabahatlere yönelik yetkisi bağlı yetkiyken sadece idari para cezasının miktarının belirlenmesine yönelik idareye takdir yetkisi verilmiştir ve bu yetkiyi de 5326 sayılı Kabahatler Kanunu başta olmak üzere ilgili hukuki kurallara uygun şekilde kullanması gerekmektedir.⁵³

Her KVKK ihlali idari para cezası yaptırımıyla cezalandırılmamaktadır.⁵⁴ Kanun koyucu, KVKK’da sınırlı sayı prensibine göre beş kabahati belirlerken kanun önemli ihlallere yoğunlaşılmasına yönelik bir tercihte bulunmuştur ve bu tercihini de normatif olarak mevzuata yansıtmıştır. Bu tercih KVK Kurulu’na yönelik de bir talimat niteliğindedir.

Her KVKK ihlalinin idari para cezasıyla tecziye edilmesi kanun koyucunun açık iradesine aykırıdır. Esasında salt idari para cezaları yoluyla kişisel verilerin korunmasının temini de mümkün değildir. İdari para cezası dışında GDPR’da yer alan düzeltici tedbir mekanizmalarının yaygınlaştırılması ve mevzuata bunların hukuki dayanağının yansıtılması gerekmektedir.⁵⁵

Tüm bunların dışında, KVKK her ne kadar hem kamuya hem de özel sektöre uygulanan bir düzenlemeyse de kamuya caydırıcı şekilde uygulanmasını sağlayacak etkin yaptırımları içermemesi hakkaniyete aykırı bir durum ortaya çıkarmaktadır. KVKK’nın

⁵² **Yücel Oğurlu** (2001) *İdari Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma*, Seçkin Yayıncılık, s. 64 ve s. 67.

⁵³ Bağlı yetki ve idarenin takdir yetkisi hakkında kapsamlı bir inceleme için bkz. **Cemil Kaya** (2014) *İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi*, On İki Levha, s. 89 vd.

⁵⁴ Benzer görüşte “KVKK’daki bazı düzenlemeler idari açıdan yaptırımsızdır.” Bkz. **Elif Küzeci** (2021) *Kişisel Verilerin Korunması*, On İki Levha, s. 438.

⁵⁵ GDPR kapsamındaki düzeltici yetkiler için bkz. **Paul Voigt, Axel Von dem Bussche** (2017) *The EU General Data Protection Regulation (GDPR) A Practical Guide*, Springer, s. 209 vd.

salt özel sektöre uygulanan bir düzenleme olduğu izlenimini ortaya çıkarmaktadır. Kamu için de caydırıcı ve etkin yaptırımların getirilmesi önem arz etmektedir. Kamunun liderliği ve örnekliği özel sektörü de teşvik edecektir.

C. KVKK istisnalarına yönelik öneriler

KVKK'nın 28. maddesinin birinci fıkrası uyarınca kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi ile kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi durumunda KVKK uygulanmayacaktır. Ancak bu tam istisnalar durumunda kişisel veriler tamamen güvencesiz kalmamaktadır. Lakin bu konuya ilişkin genel bir düzenleyici çerçevenin olmaması ve kuralların dağınık olması önemli bir eksikliktir. Bu sorunu ortadan kaldırmak ve bütüncül bir kişisel veri rejimine sahip olmak için Avrupa Birliği Polis ve Yargı Direktifi'nin karşılığının Türk hukukunda düzenlenmesi gerekmektedir.⁵⁶

Öte yandan, KVKK Reform Yasasının TBMM Adalet Komisyonu görüşmeleri sırasında verilen önergeyle KVKK'nın 28. maddesi değiştirilerek avukatların mesleki faaliyetleri kapsamında KVKK'dan muaf tutulmaları teklif edilmiştir. Teklifte, KVKK'nın 28. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine "*yargı makamları*" ibaresinden gelmek üzere "*ile mesleki faaliyetleri kapsamında avukatlar*" ibaresinin eklenmesi önerilmiştir.

Teklifin gerekçesinde, birçok kurum ve kuruluşun KVKK'nın amacının ötesine geçmek suretiyle, avukatların mesleklerinin icrası için gerekli bilgi ve belgelerin incelenmesine ilişkin taleplerini "*kişisel veri*" olduğu gerekçesiyle reddettiği ve bu durumun mesleklerin ifası için gerekli olan ve Avukatlık Kanunu'yla kanun koyucu tarafından bu amaçla

---

⁵⁶ Law Enforcement Directive - Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data, and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA, OJ L 119/89, 04.05.2016.

avukatlara verilen “bilgi/belge inceleme yetkisini” yok sayan uygulamalara yol açtığı ileri sürülmüştür. Teklif gerekçesinde, bu uygulamanın keyfi olduğu ve aslında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 257. maddesinde tanımlanan görevi kötüye kullanma suçu teşkil edebilecek nitelikte olan uygulamalar sonucunda, avukatların görevlerini ifa etmekte zorlandığı ve avukatların gerek duyduğu araştırmayı yapamadan izleyeceği hukuki yolu belirlemek zorunda kalabildiği; bu durumun ise hak arama hürriyetine de aykırılık teşkil ettiği ve gerek vatandaşın mağduriyetine gerekse dava süreçlerinin uzamasına yol açabildiği belirtilmiştir.

Teklif ile Anayasa ile korunan hak arama hürriyeti ile adil yargılanma hakkı ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 2. maddesi de dikkate alınarak gerek avukatların, gerekse hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkı ihlal edilen vatandaşların mağduriyetine sebebiyet veren söz konusu uygulamalara son verilmesi amacıyla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eden avukatın, Avukatlık Kanunu’ndan aldığı yetkiye dayanarak yürüttüğü mesleki faaliyeti kapsamında ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgeye ulaşmasının sağlanmasını teminen KVKK’nın istisnalarını düzenleyen madde kapsamına mesleki faaliyetini yürüten avukatların da dahil edilmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. Söz konusu değişiklik teklifi, kabul edilmemiştir.

Avukatların, Avukatlık Kanunu’nun “Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.” hükmünü içeren 1. maddesi ile 2. maddesinde düzenlenen “Yargı oranları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekâletname ibrazına bağlıdır. Derdest davalarda müzekkereler duruşma günü beklenmeksizin mahkemeden alınabilir.” görevlerini yerine etkin şekilde getirmeleri için KVKK’dan tamamen muaf tutulmaları ölçülü ve amaca erişmek için de elverişli bir yöntem olacak mıdır?

Esasında, KVKK'nın 5. maddesinde yer alan ve KVKK Reform Yasasıyla 6. maddede de artık yer bulan *"bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması"* hukuki işleme sebebi, avukatların özel nitelikli kişisel verileri mesleki faaliyetleri kapsamında yetkili kurum ve kuruluşlardan talep etmesine açık dayanak oluşturmaktadır. KVKK, ispat hakkının gerektirdiği hallerde Avukatlık Kanunu'yla avukatlara verilen bilgi/belge inceleme yetkisinin kullanılmasına izin vermektedir.

Bazı kurum ve kuruluşların kişisel veriyi gerekçe göstererek avukatların meşru bilgi/belge taleplerini reddetmeleri sorunu esasında mevzuata ilişkin değil, uygulamaya ilişkin bir sorundur. Bilhassa, 6. madde değişiklikleriyle bütüncül ve tutarlı bir hukuki çerçeve oluşmaktadır; özel nitelikli kişisel verilerin ispat amacıyla kullanılmasına ilişkin hukuki sorunlar da ortadan kalkmaktadır.

KVKK, kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel ilkeleri düzenlemekte ve veri güvenliğinin sağlanmasına yönelik detaylı teknik ve idari tedbirler getirmektedir. Kanun uyarınca amacı gerçekleştirmek için asgari verinin, en ölçülü yöntemlerle ve güvenli teknikler kullanılarak işlenmesi gerekmektedir. Bilgi güvenliğine ilişkin getirilen yükümlülükler temel hak ve hürriyetlerin en güvenceli şekilde korunmasına hizmet etmektedir. Teklif ile avukatların kişisel verileri işleme KVKK güvenceleri dışına çıkartılması önerilmiştir. Avukatların KVKK'dan muaf tutulması durumunda kişisel verilerin güvenliği açısından güvencesiz bir durum ortaya çıkacaktır.

Avukatların mesleki faaliyetleri kapsamında KVKK'dan tam muaf tutulmaları durumunda uygulamadaki sorunlar ortadan kalkmayacaktır. Avukatların KVKK'dan muaf tutulmaları durumunda delil toplama yetkisi bakımından Avukatlık Kanunu'nun 2 maddesi nihayetinde yine geçerliliğini koruyacaktır.

KVKK'nın hem 5 hem de 6. maddesinde yer alan bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması durumunda kişisel verilerin işlenmesinin zorunluluğuna dayalı olarak gerçekleştirilen bilgi/belge talebinin yerine getirilmemesi durumunda bu talepleri gereğince yerine getirmeyenlerin hukuki sorumluluğu daha açık olacaktır. KVKK'dan tam istisna tutulma talebi hakkın ulaşmaya çalıştığı amaç için

elverişli bir yöntem değildir. Bilakis, getirdiği hukuki belirsizlikle hakkın etkin şekilde kullanılmasını engelleyici niteliktedir. Özetle, Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesinde düzenlenen ve avukatlara verilen bilgi/belge talep etme yetkisi, KVKK'nın 5 ve 6. maddelerine dayalı olarak daha etkin şekilde kullanılabilir.

Ç. VERBİS'e yönelik öneriler

VERBİS, Türkiye'de KVKK'ya ilişkin farkındalığın artırılmasına yönelik önemli katkılar sunmuştur. VERBİS, KVKK'ya uyuma ilişkin önemli katkılar sunmuş olmasına rağmen etkin bir hesap verebilirlik aracı olmaktan uzaktır.⁵⁷ Bazı veri sorumlularınca KVKK'ya uyum VERBİS'e indirgenmiştir.

GDPR ile tam uyum yolunda hesap verebilirliğin temel bir ilke olarak kabul edilmesiyle birlikte VERBİS gibi bir sicile de ihtiyaç kalmayacaktır. Hesap verebilirlik ilkesi, kişisel verilerin korunmasının bir veri sorumlusu nezdinde sürekli gözetilen, etkin şekilde uygulanan ve düzenli olarak denetlenen bir değer olduğunun ispatı sürecidir.⁵⁸ Hesap verebilirlik, veri sorumlularının kişisel verilerin işlenmesine ilişkin tüm süreçlerde neden-sonuç ilişkisini açıklama yükümlülüğü getirmektedir.

VERBİS esasında stratejik ve etkin şekilde kullanılmış olsaydı KVKK'nın icrası açısından önemli katkılar sunması söz konusu olabilirdi. KVKK'nın 16. maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği üzere kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce VERBİS'e kaydolmak zorundadır. Dolayısıyla, veri işlemeye başlamanın ön şartı teknik olarak VERBİS kaydı yapmaktır. Teknik olarak VERBİS bir nevi veri işleme izni veya ruhsatı almaya eşdeğerdir.⁵⁹

⁵⁷ VERBİS'in kişisel verilerin korunmasına yönelik muhtelif fonksiyonları ve faydalarına ilişkin kapsamlı bir değerlendirme için bkz. **Ekmekçi/Yücedağ/Akkanat-Öztürk/Aşıkoğlu**, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, s. 224-225.

⁵⁸ Bu konuda kapsamlı bir inceleme için bkz. **Mehmet Bedii Kaya** (2021) *Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Paradigma: Hesap Verebilirlik İlkesi*, İstanbul Hukuk Mecmuası, 78 (4), 1859-1897.

⁵⁹ Örneğin İrlanda'da Veri Koruma Kurumu'nun mevzuata aykırı gördüğü durumlarda bir veri sorumlusunun sicile kaydını reddetme yetkisi bulunmaktadır. Bu ret kararı teknik olarak ilgili veri sorumlusunun kişisel veri işleminin yasaklanması niteliğindedir. Bu konuda İrlanda örneğinin için bkz. **Paul De Hert, David Wright** (2016) *Enforcing Privacy - Regulatory, Legal and Technological Approaches*, Springer, s. 20.

VERBİS, stratejik olarak kullanılmadığı gibi etkin olarak da kullanılmamıştır. Veri sorumlularının almış olduğu güvenlik tedbirlerini kamuya açık bir sicilde bildirmeleri de ciddi bir güvenlik riski niteliğindedir. Siber güvenlik açısından bilişim sisteminin tüm unsurlarının gizliliğinin temini gereklidir.⁶⁰ Halbuki VERBİS'te kişisel verilerin güvenliği için alınmış teknik ve idari tedbirlerin ifşası zorunludur.

Etkin olmaması ve yapısal sorunları içermesi sebebiyle VERBİS sicilinin kaldırılması veya sadece kritik veri işleme faaliyetleri sürdüren belirli veri sorumlularıyla sınırlandırılması yerinde bir tercih olacaktır.

D. Şeffaflığa yönelik öneriler

KVKK'nın 23. maddesi KVK Kurulu'na gerekli gördüğü kararları kamuoyuna duyurma konusunda takdir yetkisi vermektedir. KVKK'nın 'Kurulun çalışma esasları' başlıklı 23. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca KVK Kurulu'nun gerekli gördüğü kararları kamuoyuna duyurma yetkisi vardır. KVK Kurulu'na verdiği kararların hangilerinin kamuoyuna duyurulacağını belirleme konusunda takdir yetkisi verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, bu hükmün iptali için açılan iptal davasında KVKK'nın 22. maddesinde KVK Kurulu'nun görev ve yetkilerinin düzenlendiğini; bu görev ve yetkilerin bir kısmının idari işleyiş ve yönetime ilişkin olması karşısında Kurulca verilen tüm kararların kamuoyuna duyurulmasında kamu yararı olduğunun söylenemeyeceğine hükmetmiştir. Bu doğrultuda iptal talebini reddetmiştir.⁶¹

Anayasa Mahkemesi kararının verildiği tarihten bugüne kadar geçen uygulama dikkate alındığında KVK Kurulu'na tanınan takdir yetkisinin dar şekilde kullanıldığı

---

⁶⁰ Siber güvenliğin sağlanması için bilişim sisteminin fiziksel veya dijital tüm öğelerinin uçtan uca güvenliği sağlanmalıdır. Bir sistemde hangi tür güvenlik tedbirinin alındığının bilinmesi bu sisteme yönelik olası bir siber saldırının başarısını da önemli olarak etkileyecektir. Veri kayıp yazılımı (*data loss prevention* yazılımları veya DLP) kullandığını beyan eden bir sisteme yönelik saldırı haliyle DLP açıklarını istismar etmeye öncelenecektir. Gizlilik, bilgi güvenliği alanındaki en temel standardı olan ISO-27001'in de en temel bileşenidir. Gizlilik bileşenine yönelik kapsamlı bir inceleme için bkz. **Alan Calder, Steve G Watkins** (2019) *Information Security Risk Management for ISO 27001 / ISO 27002 (Third Edition)*, IT Governance Publishing, s. 77 vd.

⁶¹ Anayasa Mahkemesi, 2016/125 E. 2017/143 K. 28.9.2017 K.T. RG 23.1.2018/30310., para. 139.

görülmektedir. KVK Kurulu belirli dönemlerde bazı kararlarının özetlerini yayınlıyor olmasına rağmen uygulamaya ilişkin tam bir şeffaflığın sağlandığını söylemek zordur. İlke kararları dışında diğer Kurul kararlarının sadece özeti yayınlanmaktadır. Şeffaflık hukuki belirliliği artırdığı ve eşit muameleyi denetlemeyi kolaylaştırdığı için KVK Kurulu'nun şeffaflığı artırması gerekmektedir.

E. Diğer öneriler

GDPR ile uyum için kapsamlı bir reform yapılması gerekmektedir. Salt hacim olarak bir kıyaslama yapıldığında dahi KVKK 37 maddeden ibaret iken GDPR 99 madde ve 173 resitalden oluşmaktadır. Bu bölümde sadece aciliyet taşıyan önerilere yer verilmiştir.

Kapsamlı bir reform çalışmasında KVKK'nın GDPR ile tam uyumu için şu konularda revizyonlar gündeme gelebilecektir:

- (1) Tanımlar genişletilmelidir ve genetik veri, kişisel sağlık verisi, biyometrik veri, profilleme, takma ad verme, uluslararası kuruluş, alıcı, üçüncü kişi, kişisel veri ihlali gibi kavramlar açıkça KVKK'da tanımlanmalıdır.
- (2) Veri sorumlusu ve veri işleyen yeniden tanımlanarak gerçek veya tüzel kişi olmayan veri sorumlusu ve veri işleyenlere de idari para cezası uygulanması sağlanmalıdır.
- (3) KVKK'nın yer bakımından uygulanmasına açıklık getirilmelidir.
- (4) Temel ilkeler arasına şeffaflık ve hesap verebilirlik eklenmelidir.
- (5) Çocukların kişisel verilerinin işlenmesine -bilhassa da bilgi toplumu hizmeti kullanımlarına- ilişkin özel kurallar getirilmelidir.
- (6) İlgili kişi haklarının kullanılması açısından KVKK istisnaları barındırmazken GDPR her bir ilgili kişi hakkı için farklı mahiyette istisna tanımlamıştır. İlgili kişi hakları kapsamlı şekilde reform edilmelidir. KVKK bu noktalarda GDPR'dan daha da katı niteliktedir.
- (7) Unutulma hakkına açık hukuki dayanak kazandırılmalıdır.
- (8) Veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü yeniden düzenlenmelidir ve aydınlatma yükümlülüğünün istisnaları açıkça KVKK'da tanımlanmalıdır.

- (9) Veri sorumlusunun yükümlülükleri genişletilmelidir ve birlikte veri sorumluluğu kavramı yasal dayanağa kavuşturulmalıdır.
- (10) Veri işleyenin yükümlülükleri genişletilmelidir ve alt veri işleme durumlarına ilişkin kurallar getirilmelidir.
- (11) Kişisel veri işleme envanteri açıkça mevzuatta tanımlanmalıdır.
- (12) Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler yeniden düzenlenmelidir.
- (13) Davranış kuralları ve sertifikasyon konusu mevzuatta düzenlenmelidir.
- (14) Veri koruma görevlisinin görev ve yetkileri açıkla tanımlanmalıdır ve bu görev ve yetkilerine ilişkin özel iş güvenceleri sağlanmalıdır.
- (15) Kabahatler kapsamlı olarak revize edilmelidir ve idari para cezası kesmenin kriterleri detaylı olarak düzenlenmelidir.
- (16) KVK Kurulu'nun yetkileri genişletilmelidir.

Belirtildiği üzere, bunlar öne çıkan başlıklardır. GDPR ile uyum için bütüncül bir yaklaşım şarttır. Bilhassa, yükümlülükler ve istisnalar birlikte ele alınmalıdır ve kişisel verilerin korunması ve işlenmesi arasındaki hassas denge gözetilmelidir.

YEDİNCİ BÖLÜM

YÜRÜRLÜK VE GEÇİŞ SÜRECİ

VII. YÜRÜRLÜK VE GEÇİŞ SÜRECİ

A. KVKK Reform Yasasının Yürürlüğü

KVKK Reform Yasasının 1 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

B. Geçiş Süreci

KVKK Reform Yasasında iki farklı geçiş hükmü yer almaktadır. Geçici 3. maddede açık rızaya ve derdest davalara ilişkin geçiş kuralları düzenlenmiştir.

1. Açık rıza geçiş hükmü

KVKK'nın Geçici 3. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, KVKK'nın 9. maddesinin KVKK Reform Yasasıyla değiştirilmeden önceki birinci fıkrası, 9. madde değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 Eylül 2024 tarihine kadar maddenin yürürlüğe giren değişik haliyle birlikte uygulanmaya devam edecektir. Üçüncü Bölümde açıklandığı üzere getirilen değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra geçiş döneminde yaşanabilecek aksaklıklar nazara alınarak, KVKK'nın "Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamaz." şeklindeki mevcut 9. maddesinin birinci fıkrasının üç ay süreyle daha uygulanması öngörülmüştür.

Bu geçiş süreci boyunca veri sorumluları ve veri işleyenler genel açık rızaya dayalı olarak kişisel verileri yurt dışına aktarabilecekleri gibi KVKK Reform Yasasıyla yeni kurulan

rejimdeki enstrümanları kullanarak da kişisel verileri yurt dışına aktarabileceklerdir. 1 Eylül 2024 tarihinden itibaren ise kişisel verileri yurt dışına aktarmak için açık rızaya ancak arızı durumlarda ve muhtemel risklere ilişkin ilgili kişileri bilgilendirme yapmak kaydıyla başvurulacaktır.

Görüldüğü üzere KVKK Reform Yasası sadece yönetime yönelik bir geçiş hükmü getirmektedir. Peki, kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için alınmış eski açık rızaların hukuki durumu ne olacaktır? Eski açık rızaların geçerliliği konusunda tartışmaların ortaya çıkması muhtemeldir. Bilindiği üzere KVKK, kabul edildiği 2016 yılında rızalara yönelik özel bir geçiş hükmü getirmiştir. Geçici 1. madde uyarınca, KVKK'nın yayımı tarihinden önce hukuka uygun olarak alınmış rızalar, bir yıl içinde aksine bir irade beyanında bulunulmaması hâlinde, KVKK'ya uygun kabul edilecektir.

KVKK Reform Yasasında yurt dışına aktarım için açık rıza yöntemini üç ay daha kullanmaya imkân tanısa da eski açık rızaların akıbeti konusunda sessizdir. Açık bir geçiş hükmü ihdas edilmemiş olsa da eski dönemde alınmış açık rızaların kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için geçerliliğinin kabulü, ilgili kişilerin özgürce vermiş oldukları iradelerine saygı duyulmaya devam edilmesi ve açık rızayla gerçekleştirilen hukuki işlemin ayakta tutulmaya devam edilmesi gerekmektedir. Bu hukuki işlemleri geçersiz kılmaya yönelik baskın bir kamusal yarar bulunmamaktadır.

2. Derdest davalara ilişkin geçiş süreci

Bir diğer geçiş hükmü derdest davalara ilişkindir. Beşinci Bölümde açıklandığı üzere, KVKK Reform Yasasının en önemli meyvelerinden birisi KVK Kurulu tarafından verilen idari para cezalarına karşı, idare mahkemelerinde dava açılmasını öngören, tek bir yargı yolu hükmü getiren kuraldır.

KVKK Reform Yasasının yürürlüğe girmesi durumunda mevcut davaların akıbeti ne olacaktır? Geçiş sürecindeki derdest dosyalar için de hukuki belirlilik getirilmek için özel bir geçiş hükmü ihdas edilmiştir. Geçici 3. maddenin ikinci fıkrası uyarınca "1/6/2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hâkimliklerinde görülmekte olan başvurular, bu hâkimliklerce görülmeye devam

olunur." hükmü getirilmek suretiyle KVKK'nın 18. maddesinin üçüncü fıkrasının zaman yönünden uygulamasını netleştirmiştir. Böylece, KVK Kurulu'nca verilen idari para cezalarına karşı sulh ceza hâkimlikleri yerine idare mahkemelerinde dava açılması öngörüldüğünden, bu hükme ilişkin geçiş düzenlemesi yapılmıştır.

Gerekçede de izah edildiği üzere, KVK Kurulunca verilen idari para cezalarına karşı sulh ceza hâkimliklerine başvuru ve itiraz yerine idare mahkemelerinde dava açılması öngörüldüğünden, özel bir geçiş düzenlemesi yapılmış ve buna göre, 1 Haziran 2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hâkimlikleri önünde bulunan dosyalar, bu hâkimliklerce nihai karara bağlanacaktır.

3. Diğer hükümler için geçiş süreci

KVKK Reform Yasasında hem özel nitelikli kişisel verilere ilişkin hem de kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin kapsamlı bir reform yapılmıştır. Yukarıda da izah edildiği üzere sadece kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında açık rıza kullanımı ile sulh ceza mahkemelerindeki derdest başvurulara ilişkin özel bir geçiş hükmü gelmiştir.

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin getirilen diğer tüm hükümler KVKK Reform Yasasının yürürlük tarihi olan 1 Haziran 2024 tarihinde derhal yürürlüğe girecektir. KVKK Reform Yasasıyla getirilen hükümlerin içselleştirilmesi, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından uygun aydınlatma süreçlerinin tasarlanması, sözleşmelerin revizyonu, açık rızaya başvurulacak hallerin planlanması ve icrası, gerekli teknik ve idari tedbirlerin alınması zaman alacaktır. KVKK Reform Yasasının Mart 2024 tarihinde kabul edildiği dikkate alındığında, kanun koyucu uyum süreci için üç aylık bir uyum süresi tanımış olmaktadır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

UYUM

VIII. UYUM İÇİN YOL HARİTASI

KVKK Reformuyla beraber KVKK'ya temel bir paradigma değişikliği yaşanmıştır. Bir nevi demo sürümden tam sürüme geçiş yapılmıştır ve tutarlı bir çerçeve oluşturulmuştur.

Peki, son değişiklikler için nasıl bir uyum yol haritası izlenmelidir? KVKK'ya Uyum için yeni kontrol noktalarının tanımlanması, uygulanması ve denetlenmesi şarttır.

KVKK uyumu, en yalın haliyle *“minimum veri, maksimum koruma, her zaman aydınlatma”* şeklinde özetlenebilir. KVKK uyumu, hukuki sebeplerin ayrıştırılması sürecidir. Öncelik açık rızaya tabi hukuki işleme süreçlerini bulmaktır. Veriler açısından ise uyum, özel nitelikli kişisel verilerin tespitidir.

KVKK Reformuyla hukuki işleme sebeplerinde temel bir değişiklik olduğu için mevcut uyum projelerin bütüncül şekilde gözden geçirilmesi şarttır. Özel nitelikli kişisel verilerin işlendiği alanların teker teker belirlenmesi ve uygun hukuki işleme sebebinin seçilmesi gerekmektedir.

İkinci Bölümde belirtildiği üzere son değişikliklerle istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır. İstihdam ilişkisinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde KVKK'nın 4. maddesinde yer alan ilkelerin, bilhassa da ölçülülüğün sağlanması ve her bir veri işleme süreci için elverişlilik testi yapılması zaruridir. Bugüne kadar açık rızaya dayalı kurgulanan

süreçlerin iptal edilmesi ve aydınlatma metinlerinin de bu yeni değişikliklere uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

KVKK Reform Yasasıyla kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında da esaslı bir değişiklik olduğu için mevcut uyum projelerinin bütüncül şekilde gözden geçirilmesi zaruridir. Kişisel verilerin aktarıldığı tüm süreçlerin tespiti ve aktarıldığı ülkelerin, uluslararası kuruluşların ve sektörlerin de yeni rejim gereğince sınıflandırılması gerekmektedir. Bu sınıflandırma sonrasında yeterlilik, güvencelere dayalı aktarım veya arızı aktarım gibi yöntemlerden hangisinin kullanılacağı her bir süreç için, bilhassa da sonraki aktarımlar da dikkate alınarak karara bağlanması gerekmektedir. Keza aydınlatma metinlerinin de bu yeni değişikliklere uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

KVKK'nın 9. maddesinde düzenlenen yurt dışına veri aktarım yöntemlerin veri sorumluları veya veri işleyenler tarafından somut olayın özelliklerine göre birlikte kullanılması mümkündür. Örneğin, bir aktarım için uygun güvencelere dayalı aktarım gerçekleştirilirken istisnai bir durum için arızı durumlara dayanılması pekâlâ mümkündür. Bu sebeple, detaylı bir uyumun yapılması ve aktarım sebeplerinin ayrıştırılması önemlidir.

KVKK dışında farklı mevzuatta veri yerelleştirmeye (*data localization*) ilişkin hükümler yer almaktadır.⁶² Söz konusu uyum sürecinin sektörel kısıtlamaları dikkate alarak yerine

---

⁶² Örneğin, Bankaların Bilgi Sistemleri ve Elektronik Bankacılık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik (Madde 25), Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik (Madde 26/B), Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Bilgi Sistemlerinin Yönetimine ve Denetimine İlişkin Tebliğ (Madde 15), 6493 Sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun (Madde 23), Sermaye Piyasası Kurulu Bilgi Sistemleri Yönetimi Tebliği (Madde 26), Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörlerinde İç Sistemlere Dair Yönetmelik (Madde 16), 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu (Madde 51), 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (Ek Madde 4), Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Yönetim Sistemleri Hakkında Yönetmelik (Madde 16), Elektrikli Skuter Yönetmeliği (Madde 8), Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No:1) (Madde 4.4.1), Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 509) (Madde VI), Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (Madde 18), Cumhurbaşkanlığı Bilgi ve İletişim Güvenliği Tedbirleri Genelgesi (2019/12) bu yönde kısıtlamalar içermektedir. Anılan mevzuatın bazı hükümlerinde verilerin yurt içinde barındırılması gerektiği belirtilmekte bazılarında ise doğrudan yurt dışına aktarıma ilişkin yasak getirilmektedir. Bazı hükümlerde ise birincil sistemin Türkiye'de olması zorunlu tutularak ikincil sistemlere yönelik yurt dışı izni verilmektedir. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın elektronik belge ve faturalara ilişkin düzenlemesinde ise veri lokalizasyonu daha da öteye götürülerek elektronik belge ve raporların Türkiye Cumhuriyeti sınırları

getirilmesi gerekmektedir. KVKK'nın diğer yasayla ilişkisinin -yeni/eski tarihli yasa ve özel/genel olma- her somut olay açısından kontrol edilmelidir.

Yeni rejimde, açık rızaya sadece arızı sebeplerle dayanılacağı için açık rızaya dayalı aktarımların gözden geçirilmesi ve arızı olma şartını sağlayıp sağlamadığının kontrol edilmesi gerekir. Arızı olmak kaydıyla açık rızaya dayalı bir aktarım gerçekleştirilecekse muhtemel risklere yönelik özel bir aydınlatma yapılması zorunludur.

KVKK Reform Yasasıyla standart sözleşmelerin, imzalanmasından itibaren 5 iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından KVK Kurulu'na bildirilmesi yükümlülüğü getirilmiştir. Bu yükümlülüğe aykırılık özel olarak yaptırıma bağlanmıştır. Bu yükümlülüğün gereğince yerine getirilmesi için uyum programında bir kontrol noktası tanımlanması zorunludur.

Kişisel verilerin aktarıldığı ülke, uluslararası kuruluş ve sektörün tabi olduğu kuralların sürekli takip edileceği bir uyum kontrol noktası oluşturulması faydalı olacaktır. Uçtan uca bir kontrol mekanizması kurularak tam bir hesap verebilirlikle hareket etmek gerekmektedir. Diğer bir deyişle, sadece kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasının belirlenmesi yeterli değildir. Hangi ülkeye, hangi uluslararası kuruluşa veya ülke içerisindeki hangi sektöre aktarılacağı belirlenmesi ve bunun kaydının müstakil şekilde tutulması gerekmektedir.

Yapılan değerlendirme neticesinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına bir dayanak bulunmamışsa ve veri artık Türkiye'de barındırılacaksa VERBİS'te de gerekli güncelleme yapılmalıdır. Keza, eskiden Türkiye'de barındırılan bir verinin artık yurt dışına sorunsuz

---

içerisinde ve Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarının geçerli olduğu alanlarda muhafaza edilmesinin zorunlu olduğu öngörülmüştür. Bu şekilde, Türkiye içerisinde bulunsu bile uluslararası hukuk gereğince Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarının uygulanamayacağı alanlarda elektronik belge ve faturaların barındırılması yasaklanmaktadır. 5651 sayılı Kanun ise sosyal ağ sağlayıcılara Türkiye'deki kullanıcıların verilerini Türkiye'de barındırma yönünde gerekli tedbirleri alacağına yönelik atipik bir kısıtlama getirmektedir. Söz konusu kısıtlamanın yaptırım gücü açısından hukuki eleştirisi için bkz. **Alper Işık** (2023) *İnternet Aktörleri ve Egemenliğin Değişen Boyutları (Digital Services Act ve Türk Mevzuatı Özelinde Bir İnceleme)*, On İki Levha Yayıncılık, s. 228.

şekilde aktarılması mümkün hale gelmişse VERBİS'te buna yönelik de güncelleme yapılmalıdır.

KVKK Reform Yasası önemli bir uyum yükümlülüğü getirildiği için yapılan tüm değişikliklerin ve bunların uygulamaya alındığı tarihlerin versiyonlarla kaydının tam tutulması önemlidir. Uyuma ilişkin kurumsal hafızanın düzgün tutulması hesap verebilirliği de kolaylaştıracaktır.

GDPR ile oluşturulan AB dışına veri aktarımı rejimiyle benzer şekilde artık Türkiye dışına veri aktarılması durumunda özel bir uyum süreci tasarlanması zorunludur ve veri sorumluları ile veri işleyenler bu yeni rejimden faydalanacaklarsa daha detaylı kayıt tutma külfetine katlanmak zorundadır.⁶³

Uyum bir bütündür ve hesap verebilirliğin sağlanması için hızlı şekilde ispat edilebiliyor olması gerekir. Kurumsal hafızanın temin edilmesi için uyum görevlisinin veri sorumlusu nezdinde gerçekleştirilen tüm uyum süreçlerinin kaydını tutması gerekir.

Uyum sürecinin ispat edilebilir şekilde gerçekleştirilmesi için şu adımların takip edilmesi gerekmektedir:

- **Tespit:** Kişisel verilerin tespiti; veri giriş ve çıkış kanallarının belirlenmesi, paydaşların listelenmesi
- **Sınıflandırma:** Tespit edilen verilerin, veri alınan ve aktarılan paydaşların iş süreçlerine göre sınıflandırılması
- **Analiz:** KVKK temel ilkelerinin her bir süreç için sorgulanması; riskin hesaplanması, hesap verilebilirliğin tesisi
- **Politika oluşturma:** Veri işleme sürecinin bir politikaya bağlanması ve sorumluların belirlenmesi
- **Farkındalık:** Eğitimin yanı sıra belirli aralıklarla farkındalık sağlanıp bunun kaydının tutulması

---

⁶³ GDPR ile oluşturulan AB dışına veri aktarımı rejiminin uyum açısından genel değerlendirilmesi için bkz. **Paul B Lambert** (2018) *Understanding the New European Data Protection Rules*, CRC Press - Taylor & Francis, s. 368-369.

- **Denetim:** İlgili kişi başvurusu ve tüm kişisel veri işleme süreçlerine ilişkin periyodik denetim yapılması

İdeal bir uyum sürecinde müteakip kayıtların bir nevi kaptanın seyir defteri gibi detaylı şekilde ve ispat edilebilir biçimde tutulması gerekmektedir:

1. KVKK Uyumu projesinin geçmişi
2. Yürürlükte ve güncellenen tüm politikalar
3. Alınan tüm teknik ve idari tedbirlerdeki güncellemeler
4. Tüm eğitim kayıtlarının referans bilgisi
5. Yapılan tüm ihlal bildirimleri
6. Yapılan tüm ilgili kişi başvurularının geçmişi
7. Uygulanan tüm Kurul kararlarının geçmişi
8. Etki analizi raporlarının referans bilgisi
9. Risk değerlendirme raporlarının referans bilgisi
10. Sızma testi raporlarının referans bilgisi

Söz konusu uyum kontrol noktaları genel niteliktedir ve veri sorumlusunun tabi olduğu özel düzenlemeler, sektör kuralları, hesap verilecek özel aktörlerin talepleri dikkate alınarak her veri sorumlusunun kendine özgün bir iç denetim mekanizması kurması ve bunu işler halde tutması gerekmektedir. İspat edilemeyen uyum, uyum değildir. Bunun için de her bir sürecin somut ve bağlayıcı bir iç politikaya bağlanması şarttır. Uyum sürecinin üst yönetimin liderliğinde ilerlemesi, bağlayıcı iç kurullarla desteklenmesi ve uyum noktalarına ilişkin özel disiplin hükümleri ihdas edilmesi bu açıdan önemlidir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

ÖZET

IX. DEĞİŞİKLİK ÖZETİ

KVKK Reform Yasasıyla kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. 2024 yılı değişiklikleri şu şekilde özetlenebilir:

- Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları genişletilmiştir.
- Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması için yeni ve alternatifli bir rejim oluşturulmuştur.
- Açık rıza, yurt dışına kişisel veri aktarılması için genel bir sebep olmaktan çıkartılmıştır; istisnai bir hale getirilmiştir. Açık rızaya dayalı aktarımlara ilişkin özel bir geçiş süreci öngörülmüştür.
- Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında veri işleyenlerin de veri sorumlularla birlikte idari para cezalarından dolayı sorumlu olduğu esas kabul edilmiştir.
- KVK Kurulu işlemlerinin tamamına karşı tek bir yargı yolu -idari yargı yolu- belirlenmiştir.
- Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin (standart sözleşmeleri 5 iş günü içerisinde KVK Kurulu'na bildirmeme) yeni bir kabahat ihdas edilmiştir.

Özel Nitelikli Kişisel Verilere İlişkin Değişiklikler (Madde 6)

- Özel nitelikli kişisel veri tanımı muhafaza edilmiştir.
- Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğu vurgusu muhafaza edilmiştir.

3. Hukuki işleme sebepleri genişletilmiştir.
4. Açık rıza hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.
5. Kanunlarda öngörülme ifadesine “açıkça” ibaresi eklenmiştir.
6. Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından özel nitelikli kişisel verilerin açık rıza gerektirmeksizin işlenmesi hukuki işleme sebebi muhafaza edilmiştir.
7. Fiili imkânsızlık durumunda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.
8. Aleni özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.
9. Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.
10. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için yeni bir hukuki işleme sebebi olarak tanımlanmıştır.
11. Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların üyelerine yönelik yeni bir hukuki işleme sebebi tanımlanmıştır.
12. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, KVK Kurulu tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmasının şart olduğu hüküm muhafaza edilmiştir.

Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılmasına İlişkin Değişiklikler (Madde 9)

1. Yeterlilik kararına dayalı aktarım muhafaza edilmiş ve yeterlilik kararına ülkeler dışında uluslararası kuruluşlar ve sektörlerin de konu olmasına imkân tanınmıştır.
2. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması sürecinin temel süjesi olarak veri sorumlularının yanında veri işleyenler sayılmıştır.
3. Yeterlilik kararına ilişkin esaslar muhafaza edilmiştir.

4. Yeterlilik kararının en geç dört yılda bir değerlendirilmesine ilişkin kural getirilmiştir.
5. Yeterlilik kararı verilirken öncelikle dikkate alınacak hususlar revize edilmiştir.
6. Yeterlilik kararı bulunmaması durumunda açık rızaya gitmeksizin güvencelere dayalı aktarım yöntemine başvurulması imkânı getirilmiştir.
7. Ön koşulların sağlanması ve yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve KVK Kurulu tarafından bu aktarıma izin verilmesi varlığı halinde güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarım yapılması imkânı tanınmıştır.
8. Bağlayıcı Şirket Kurallarına kanuni dayanak kazandırılmıştır.
9. Ön koşulların sağlanması ve standart sözleşmelerin kullanılması durumunda güvencelere dayalı yurt dışına kişisel veri aktarım yapılması imkânı tanınmıştır.
10. KVK Kurulu'na yazılı taahhütname sunma usulü muhafaza edilmiştir.
11. Yeterlilik kararı olmayan ve uygun güvencelerden birisinin de sağlanamadığı hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilceği arızı aktarım yöntemi ilk defa tanımlanmıştır.
12. Açık rızaya dayalı yurt dışına kişisel veri aktarımı arızı hallerle sınırlandırılmıştır ve açık rızaya muhtemel riskler hakkında bilgilendirme unsuru eklenmiştir.
13. Arızı olmak kaydıyla ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması durumunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.
14. Arızı olmak kaydıyla ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması durumunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.
15. Arızı olmak kaydıyla üstün bir kamu yararı için zorunlu olan hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.
16. Arızı olmak kaydıyla bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.

17. Arızı olmak kaydıyla fiili imkânsızlık hallerinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.
18. Arızı olmak kaydıyla meşru menfaati olan kişinin talebi üzerine açık sicillerden kişisel verilerin yurt dışına aktarılması imkânı getirilmiştir.
19. Arızı sebeplerle aktarımda kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tabi faaliyetlerinde kişisel verileri yurt dışına aktarmalarına ilişkin özel bir kısıtlama getirilmiştir.
20. Kişisel verilerin yurt dışına sonraki aktarımları için veri sorumluları ve veri işleyenlere özel bir yükümlülük getirilmiştir.
21. Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, KVK Kurulu'nun izniyle kişisel verilerin yurt dışına aktarılabileceğine dair hüküm muhafaza edilmiştir.
22. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümlerin saklı olduğuna dair hüküm muhafaza edilmiştir.
23. KVK Kurulu'na kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi tanınmıştır.

Kabahatlere İlişkin Değişiklikler

1. Yeni bir kabahat ihdas edilerek standart standart sözleşmeleri 5 iş günü içerisinde bildirilmemesi durumunda KVK Kurulu tarafından 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilmesi düzenlenmiştir.
2. Veri sorumluların yanında veri işleyenlerin de idari para cezasının muhatabı olması esası getirilmiştir.

KVK Kurulu Kararlarının Yargısal Denetimine İlişkin Değişiklikler

1. KVK Kurulu'nca verilen idari para cezalarının mahiyeti nazara alınarak, bu kararların idari yargı mercilerince denetlenmesi sağlanmıştır.

2. Geçiş sürecindeki derdest dosyalar için hukuki belirlilik getirilmek için geçici madde ihdas edilmiştir. KVKK Reform Yasası hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sulh ceza hâkimliklerinde görülmekte olan başvuruların bu hâkimliklerce görülmeye devam olunacağı kararlaştırılmıştır.

Yürürlük ve Geçiş Sürecine İlişkin Değişiklikler

1. KVKK Reform Yasasının 1 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.
2. 1 Eylül 2024 tarihine kadar kişisel verilerin açık rızaya dayalı yurt dışına aktarılmasının devam etmesine imkân tanınmıştır.

ONUNCU BÖLÜM

DEĞERLENDİRMELER

X. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

KVKK, Türkiye’de kişisel verilerin korunmasına yönelik önemli bir başlangıç noktası olmuş ve uyum kültürünün de yaygınlaşmasına önemli katkılar sunmuştur. Kişisel verilerin etkin işlenememesi, aktarılamaması, korunmaması bireysel ve toplumsal etkisi olan ve temel hakları doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen bir husustur.

KVKK Reform Yasası, kişisel verilerin hem işlenmesine hem de korunmasına önemli iyileştirmeler yapmaktadır. Değişiklikler, veri sorumluları ve ilgili kişiler arasında dengeyi daha makul bir seviyeye getirmektedir ve tüm bu değişiklikler genel olarak GDPR ile uyumlu haldedir.⁶⁴

Türkiye, 95/46 sayılı Direktif ile yola çıkmış ve bu süre zarfında GDPR uygulaması genel olarak oturmuştur. Türkiye için de paradigma değişikliği yapılması zamanı gelmiştir. Avrupa Birliği’nde de GDPR’ın etkisiz kaldığı bazı konularda -idari otoriteler arası iş birliği başta olmak üzere- reforma uğramasının gündemde olduğunu belirtmekte fayda vardır. GDPR bir versiyon daha yükseltmeden Türkiye’nin temel bir versiyon güncellemesi yapması stratejik olarak doğru bir hamledir.

---

⁶⁴ Salt Avrupa Birliği iç hususlarını ilgilendiren bazı hususlarda söz konusu hükümler KVKK’ya alınmamıştır. Keza GDPR’ın 45. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan ve arazi hallerde meşru menfaate dayalı kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin hal gibi bazı istisnai kurallar KVKK’ya alınmamıştır.

Avrupa Birliği hukukunda veri yönetişimine ilişkin diğer düzenlemeleri ve bunların GDPR ile etkisini de Avrupa Birliği hukukuna uyumda dikkate almak gerekmektedir.⁶⁵ Keza, elektronik haberleşme sektöründe kişisel verilerin işlenmesinin esaslarını belirleyen E-Mahremiyet Direktifi veya erez Direktifi olarak anılan Avrupa Birliği düzenlemesinde de değişiklik yapılması planlanmaktadır.⁶⁶ Kısaca, Avrupa Birliği hukukunda GDPR dışındaki düzenlemelerle bütüncül bir veri ekosistemi oluşturulmaya çalışılmaktadır; düzenleme sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Avrupa Birliği, kişilerin, malların, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımını ve bilhassa da veri ve bilginin serbest dolaşımını temin edecek dijital tek pazarı oluşturmak için kapsamlı bir reform sürecindedir. Yeni düzenlemeler, sadece hizmet ticaretini değil mal ticaretini de esaslı olarak etkilemektedir. Kişisel verilere, ticari sırların korunmasına ve ürün güvenliğine ilişkin getirilen yeni kurallar hem mal hem hizmet ihracatını esaslı Şekilde etkilemektedir.

Örneğin, Avrupa Birliği siber güvenlik düzenlemeleri -Siber Dayanıklılık Yasası (*Cyber Resillience Act*) gibi- AB dijital tek pazarda sadece AB tarafından belirlenen kriterleri haiz siber güvenlik IoT cihaz ve hizmetlerinin kullanılmasına izin verecektir. Benzer Şekilde, AB Yapay Zekâ Tüzüğü (AI Act) yapay zekâ uyumlu ürün ve hizmetlerin asgari kriterini belirlemiş olacaktır. 2019/770 sayılı Dijital İçerik Direktifi de dijital içeriklere ilişkin özel tüketiciler hukuku kurallarını halihazırda belirlemiş durumdadır.⁶⁷

---

⁶⁵ Bu konuda kapsamlı bir inceleme için bkz. Mesut Serdar ekin, Ahmet Esad Berktaş, M Furkan Akıncı (2023) *Veri Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık.

⁶⁶ Directive 2002/58/EC of the European Parliament and of the Council of 12 July 2002 concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector (Directive on privacy and electronic communications). Yeni düzenleme taslağı için bkz. European Commission, EU Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the respect for private life and the protection of personal data in electronic communications and repealing Directive 2002/58/EC (Regulation on Privacy and Electronic Communications) COM/2017/010 final, 10.01.2017.

⁶⁷ Directive (EU) 2019/770 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services (Dijital İerik ve Hizmetlerin Sağlanması Yönelik Szleşmelerle İlgili Belirli Hususlara Dair 20 Mayıs 2019 tarihli ve 2019/770 sayılı Avrupa Birliği Parlamentosu ve Konseyi Direktifi), OJ L 136, 22.5.2019; Dijital İçerik Direktifi hakkında kapsamlı bir inceleme için bkz. **Furkan Güven Taştan** (2023) *Dijital İçerik ve Hizmetlerin Sözleşmeye Uygunluğu*, On İki Levha Yayıncılık.

Türkiye, Gümrük Birliğiyle malların serbest dolaşımına ilişkin birçok kazanımını dijital AB müktesebatına uyum sağlayamama sebebiyle kaybetme riskiyle karşı karşıyadır.⁶⁸ Türkiye'nin en büyük ticaret pazarının Avrupa Birliği olduğu dikkate alındığında, Türkiye'nin Avrupa Birliğinin dijital tek pazarına entegrasyonu menfaatindedir ve bunu sağlamak için kişisel veri mevzuatı önemli bir başlangıç noktasıdır.

Belirtmek gerekir ki, kişisel veri koruma hukuku sadece Avrupa Birliği'nin gündeminde değildir. Kişisel veri koruma hukuku Amerikan Hukukunda da önemli bir yer tutmaya başlamaktadır. Federal ve eyalet bazında birçok düzenleme hayata geçirilmektedir.

Amerikan Çocukların Online Mahremiyetlerini Koruma Yasası (The Children's Online Privacy Protection Act - COPPA) çocukların internet ortamında mahremiyetinin korunmasına ilişkin detaylı kurallar getirmekte ve ilgili yasa katı bir şekilde uygulanmaktadır. Benzer şekilde, Kaliforniya Tüketici Mahremiyeti Yasası (California Consumer Privacy Act - CCPA), Kaliforniya Mahremiyet İhlali Yasası (California Invasion of Privacy Act - CIPA), Illinois Biyometrik Bilgi Mahremiyeti Yasası (Illinois Biometric Information Privacy Act), Virginia Tüketici Veri Koruma Yasası (Virginia Consumer Data Protection Act - CDP), Colorado Mahremiyet Yasası (Colorado Privacy Act - CPA) eyalet seviyesinde kişisel verilerin ve mahremiyetin korunması için genel çerçeveyi korumaktadır. Kaliforniya Delete Act (SB352) gibi özel düzenlemeler ise tek bir noktadan veri komisyoncularının (*data broker*) elinde olan verilerin silinmesini sağlama gibi kişisel verilerin korunmasında kontrol tamamen kullanıcının eline geçtiği devrimsel kurallar getirmektedir. Örnekleri artırmak mümkündür.⁶⁹

---

⁶⁸ Kişisel verilere ilişkin AB müktesebatına uyumsuzluk Tıbbi Cihazlara İlişkin Avrupa Veri Tabanı Sistemi'ne (EUDAMED) Türk şirketlerinin entegrasyonunda yaşanmıştır. Söz konusu sorun, AB kurumları tarafından kişisel verilerin işlenmesine ilişkin kuralları belirleyen 2018/1725 sayılı Tüzüğü'nün 48. maddesinde öngörülen idari anlaşma ile çözülmüştür. Avrupa Komisyonu ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Arasında 21 Mayıs 2021 yılında Kişisel Verilerin Aktarımına Yönelik İdari Anlaşma imzalanmış ve sektör-spesifik bir uyum alanı oluşturulmuştur. Otomotiv sektöründe araçların oluşturduğu hem kişisel verilerin hem de cihaz verilerinin aktarılmasında da benzer sorunlar yaşanacaktır.

⁶⁹ Bkz. The Health Insurance Portability and Accountability Act (HIPAA), Health Information Technology for Economic and Clinical Health (HITECH) Act, Video Privacy Protection Act of 1988.

Çin Halk Cumhuriyeti ise hem kişisel verilerin korunması hem de siber güvenliğe ilişkin 2021 yılında iki müstakil düzenleme yapmıştır.⁷⁰ Çin, kamu güvenliğini önceleyen kendi yorumuyla dijital alana ilişkin mahremiyet ve güvenlik çerçevesini çizmeye çalışmaktadır. Kısaca, tüm dünyada teknolojinin her alanına ilişkin bir regülasyon dalgası yaşanmaktadır.⁷¹

Türkiye’de KVKK Reform Yasası, bir geçiş dönemi düzenlemesidir. Bu ara yasa, kangren birçok sorunu çözmektedir. KVKK Reform Yasası hukuki işleme sebeplerini köklü olarak değiştirmektedir. Önemle vurgulamak gerekir ki, hukuki işleme sebepleri kişisel verilerin işlenmesinin kalbidir.

Hukuki işleme sebebi veriyi veri sorumlusunun veya veri işleyeninin elinde bulundurma sebebidir. Buradaki bir kısıtlama aslında kişisel verilerin işlenmesiyle bağlantılı ana faaliyetin de özüne dokunmaktadır. Hukuki işleme sebebindeki bir kısıtlama sözleşme kurma özgürlüğünü, teşebbüs hürriyetini, bilgi edinme hakkını, basın hürriyetini, bilim özgürlüğünü, savunma hakkını, ispat hakkını, kişilik hakkını, özel hayatın gizliliğini ve daha birçok hakkı doğrudan kısıtlamaktadır.

Örneğin, bir faaliyeti salt açık rızaya hapsedmek bir nevi o hizmeti istisnai bir hale getirmektir. Açık rızaya dayalı işleme yapılması teknik bir nüans değil bir alanda faaliyette bulunma veya bulunmamayı etkileyen temel bir mevzudur.

---

⁷⁰ Personal Information Protection Law of the People’s Republic of China ve Data Security Law of the People’s Republic of China.

⁷¹ Regülasyon dalgasının başlamasıyla birlikte regülasyon ve yaptırım savaşları da başlamıştır. Cephenin ön hatlarında teknoloji şirketleri yer almaktadır. Örneğin, Avrupa Birliği’nin internet ortamını düzenleyen yeni düzenlemesi olan Dijital Hizmetler Yasası (Digital Services Act - DSA) 17 Şubat 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yasanın yürürlüğünden sadece 2 gün sonra Avrupa Komisyonu, TikTok şirketi hakkında yasayı ihlal iddiasıyla soruşturma açmıştır. Bkz. European Commission, Commission opens formal proceedings against TikTok under the Digital Services Act, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_92; Benzer bir dönemde, Amerikan Federal Ticaret Komisyonu bir İngiliz Şirketi olan ve antivirüs hizmeti sunan Avast hakkında tüketicilerin mahremiyetini ihlal ettiği iddiasıyla idari para cezası uygulamıştır. Bkz. FTC Order Will Ban Avast from Selling Browsing Data for Advertising Purposes, Require It to Pay \$16.5 Million Over Charges the Firm Sold Browsing Data After Claiming Its Products Would Block Online Tracking, <https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2024/02/ftc-order-will-ban-avast-selling-browsing-data-advertising-purposes-require-it-pay-165-million-over>.

KVKK Reform Yasası, hukuki işleme sebeplerinde bütüncül şekilde değişiklik yapmıştır. KVKK Reform Yasası, hukuki işleme sebeplerini genişleterek bir yandan birçok temel hak ve özgürlüğün alanını doğrudan ve dolaylı şekilde genişletmiştir.

Mevzuatta bu kadar köklü değişikliğe gidilirken kamu yönetim ilkelerinde de bir paradigma değişikliğine gidilmesi ve zamanın ruhunun yakalanması zaruridir. KVK Kurulu'nun şeffaflığa yönelik atacağı adımlar her zaman olduğundan daha önemli hale gelmiş durumdadır.

Tüm dünyada kamu otoriteleri büyük teknoloji şirketlerini hukukun sınırlarına çekmekte zorlanmaktadır. Büyük teknoloji şirketleri, kendilerini hukukun üstünde görmektedir. Kamu otoriteleri, büyük teknoloji şirketlerinin en temel kurallara uymalarını temin etmek için büyük bir mücadele içerisinde. Bu amaçla regülasyonlar yapılmakta, farklı enstrümanlara başvurulmakta, kısıtlı kaynaklarla en üst verimi almak için yeni stratejiler geliştirmekte, taktiksel hamleler yaparak yüksek riskli konularda ortaya çıkabilecek zararları asgariye indirmeye çalışmaktadır. Bir yandan kamu otoriteleri uluslararası iş birliğini en üst düzeye çıkarmaktadırlar.

Kamu otoriteleri ve büyük teknoloji şirketleri arasında büyük bir bilgi ve beceri asimetrisi vardır. Bir kamu otoritesinin veya genel manada bir idarenin bir teknoloji şirketinin tüm süreçlerini denetleyebilmesi bile neredeyse teknik olarak imkânsız hale gelmektedir. Özellikle kullanılan ileri düzey algoritmalar, yapay zekâ araçları, kriptografik araçlar, dağıtık sistemler, karmaşık iş yapıları sebebiyle bir idarenin maddi gerçekliği tespiti zorlaşmaktadır hatta imkânsız hale gelmektedir. İspat külfetleri tersine çevrilerek hesap verebilirlikle detaylı belgeleme talep edilse bile bu konuda başarıya ulaşmak zorlaşmaktadır.

Kamu otoriteleri, sadece bir bölgedeki bir şirketi düzenleme sorunuyla karşı karşıya değildir. Dünyanın farklı bölgelerindeki farklı teknolojik gelişmişlik seviyesindeki şirketler farklı yöntem ve tekniklerle sınırları aşan şekilde faaliyet göstermektedir. Bunlar karşısında, personel ve altyapı açısından kısıtlı olanaklar sahip kamu otoriteleri vardır.

Peki, böyle bir dönemde ne yapılmalıdır? Kamu otoriteleri stratejik davranarak kaynaklarını en riskli alanlara ve en hukuk tanımaz aktörlere çevirmeleri gerekmektedir. Daha genel bir ifadeyle, halihazırda hukukun içerisinde olanları değil hukukun dışında olanları hukukun sınırları içerisine çekmekle uğraşmalıdırlar.

Kendi hukuk kurallarını kabul etmiş ve şu veya bu şekilde kuralların gerekliliklerini yerine getirmeye çalışan ama hafif kusuru olanlardan ziyade hukuka hiç uymayanları hukukun sınırları içerisine çekmek için kaynaklar tüketilmelidir. Bu hukuka aykırılığı mazur görmek veya kutsamak değildir. Şüphesiz her türlü hukuka aykırılığın üstüne gidilmelidir. Ancak burada bir sıralamaya gidilmelidir, önceliklendirme yapılmalıdır. Kamu otoritesinin riskleri doğru şekilde sınıflandırmaması ve stratejik davranmaması kamu kaynaklarının yanlış şekilde kullanılmasına yol açacaktır. Belirtmek gerekir ki, kıt kamusal kaynakları israf etmek de bir kamu zararıdır.

Bilhassa yapay zekâ teknolojilerini kuralsızca geliştiren ve kullanan, toplumun sadece bir bireyini değil tamamını riske atan, verinin hukukiliğini ve işlemenin meşruluğunu sorun etmeksizin büyük veri analitiği yapan aktörler varken toplum için oluşturduğu risk nispeten düşük olan bir aktöre kamu kaynaklarının harcanmasında kamu yararı yoktur. Toplumun tamamını, demokrasiyi, insan haklarının en temel çekirdek alanlarını tehdit eden aktörlere yönelik önceliklendirmede üstün bir kamusal yarar vardır.

Kamu otoritelerinin bu süreçte faydalanacağı en temel araçlar şeffaflık ve sivil toplumu sürece dahil etmektir. Şeffaflık, daha fazla gözün bir süreci gözetlemesine ve hatayı tespit etmesine imkân tanır. Sivil toplum da bu süreci destekler, kamu otoritesinin yükünü azaltır.

Özetle, KVK Kurumu önemli bir kamusal görevin icracısı konumundadır. Yapay zekâ teknolojileri ve oluşturdukları riskler dikkate alındığında kişisel verilerin korunmasına ilişkin atılacak doğru adımlar sadece bu nesillerin değil gelecek nesillerin de haklarını etkin şekilde kullanabilmesini sağlayacaktır. Keza, stratejik olmayan ve kaynakların yanlış mecralarda harcanması sadece bu nesillerin değil gelecek nesillerin de haklarına halel getirecektir. Veri temelli ekonomiye dönüşümün gerçekleşmesi için bu kadar çaba sarf

edildiği ve uluslararası rekabet edebilirliğin temini için büyük bir mücadele verildiği bu dönemde stratejik davranmak bir tercih değil hayati bir zorunluluktur.

Girişte de belirtildiği üzere KVKK Reform Yasası bir ara düzenlemedir; nihai hedef GDPR ile tam uyumdur. Aciliyeti olan hususlardan sonra makro ve bütüncül bir reform sürecinin tekrar başlaması muhtemeldir. On İkinci Kalkınma Planında açıkça Avrupa Birliği tarafından yürürlüğe konulan dijital düzenlemelerin mal ve hizmet ihracatımıza etkilerinin incelenmesi ve atılacak adımların tespitine yönelik yol haritası hazırlanması hedefi koyulmuştur.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) tarafından 2024 yılı Eylem Planında '6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) ile uyumlaştırılması' eylem adı altında 'Adalet Bakanlığı koordinasyonunda sürdürülen Bilim Komisyonu çalışmalarının ilgili kurum ve kuruluşların katkısı alınarak tamamlanması' hedefi koyulmuştur.⁷² Aynı eylem planında 'Yurt dışına veri aktarımına ilişkin ulusal politikaların ticareti destekleyici çerçeveye dönüştürülmesi' eylem adı altında 'KVKK dışındaki sektörel düzenlemelerde parçalı bir şekilde yer alan veri lokalizasyonuna yönelik hükümlerin, verilerin korunması ile veriye dayalı ticari hayatın etkin şekilde sürdürülebilmesi arasında "makul denge" kurulması ilkesi doğrultusunda gözden geçirilmesi amacıyla; yönetim yapısının hayata geçirilmesi, sınır aşan veri transferleri mevzuatı risk değerlendirme komisyonu kurulması - komisyon çalışmaları kapsamında yasal ve idari ihtiyaçların tespit edilmesi" hedefi koyulmuştur.⁷³

⁷² Yasal düzenleme çalışmasının yapılacağı bu eylem için sorumlu kurum olarak Adalet Bakanlığı ilgili kurum olarak da Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yatırım Ofisi, Dijital Dönüşüm Ofisi, YOİKK kapsamındaki kurum, kuruluş ve sivil toplum kuruluşları sayılmıştır ve vade olarak 2024-2025 belirlenmiştir. Bkz. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) 2024 Yılı Eylem Planı, https://yoikk.gov.tr/upload/EylemPlanlari/2023EP/YOI%CC%87KK_2024_Eylem_Plan%C4%B1_WEB.pdf.

⁷³ Teknik çalışma ve idari düzenleme çalışmalarının yapılması gereken bu eylem için sorumlu kurum olarak Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, ilgili kurum olarak da Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, YOİKK kapsamındaki kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleri sayılmış olup vade olarak 2024 yılı belirlenmiştir. KVKK dışındaki sektörel düzenlemelerde parçalı bir şekilde yer alan veri lokalizasyonuna ilişkin hükümler için bkz. dn. 62.

Bütüncül bir reform, yani GDPR ile tam uyum için yeniden momentum ne zaman yakalanır? Konu, yasamanın takdirinde olmakla birlikte gerekli momentumun Türkiye'nin veri temelli ekonomiye dönüşümünde uluslararası rekabet baskısıyla ve uluslararası ticarete dolaylı korumacılık tedbirlerini bertaraf edebilmek için hızlıca yakalanacağı öngörülmektedir. Nihayetinde uluslararası ticarete rekabeti kaybetmemenin yolu dijital mal ve hizmetlere ilişkin uluslararası sistemle uyumlu olmaktan geçmektedir.

EK 1 - KVKK Reform Yasası ve Gerekçesi Tam Metni

I. KVKK Reform Yasası Tam Metni

CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No: 7499

Kabul Tarihi: 2/3/2024

(...)

MADDE 33- 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;

- İlgili kişinin açık rızasının olması,
- Kanunlarda açıkça öngörülmesi,
- Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,
- İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,
- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,
- Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,
- İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,
- Siyasi, felsefi, dini veya sendikalarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve

mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması,

halinde mümkündür.”

MADDE 34- 6698 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 9- (1) Kişisel veriler, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve aktarımın yapılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararı bulunması halinde, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir.

(2) Yeterlilik kararı, Kurul tarafından verilir ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Kurul, ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alır. Yeterlilik kararı, en geç dört yılda bir değerlendirilir. Kurul, değerlendirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde, yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirebilir, askıya alabilir veya kaldırabilir.

(3) Yeterlilik kararı verilirken öncelikle aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu.

b) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar.

c) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması.

ç) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu.

d) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye’nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu.

e) Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler.

(4) Kişisel veriler, yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı, ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, aşağıda belirtilen uygun

güvencelerden birinin taraflarca sağlanması halinde veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir:

a) Yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

b) Ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve Kurul tarafından onaylanan bağlayıcı şirket kurallarının varlığı.

c) Kurul tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı.

ç) Yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

(5) Standart sözleşme, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kuruma bildirilir.

(6) Veri sorumluları ve veri işleyenler, yeterlilik kararının bulunmaması ve dördüncü fıkrada öngörülen uygun güvencelerden herhangi birinin sağlanamaması durumunda, arızı olmak kaydıyla sadece aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde yurt dışına kişisel veri aktarabilir:

a) İlgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi.

b) Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması.

c) Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.

ç) Aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması.

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

e) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

f) Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması.

(7) Altıncı fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tâbi faaliyetlerine uygulanmaz.

(8) Veri sorumlusu ve veri işleyenler tarafından, yurt dışına aktarılan kişisel verilerin sonraki aktarımları ve uluslararası kuruluşlara aktarımlar bakımından da bu Kanunda yer alan güvenceler sağlanır ve bu madde hükümleri uygulanır.

(9) Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

(10) Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(11) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 35- 6698 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"d) 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında öngörülen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,"

"(2) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu, (d) bendinde öngörülen idari para cezası veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır."

"(3) Kurulca verilen idari para cezalarına karşı, idare mahkemelerinde dava açılabilir."

MADDE 36- 6698 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) 9 uncu maddenin bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki birinci fıkrası, maddenin yürürlüğe giren değişik haliyle birlikte 1/9/2024 tarihine kadar uygulanmaya devam olunur.

(2) 1/6/2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hâkimliklerinde görülmekte olan başvurular, bu hâkimliklerce görülmeye devam olunur.”

MADDE 40- (1) Bu Kanunun;

a) 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 9 uncu, 12 nci, 13 üncü, 14 üncü, 17 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 36 ncı maddeleri 1/6/2024 tarihinde,

b) 37 nci maddesinin birinci, ikinci, beşinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve onbirinci fıkraları ile üçüncü fıkrasının (b) bendi 1/6/2024 tarihinde,

c) 37 nci maddesinin dördüncü fıkrasıyla 5252 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik 1/6/2024 tarihinde,

ç) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

II. KVKK Reform Yasası Genel Gerekçesi ve Madde Gerekçeleri

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ

T.B.M.M. Grup Başkanlığı

Tarih: 16/02/2024

Sayı: 26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

TBMM BAŞKANLIĞI

Tali Komisyon: Anayasa, Plan ve Bütçe

Esas Komisyon: Adalet

Tarih: 16-2-2024

Esas No: 2/2023

GENEL GEREKÇE

Yargı hizmetlerine erişimin etkin bir şekilde sağlanması, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin kabul gördüğü toplumların temel hedefleri arasında yer almaktadır. Zaman içinde sürekli yeni boyut kazanan yargı hizmetlerine erişim, bu hizmetlerin kalitesinin artırılmasını ve etkin bir şekilde verilmesini de kapsamaktadır. Ülkenin gelişen ve değişen şartları nazara alınarak uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi amacıyla, yargı hizmetlerinin daha nitelikli sunumu için düzenleme yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda Teklifte, önemli değişiklikler yapılmakta ve yenilikler getirilmektedir.

Süreler, muhakeme hukuku tarafından sistemli bir biçimde düzenlenen ve modern hukuk tarafından benimsenen kurumlardan biridir. Bu kurum, yargılamanın hızlı ve düzenli ilerlemesi bakımından önemli bir görev ifa etmektedir. Ceza ve hukuk yargılamasında, kanun yollarına başvuruda farklı sürelerle yer verilmesi, muhakeme süjelerinin adalete erişimini güçleştirebilmekte, hak arama yollarının kullanılmasında karışıklığa sebebiyet verebilmekte ve hak kayıplarına neden olabilmektedir. Bu sorunların önlenmesi için sürelerin olabildiğince yeknesak hâle getirilmesi gerekmektedir.

Teklifle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile bazı kanunlarda düzenleme yapılarak kanun yolları bakımından "gün" olarak belirlenen sürelerin "hafla" ve "ay" şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir. Böylelikle ceza muhakemesi hukukundaki süreler ile medeni usul hukukundaki süreler arasında uyum sağlanmakta ve hak arama yollarının kullanılmasında kişilerin olası hak kayıplarının önlenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, hak arama hürriyetinin daha etkin kullanılması, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi amacıyla kanun yollarına ilişkin başvuru sürelerinin, hükmün tefhimi yerine gerekçeli kararın tebliğinden itibaren başlamasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi tarafından 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun özgürlüğü bağlayıcı ceza nedeniyle vesayet altına alınma ve koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanmasına ilişkin hükümleri ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun kaçak sanık, basit yargılama usulüne itiraz ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümleri hakkında iptal kararları verilmiştir. Bu kararların oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Teklifle, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla bir güne karşılık gelen adli para cezasının miktarı artırılmakta, buna bağlı olarak mahsup, önödeme ve istinaf kanun yoluna başvuru hükümlerinde yer alan parasal sınırlar değiştirilmektedir.

Ceza yargılamasında kabul edilen koruma tedbirleri, yargılama sürecinde bir cezalandırma aracı değil, soruşturma ve kovuşturmaların daha etkin bir şekilde yürütülebilmesi için kabul edilmiş tedbirlerdir. Bu tedbirlerin yanlış veya haksız uygulanması durumunda meydana gelebilecek zararların tazmini, hukuk devletinin bir gereği olarak benimsenmiş ve Yargı Reformu Strateji Belgesi ile İnsan Hakları Eylem Planında bu yönde faaliyetler belirlenerek, daha güçlü bir insan hakları koruma sistemi oluşturulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda ceza yargılama süreçlerinde

yaşanabilen mağduriyetlerin niteliğine uygun olanlarının daha etkin, kapsamlı, güvenli, hızlı ve az masraflı bir yöntemle telafi edilmesi için ilave güvenceler geliştirilmektedir.

Teklifle, bazı adli kontrol tedbirlerinin uygulanmasından mağdur olan kişilere, tutuklamada olduğu gibi tazminat talep etme imkânı getirilmektedir. Ayrıca, tazminat talep edilebilecek hallerden bir kısmı bakımından idari bir başvuru yolu ihdas edilmektedir. Bu kapsamda "tespiti ve karşılanması herhangi bir yargılama yapılmasını gerektirmeyen" tazminat istemlerinin 6384 sayılı Kanunla kurulan Komisyon tarafından incelenmesi hükme bağlanmaktadır.

Adil yargılanma hakkının öncelikli unsurlarından biri makul sürede yargılanma hakkıdır. Ülkemizde son yıllarda, yargı hizmetlerinin sunumunda kalite ve etkinliğin artırılmasına yönelik birçok düzenleme yapılmış, yargı hizmetlerinin hızlandırılması amacıyla kararlı adımlar atılmıştır. Öncelikle istinaf kanun yolunun oluşturulması ve ardından yargıda hedef süre uygulamasına başlanması gibi adımlar, gelinen aşama itibarıyla yargı süreçlerindeki gecikmelerin önüne geçilmesinde dikkate değer sonuçlar ortaya koymaktadır.

Makul sürede yargılanma hakkı ihlal edilenlerin başvurabileceği idari veya yargısal bir yol bulunmadığından bu kişiler doğrudan Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmaktadır. Anayasa Mahkemesi 5/7/2022 tarihli ve 2021/58970 başvuru numaralı kararında makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle ortaya çıkacak zararların tazmin edilmesi için bireysel başvurudan önce etkili bir başvuru yolunun kurulması gerektiğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi son olarak 25/7/2023 tarihli ve 2023/18536 başvuru numaralı kararında başvurunun düşmesine ve makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurulara ilişkin etkili bir başvuru yolu oluşturulduktan sonra bu konudaki başvuruların incelenebileceğine karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin anılan kararları uyarınca uzun yargılamadan kaynaklı ihlal iddiaları bakımından daha kolay erişilebilir, hızlı işleyen ve birincil nitelikte bir başvuru yolu oluşturulmakta ve ilgiliye 6384 sayılı Kanunla kurulan Komisyona müracaat imkân tanınmaktadır.

24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun hazırlık sürecinde 24 Ekim 1995 tarihli ve 95/46/AT sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi Bakımından Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımı Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi nazara alınmıştır. Kanunun yürürlüğe girmesinden iki yıl sonra bu Direktif yürürlükten kaldırılmış ve daha ayrıntılı düzenlemeler içeren 2016/679 sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü

(General Data Protection Regulation-GDPR) 28/5/2018 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün yürürlüğe girmesinden sonra çeşitli eylem planlarında 6698 sayılı Kanunun, Tüzük nazara alınarak güncellenmesi hedefine yer verilmiştir. 2021 yılında açıklanan İnsan Hakları Eylem Planında, Ekonomi Reformları Eylem Planında ve 2024-2026 Orta Vadeli Programda GDPR'a uyum sağlanması hedeflerine yer verilmiştir. Bu kapsamda Teklifte öncelikle ihtiyaç duyulan özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları ile yurt dışına veri aktarımına ilişkin hükümlerde değişiklik yapılmaktadır. Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 33- Maddeyle, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut 6 ncı maddeye göre sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi, sadece ilgili kişinin açık rızasının bulunması veya kanunlarda öngörülmesi halinde mümkündür. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel veriler ise açık rızanın dışında sadece kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin finansmanı, yönetimi ve planlanması amacıyla işlenebilmektedir. Buna göre mevcut düzenleme uyarınca sağlık verisini sadece Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı ile sağlık kuruluşları işleyebilmektedir. Ancak başta sigortacılık sektörü, çalışma mevzuatı, iş sağlığı ve güvenliği ile sosyal hizmetler alanlarında sağlık verisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Değişiklikle, özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları, güncel ihtiyaçlar ve Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü nazara alınarak yeniden düzenlenmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğuna dair hüküm muhafaza edilmekte ve özel nitelikli kişisel verilerin işlenebileceği haller tahdidi olarak sayılmaktadır. Bu fıkrada sayılan hallerden birinin varlığı halinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi mümkün olacaktır.

İkinci fıkranın (a) bendine göre, ilgili kişinin açık rızasının bulunması halinde özel nitelikli kişisel verileri işlenebilecektir.

Fıkranın (b) bendine göre, kanunlarda açıkça öngörülen hallerde özel nitelikli kişisel veriler işlenebilecektir. Örneğin; 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu uyarınca ceza mahkûmiyetine ilişkin verilerin işlenmesi ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 5 inci maddesi uyarınca kişilerin parmak izlerinin alınması bu bent kapsamında değerlendirilecektir.

Fıkranın (c) bendinde fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması halinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine imkân tanınmaktadır. Örneğin; herhangi bir sebeple bilinç kaybından ötürü rızasını açıklayamayacak durumda olan kişinin hayatının veya beden bütünlüğünün korunması amacıyla mahsus olarak kan grubu ve geçirilen hastalıklar gibi özel nitelikli kişisel verileri işlenebilecektir.

Fıkranın (ç) bendi uyarınca, ilgili kişinin özel nitelikli kişisel verilerini alenileştirmesi halinde, bu verilerin alenileştirme iradesine uygun olarak işlenmesine imkân tanınmaktadır. Örneğin; bir kişinin acil durumlarda kullanılması için, herkesçe erişilebilir bir alanda paylaşmış olduğu kan grubu ve alerji bilgileri gibi kişisel verilerinin bu amaca uygun olarak işlenmesi ve kullanılması hukuka uygun olacaktır.

Fıkranın (d) bendine göre özel nitelikli kişisel veriler, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması halinde işlenebilecektir. Örneğin; iş sözleşmesinin sona ermesinden sonra açılması muhtemel davalarda savunma hakkının kullanılması bakımından işverenin eski işçisine ait sağlık verilerini saklamaya devam etmesi bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Aynı şekilde, engelli bir kişinin özel tüketim vergisinden istisna olarak araç alma hakkından yararlanabilmesi için bu kişinin engelli raporunun vergi dairesi tarafından işlenmesi de mümkün olacaktır.

Fıkranın (e) bendiyle, özel nitelikli kişisel verilerin; kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından işlenmesinin gerekli olması, başka bir veri işleme şartı olarak düzenlenmektedir. Buna göre, Sağlık Bakanlığı ile her türlü sağlık kuruluşunun ve Sosyal Güvenlik Kurumunun bu bentte yazılı amaçlarla tuttıkları veriler ve kayıtlar bu kapsamda değerlendirilecektir.

Fıkranın (f) bendine göre özel nitelikli kişisel veriler, istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması durumlarında da işlenebilecektir. Örneğin; 4857 sayılı İş Kanunuyla işverenlere verilen engelli veya hükümlü çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi bakımından kişilerin sağlık verilerinin veya ceza mahkûmiyetine ilişkin verilerinin işverenlerce işlenmesi bu bent kapsamında değerlendirilecektir. Aynı şekilde, diyaliz hastalarına sunulan sağlık

kuruluşuna taşıma hizmetinin yerine getirilebilmesi için kişinin sağlık raporunun işlenmesi de mümkün olacaktır.

Fıkranın (g) bendinde, siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumlar tarafından, özel nitelikli kişisel verilerden bazılarının işlenebilmesi düzenlenmektedir. Buna göre, bu kuruluş ve oluşumlar, mevcut ve eski üyeleri ile bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temas halinde olan kişilerin özel nitelikli verilerini, kuruluş amaçlarına ve tabi oldukları mevzuata uygun, faaliyet alanlarıyla sınırlı ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla işleyebileceklerdir. Örneğin; bu kuruluş ve oluşumların mevcut üyelerinin yanı sıra eski üyeleri ve düzenli olarak bağış yapmak suretiyle kendisiyle temas halinde olan kişilerin bu durumlarına ilişkin bilgiyi işlemesi bu bent kapsamında değerlendirilecektir. Aynı şekilde bir sendika, kendi faaliyet alanına ve amacına ilişkin olarak sadece sendika üyeliğiyle ilgili verileri işleyebilecektir. Buna karşın sendika üyelerinin sağlık veya dinine yönelik kişisel verileri, faaliyet alanıyla ve amacıyla ilgisi olmaması sebebiyle işlenemeyecektir.

Maddenin mevcut dördüncü fıkrası uyarınca özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu (Kurul) tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şartı aynen devam edecektir.

MADDE 34- Maddeyle, 6698 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin değiştirilmesi öngörülmektedir. Kanunun 9 uncu maddesinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması usulü düzenlenmiştir. Maddenin mevcut birinci fıkrasına göre kişisel veriler ilgili kişinin açık rızasıyla yurt dışına aktarılabilir. Maddenin mevcut ikinci fıkrasına göre, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi için Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlardan birinin bulunması ve Kurul tarafından kişisel verilerin aktarılacağı ülke bakımından yeterli korumanın bulunduğu karar verilmiş olması (yeterlilik kararı) gerekmektedir. Bununla birlikte hakkında yeterli korumayı sağladığı yönünde karar bulunmayan ülkelere, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin aktarılması, veri işleme şartlarından birinin bulunması şartıyla sadece Türkiye'deki ve ilgili ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurulun izin vermesi durumunda mümkündür.

Kanunun uygulamasına bakıldığında Ülkemizden yabancı ülkelere kişisel veri aktarılması, ilgili kişilerin tek tek açık rızasının alınması dışında sadece Türkiye'deki ve ilgili ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurulun izin vermesiyle

yapılabilmektedir. Günümüze kadar Kurula sekseni aşkın taahhütname başvurusu yapılmış olup, bunlardan çok azına izin verilmiştir. Bu nedenle yurt dışına veri aktarılması uygulamada sadece ilgili kişilerin açık rızalarının alınmasına bağlı hale gelmiştir. Bu durum, ticari hayatta hemen hemen her şirket ve gerçek kişi tarafından sıklıkla kullanılan ve sunucuları yurt dışında bulunan ve çoğu bulut tabanlı yazılım ve uygulamaların hukuka uygun olarak kullanılabilmesini neredeyse imkânsız hale getirdiği gibi. Ülkemize yapılacak yatırımları da engelleyici bir hal almıştır.

Avrupa Birliği, 2018 yılında yürürlüğe koyduğu Genel Veri Koruma Tüzüğüyle her geçen gün gelişen teknoloji ve dijitalleşme ile ticari hayatın dinamikliğinin doğurduğu ihtiyaçları nazara alarak, ilgili kişilerin haklarını da koruyacak şekilde Avrupa Birliği dışına veri aktarılması bakımından yeni yöntemler öngörmüştür. Maddeyle Kanununun 9 uncu maddesi Tüzüğün ilgili hükümleri esas alınarak değiştirilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi için kural olarak, Kanununun 5 inci ve 6 ncı maddelerindeki veri işleme şartlarından birinin varlığı ve kişisel verilerin aktarılacağı ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörler hakkında yeterlilik kararı verilmiş olması gerekmektedir. Mevcut hükümden farklı olarak yabancı ülkenin tamamı yerine o ülke içerisindeki bir sektör veya uluslararası kuruluş özelinde de yeterlilik kararı verilmesine imkân tanınmaktadır. Örneğin; Ülkemizdeki otomotiv sektörünün yoğun ticari ilişki kurduğu bir yabancı ülkenin tamamı yerine, o ülkedeki otomotiv sektörü bakımından yeterlilik kararı verilmesi mümkün hale gelmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında yeterlilik kararının alınma usulü düzenlenmektedir. Buna göre, Kurul ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş almak suretiyle yeterlilik kararının en geç dört yılda bir değerlendirecektir. Bu süre zarfında Kurul tarafından verilen yeterlilik kararının değerlendirilmemesi durumunda yeterlilik kararı geçerliliğini korumaya devam edecektir. Aynı fıkra gereğince Kurul, değerlendirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirebilecek, askıya alabilecek veya kaldırabilecektir. Fıkroda düzenlenen dört yıllık süre düzenleyici süre olup, Kurul bu süre dolmadan da yeterlilik kararını gözden geçirebilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yeterlilik kararı verilirken Kurulun öncelikle dikkate alacağı ölçütler düzenlenmektedir. Fıkroda sayılan bu ölçütler tahdidi nitelikte olmayıp, Kurul yeterlilik kararı verirken gerekli gördüğü başkaca hususları da dikkate alabilecektir.

Dördüncü fıkrada, hakkında yeterlilik kararı bulunmayan ülkelere kişisel veri aktarılması bakımından Tüzüğün ilgili hükümleri nazara alınarak yeni yöntemler getirilmektedir. Buna göre hakkında yeterlilik kararı bulunmayan ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörlerle, 5 inci ve 6 ncı maddelerdeki veri işleme şartlarından birinin varlığı halinde, aktarımın yapılacağı ülkede de ilgili kişinin haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması şartıyla, fıkrada bentler halinde sayılan “uygun güvencelerden” birinin sağlanması durumunda kişisel veri aktarılması mümkün olacaktır.

Dördüncü fıkranın (a) bendine göre yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye’deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurulun aktarıma izin vermesiyle yurt dışına veri aktarılması mümkün olabilecektir. Buna göre, Ülkemizdeki bir kamu kurumunun yabancı ülkedeki ilgili kamu kurumuyla belli alanda yapacağı iş birliği protokolü çerçevesinde, Kurulun izin vermesi şartıyla, karşılıklı yapılacak faaliyetlerin gerektirdiği kişisel verilerin yurt dışındaki kamu kurumuna aktarılması mümkün olacaktır.

Dördüncü fıkranın (b) bendine göre, aynı teşebbüs grubundaki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden Kurulun onayladığı bağlayıcı şirket kurallarının varlığı halinde, 5 inci ve 6 ncı maddedeki veri işleme şartlarından birinin bulunması kaydıyla, Kuruldan ayrıca izin almaya gerek olmadan bu şirketler arasında veri aktarımı yapılabilecektir. Böylece Kurulca onaylanmış bağlayıcı şirket kurallarını haiz bir teşebbüs grubunun Ülkemizdeki şirketinden, aynı grubun yabancı ülkedeki şirketine Kuruldan ayrıca izin alınmaksızın veri aktarılması mümkün olacaktır.

Dördüncü fıkranın (c) bendi uyarınca, Kurul tarafından ilan edilen standart sözleşmenin imzalanması suretiyle ayrıca bir izne ihtiyaç olmaksızın veri aktarılması mümkün olabilecektir. Standart sözleşme; veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva edecektir.

Dördüncü fıkranın (ç) bendine göre yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi durumunda da yeterlilik kararı bulunmayan bir ülkeye kişisel veri aktarılabilir.

Maddenin beşinci fıkrasında, standart sözleşmenin, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kişisel Verileri Koruma Kurumuna bildirilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasındaki düzenlemeyle, yeterlilik kararı bulunmayıp ve dördüncü fıkrada öngörülen uygun güvencelerden birinin sağlanamadığı bazı istisnai durumlarda; arızı olmak kaydıyla, diğer bir ifadeyle tek veya birkaç sefer ve süreklilik taşımayacak şekilde, yurt dışına veri aktarılmasına imkân sağlanmaktadır. Örneğin; Türkiye'deki bir şirketin yurt dışında bulunan bir şirketle arızı olarak gerçekleştirmeyi düşündüğü ticari faaliyet bakımından muhatap şirketle irtibat halinde olacak çalışanlarına ilişkin bilgileri paylaşması bu fıkranın (c) bendi kapsamında değerlendirilecektir.

Yedinci fıkrayla özel statüleri nazara alınarak, kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tabi faaliyetlerine altıncı fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Sekizinci fıkrada, kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasından sonraki aktarımlar bakımından da bu Kanundaki güvencelerin sağlanacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Maddenin mevcut beşinci ve altıncı fıkraları dokuzuncu ve onuncu fıkra olarak aynen korunmakta ve onbirinci fıkrayla maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenmesi hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 35- Maddeyle, 6698 sayılı Kanununun 18 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte değiştirilen 9 uncu maddenin beşinci fıkrasına göre veri sorumluları veya veri işleyenler, imzalanan standart sözleşmeyi Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi idari yaptırıma bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları, veri sorumlusu olan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında, (d) bendinde öngörülen idari para cezası ise veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanacaktır. Veri işleyenlere standart sözleşmenin bildirilmesi bakımından ilk kez sorumluluk yüklenmiş olması sebebiyle, fıkranın (d) bendindeki yaptırımın veri sorumlusunun yanı sıra veri işleyene de tatbik edilmesi hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca, Kurulca verilen idari yaptırım kararlarının mahiyeti dikkate alınarak, bu kararlara karşı sulh ceza hâkimliğine başvuru yerine idare mahkemelerine dava açılması imkânı tanınmaktadır.

MADDE 36- Maddeyle, 6698 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir. Maddenin birinci fıkrasıyla, 9 uncu maddede yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesinden sonra yaşanabilecek aksaklıklar dikkate alınarak, maddenin birinci fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerinin maddede yapılan değişiklikle beraber üç ay daha uygulanması öngörülmektedir. Böylelikle Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden önce alınmış veya sonra alınacak açık rızaya dayalı olarak Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay daha yurt dışına veri aktarılmasına imkân tanınmaktadır.

Teklifle, Kurulca verilen idari para cezalarına karşı sulh ceza hâkimliklerine başvuru ve itiraz yerine idare mahkemelerinde dava açılması öngörüldüğünden, maddenin ikinci fıkrasıyla bu hükme ilişkin geçiş düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, 1/6/2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hâkimlikleri önünde bulunan dosyalar, bu hâkimliklerce nihai karara bağlanacaktır.

KAYNAKÇA

- EDPB** (2018) Guidelines 2/2018 on Derogations of Article 49 under Regulation 2016/679, <https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_2_2018_derogations_en.pdf>
- EKMEKÇİ Ömer, YÜCEDAĞ Nafiye, AKKANAT-ÖZTÜRK Elif Beyza, AŞIKOĞLU Şehriban İpek** (2024) *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık.
- EKMEKÇİ Ömer, YÜCEDAĞ Nafiye, AKKANAT-ÖZTÜRK Elif Beyza, AŞIKOĞLU Şehriban İpek** (2024) *Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile 6698 Sayılı Kanun'da Yapılan Değişiklikler*, Lexpera Blog, 02.03.2024, <https://blog.lexpera.com.tr/cm-659-6698-degisiklikler/>.
- CALDER Alan, WATKINS Steve G** (2019) *Information Security Risk Management for ISO 27001 / ISO 27002 (Third Edition)*, IT Governance Publishing.
- ÇEKİN Mesut Serdar Çekin, BERKTAŞ Ahmet Esad, AKINCI M Furkan** (2023) *Veri Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık.
- ÇELİK Nuri, CANIKLIOĞLU Caniklioğlu, CANBOLAT Talat, ÖZKARACA Ercüment** (2022) *İş Hukuku Dersleri*, Beta Yayıncılık.
- DE HERT Paul, WRIGHT David** (2016) *Enforcing Privacy - Regulatory, Legal and Technological Approaches*, Springer.
- IŞIK Alper** (2023) *İnternet Aktörleri ve Egemenliğin Değişen Boyutları (Digital Services Act ve Türk Mevzuatı Özelinde Bir İnceleme)*, On İki Levha Yayıncılık.
- KANGAL Zeynel T** (2022) *Kabahatler Hukuku*, Adalet Yayınevi.
- KARABULUT Mustafa** (2008) *İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi*, Turhan Kitabevi.
- KAYA Cemil** (2014) *İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi*, On İki Levha.

- KAYA** Mehmet Bedii (2021) *Self-Disclosure or Burying the Evidence Dilemma: A Legal Review of the Data Breach Rules under the Turkish Personal Data Protection Law*, 70 *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul* 195.
- KAYA** Mehmet Bedii (2021) *Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Paradigma: Hesap Verebilirlik İlkesi*, 78 (4) *İstanbul Hukuk Mecmuası* 1859.
- KUNER** Christopher, **BYGRAVE** Lee A, **DOCKSEY** Christopher (2020) *The EU General Data Protection Regulation (GDPR) - a Commentary*, Oxford University Press.
- KÜZECİ**; Elif (2021) *Kişisel Verilerin Korunması*, On İki Levha Yayıncılık.
- LAMBERT** Paul B (2018) *Understanding the New European Data Protection Rules*, CRC Press - Taylor & Francis.
- OĞURLU** Yücel (2001) *İdari Yaptırımlar Karşısında Yargısal Korunma*, Seçkin Yayıncılık.
- TAŞTAN** Furkan Güven (2017) *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, On İki Levha Yayıncılık.
- TAŞTAN** Furkan Güven (2023) *Dijital İçerik ve Hizmetlerin Sözleşmeye Uygunluğu*, On İki Levha Yayıncılık.
- VOIGT** Paul, **BUSSCHE** Axel Von dem (2017) *The EU General Data Protection Regulation (GDPR) A Practical Guide*, Springer.
- YÜCEDAĞ** Nafiye (2022) *Elektronik Ticarete Kişisel Verilerin İşlenmesine (Açık) Rıza*, On İki Levha Yayıncılık.

